

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

V. zvezek.

V Ljubljani, maj 1916.

XXXIII. letnik.

Obred sv. maše.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Nadaljevanje.)

Sklep »Per ipsum et cum ipso« je daljša doksologija. Ko mašnik izgovarja besede »omnis honor et gloria«, sv. hostijo in kelih v rokah držeč nekoliko povzdigne. To povzdigovanje, elevatio minor, je mnogo starejše kakor pa povzdigovanje pri konsekraciji. Omenja ga že prvi rimski ordo.¹ V vzhodni Cerkvi je tudi še sedaj samo to povzdigovanje v navadi; mašnik govori ob tem: »Sveto svetim«, in povabi vernike k sv. obhajilu.²

Zadnje besede doksologije, »Per omnia saecula saeculorum«, mašnik glasno govori ali zapoje, ljudstvo pa glasno odgovori »Amen«. Kanon je končan.

Mašnik med molitvami v kanonu pogosto dela znamenje križa nad kruhom in vinom, oziroma nad podobama kruha in vina. Liturgiki srednjega veka so podrobno razlagali, kaj znamenje križa za vsako molitev posebe pomeni. S sv. Tomažem Akvinskim lahko na kratko rečemo: križ je a) znamenje trpljenja in smrti Jezusa Kristusa ali znamenje križanega Jezusa; b) znamenje blagoslova in milosti, ki nam jih Bog naklanja zavoljo smrti Kristusove na križu.³

Iz besedila posameznih molitev in iz njih zveze s celotnim kanonom je razvidno, ali se ob znamenju križa samo spominjamo one krvave daritve, ki se na oltarju nekrvavo obnavlja; ali pa v znamenju križa prosimo, da Bog naše dari sprejme, posveti, nam pa nakloni potrebnih milosti in nas varuje zla.

Rubrike v misalu velevajo, da se kanon moli tiho (secreto), to je tako nalahno, da mašnik sicer samega sebe sliši, a da ga okolo stoječi ne morejo slišati.⁴ Ta zapoved je brzkone

¹ Ordo Rom. I., 16; Migne, P. L. 78, 945.

² Gl. Maltzew, Die Liturgien, 103.

³ Cf. S. Thom. III. q. 83 a. 5 ad 3. et 4.

⁴ Rubr. gen. miss. XVI. 1.

iz VII. stoletja, iz dobe, ko je prenehal katehumenat. Začeli so kanon tihoma moliti iz praktičnega razloga, da so varovali sveto besedilo vsake profanacije; odkar ni bilo več katehumenata, so prihajali k sv. daritvi tudi ljudje, o katerih cerkveni čuvarji niso mogli vedeti, kakšni so.¹ Drugi razlog, ki ga navajajo razlagavci svetih obredov, je povzet iz simbolizma: kakor je Kristus na Oljski gori in na križu popolnoma sam molil in se daroval, tako sedaj mašnik v osebi Kristusovi, sam, brez sodelovanja vernikov, opravlja nekrvavo daritev.

Obhajilo in konec sv. maše. Priprava na obhajilo obsega dvoje: lomljenje sv. hostije in molitve pred obhajilom. Slovesen uvod k obredu sv. obhajila je »Očenaš«.

O č e n a š so pri sv. maši molili že v 4. stoletju.² V rimski liturgiji so do Gregorija Vel. prej razlomili sv. hostijo in potem je sledil Očenaš.³ Z »Oremus« pozove mašnik ljudstvo k molitvi; in da bi se kot grešniki ne bali Boğa imenovati očeta, nas opomni, da nam Kristus sam veli tako moliti. Zadnjo prošnjo moli ljudstvo, mašnik pa jo nadaljuje z besedami »Libera nos, quaesumus«. Ta dostavek k Očenašu se imenuje embolis ali embolizem;⁴ najde se skoraj do besede že v Gregorijevem in Gelazijevem zakramentariju. Preden začne mašnik moliti »Libera nos, quaesumus«, vzame v roko pateno in se z njo prekriža ob besedah »da propitus pacem«, v znamenje, da nam mir prihaja od sv. križa; potem pa pateno v znak spoštovanja poljubi.⁵

Ko mašnik sklepa embolizem z besedami »Per eundem Dominum nostrum«, r a z l o m i sv. hostijo v tri dele; s tretjim manjšim delcem naredi trikrat križ nad kelihom in reče: »Pax Domini sit semper vobiscum«; nato pa kosček sv. hostije spusti v kelih ob besedah: »Haec commixtio et consecratio etc.«

L o m l j e n j e sv. hostije je bilo prej in je po nekoliko tudi še sedaj p r a k t i č n o p o t r e b n o, da mašnik pripravi posvečeni kruh sebi za zauživanje in tudi ljudstvu za obhajilo. Simbolično nas lomljenje sv. hostije spominja na Gospodovo krvavo smrt na križu, ko je bilo njegovo telo »zlomljeno« in strto. Da v rimskem obredu lomijo sv. hostijo v tri dele, je od 9. stoletja v navadi.⁶ Liturgikom srednjega veka pomenijo trije

¹ Franz, Die Messe im deutsch. Mittelalter, pg. 620; Thalsofer II², 137 sq.

² Cyrilli Catech. mystag. 5, n. 11; edit. Rauschen, Florileg. VII, 65. — B o c k S. J., Die Brotbitte des Vaterunsers (Paderborn 1911, 227 sq.), dokazuje, da je v afrikanski liturgiji Očenaš že v 2. stoletju bil v navadi.

³ Migne, P. L. 77, 956.

⁴ »Oratio Dominica cum emboli sua«. Ordo Rom. II., n. 11; Migne, P. L. 78, 974. ἐμβόλιον uvrstiti, vmes dejati.

⁵ Thalsofer II², 203.

⁶ V vzhodni Cerkvi lomijo sv. hostijo v štiri dele; v mozarabski liturgiji pa v devet. Cf. Maltzew, Liturgien, 104, 326.

deli duhovno telo Kristusovo: vojskujočo se, zmagoslavno in trpečo Cerkev.¹

Mešana je posvečenih darov je v vseh liturgijah v navadi. Besede »Haec commixtio et consecratio...«, ki jih mašnik govori, ko manjši del sv. hostije spušča v kelih, je treba umeti konkretno za »haec commixta et consecrata«.

Do 9. stoletja je bilo v rimskih cerkvah pri maši dvojno mešanje svetih darov. V znamenje, da je vsaka sv. maša ena in ista daritev, so pri papeževih mašah shranili posvečen delec za prihodnjo mašo. Pri besedah »Pax Domini« je dejal papež v kelih partikulo, posvečeno pri prejšnji maši; ko pa je sveto hostijo zaužil, je spustil v kelih partikulo, posvečeno pri tisti maši, in govoril besede: »commixtio et consecratio...«² Mašnikom rimskih cerkvá je papež za nedelje in praznike pošiljal posvečeno partikulo, takoimenovani »fermentum«, katerega so pri »Pax Domini« devali v kelih; mešanje svetih darov tiste maše pa se je izvršilo neposredno pred zauživanjem sv. Rešnje Krvi.³ V soboto pred cvetno nedeljo je pošiljal papež »fermentum« tudi sosednjim škofom.⁴

Sv. Rešnje Telo na oltarju je pripravljeno za zauživanje. Mašnik moli trikrat »Agnus Dei«, prosi usmiljenja in miru, in se v znamenje svoje grešnosti trka na prsi. Mir in sprava z Bogom in bližnjim je neposredna dušna priprava na sv. obhajilo.

»Agnus Dei« je papež Sergij I. (687—701) iz vzhodne Cerkve sprejel v rimsko liturgijo.⁵ Veliko soboto se nam sv. maša kaže še v starejši obliki brez »Agnus Dei«. Prvotno je ljudstvo poljubno večkrat ponavljalo »Agnus Dei« in »miserere nobis«; v 12. stoletju pa so določili, naj se »Agnus Dei« poje samo trikrat. Pri črni mašah hočemo božje usmiljenje in mir izprositi pred vsem ubogim dušam v vicah, in zato pri »Agnus Dei« ne molimo »miserere nobis«, ampak »dona eis requiem«.

Izmed naslednjih treh molitev pred obhajilom je prva samo nadaljevanje zadnje prošnje pri »Agnus Dei«: »dona nobis pacem«. Ob koncu te molitve mašnik pri slovesni maši poljubi oltar in dá diakonu, diakon pa drugim klerikom »osculum pacis«. V starejši dobi so si dali sv. poljub tudi verniki med seboj, moški moškim, ženske ženskam. Drugi rimski Ordo (iz 9. do 11. stoletja) še omenja »pax«, ki si ga dajo »separatim viri et mulieres«.⁶

Pri črni maši, kjer pri »Agnus Dei« prosimo za mir in pokoj dušam v vicah, odpade prva molitev in »pax«.

¹ To je eno simbolično razlaganje; drugi lomljenje v tri dele drugače tolmačijo; gl. S. Thom., Summa theol. III. q. 83, a. 4, ad 8.

² Ordo Rom. I., n. 18; Migne, P. L. 78, 945.

³ Ordo Rom. I., n. 22; Migne, P. L. 78, 948.

⁴ Fermentum je baje uvedel papež Miltiades († 314) (Lib. Pontif. ed. Duchesne I., 169); Inocencij I. († 417) govori o tem običaju v epist. ad Decentium (Migne, P. L. 20, 507—508). Cf. Nilles, Kalendarium II² 196 sq.; Thalhofer II², 205.

⁵ Liber Pontif. ed. Duchesne I., 376.

⁶ Ordo Rom. II., n. 12; Migne, P. L. 78, 975.

Molitvi »Domine Jesu Christe, qui ex voluntate Patris« in »Perceptio corporis«, ki jih sedaj mašnik moli pred obhajilom, so do 11. stoletja ponekod molili po obhajilu. V sirski liturgiji je že v 4. stoletju diakon po obhajilu molil molitev, ki je po vsebini in tudi po besedah zelo podobna naši molitvi »Perceptio corporis«.¹

Po končanih molitvah, neposredno pred zauživanjem mašnik poklekne pred Najsvetejšim in reče: »Panem coelestem accipiam«. V zavesti svoje grešnosti in nevrednosti ponavlja trikrat besede stotnikove v evangeliju (Mt. 8, 8): »Domine, non sum dignus etc.« in se trka na prsi. Formula zauživanja »Corpus Domini nostri« je v tej obliki vobče v rabi, odkar je bil sprejet misal Pija V. Pred zauživanjem sv. Rešnje Krvi reče: »Quid retribuam Domino... Calicem salutaris accipiam« (Ps. 115, 3, 4) in potem govori kakor pri zauživanju svete hostije: »Sanguis Domini nostri«. Grki rabijo pri zauživanju podobno bosedilo.²

Drobtinice sv. hostije, ki so utegnile ostati na korporalu, pobere mašnik s pateno, predno zaužije sv. Rešnjo Kri. Po zauživanju sv. Rešnje Krvi skrbno izplakne kelih, ki se ga še drže kapljice sv. krvi, in si umije tudi prste, s katerimi se je dotikal sv. hostije. To veliko skrb za najmanjše delce presv. zakramenta je zahtevala Cerkev že v najstarejši dobi. Sv. Ciril Jeruzalemski³ je učil katehumene, naj pazijo, da pri obhajilu ne bo kaka drobtinica padla na tla. Molitev »Quod ore sumpsimus«, ki jo moli mašnik, ko izplakuje kelih, najdemo po obhajilu že v treh starih zakramentarijih. Pa tudi druga molitev »Corpus tuum, Domine«, ki jo moli mašnik med umivanjem prstov, je bila že splošno v navadi, preden je izšel misal Pija V.

»C o m m u n i o« je ostanek psalma, ki so ga nekdam peli, ko so kleriki in verniki prejeli sv. obhajilo. V prvem rimskem Ordo se še imenuje »antiphona ad Communionem«.⁴ Sv. Ciril Jeruzalemski nam pove, da so v vzhodni Cerkvi peli med obhajilom ps. 33.: Gustate et videte, quoniam suavissimus est Dominus.⁵ Isto nam poročajo apostolske konstitucije.⁶ V zapadni Cerkvi so v poznejši dobi psalme menjavali. V sedanjem rimskem misalu »antiphona ad Communionem« ni nič v zvezi z obhajilom, ampak se ozira na praznik.

»P o s t c o m m u n i o« je kolekti in sekretu vzporedna sklepna molitev. V grški liturgiji je končna molitev zahvala za sv. obhajilo. »Gratias age Deo, qui tantis te sacramentis dignatus

¹ Const. Apost. lib. VIII, c. 14; ed. Funk I., 519; Rauschen, Florileg. VII., 153.

² Cf. Maltzew, Liturgien, 106—110.

³ S. Cyrill. Hierosol., Cateches. mystag. 5, n. 21; ed. Rauschen, Florileg. VII, 72.

⁴ Ordo Rom. I., n. 20; Migne, P. L. 78, 947.

⁵ S. Cyrill. Hierosol., Catech. mystag. 5, 20; ed. Rauschen, Florileg. VII, 71.

⁶ Apost. Constit. I. VIII, c. 13; ed. Funk I., 519.

est«, tako opominja katehumene sv. Ciril Jeruzal.¹ Apostolske konstitucije velé: »Episcopus gratias agat« in nato sledi dolga zahvalna molitev.² Tako je tudi še sedaj v vzhodni Cerkvi.³ V rimski liturgiji je »Postcommunio« redno bolj prošnja, kakor zahvalna molitev.

V ferijalnih mašah v postnem času se poobhajilni molitvi dodaja »Oratio super populum« z uvodom: »Oremus. Humiliate capita vestra Deo.« To je molitev za blagoslov, ki je bila v starejši dobi tudi v nedelje in praznike med letom v navadi. V Leonovem zakramentariju je skoraj vsaki maši dodana ta posebna molitev.⁴

Verniki, ki so se zbrali k božji službi, svetega kraja niso smeli poljubno zapustiti, ampak šele tedaj, ko jim je diakon slovesno naznanil, da je daritev končana. »Ite missa (missio, dimissio) est«, je bila že od nekdanj običajna formula, s katero je diakon ljudstvo odslovil. Od 11. stoletja naprej so v adventne, predpepelnične in postne nedelje z besedami »Benedicamus Domino« ob koncu maše ljudstvo povabili, naj še dalje ostane v cerkvi pri skupnih molitvah. Ker je adventni in postni čas doba pokore, so začeli »Benedicamus Domino« ob koncu maše razlagati kot znamenje pokore, in so uvedli to sklepno formulo za vse ferije, ki imajo spokorni značaj. V črne maše so še pozneje sprejeli »Requiescant in pace«.⁵

Predno se verniki na diakonov poziv razidejo, jih mašnik še blagoslovi. Blagoslov ob koncu maše omenjajo že apostolske konstitucije.⁶ V rimski liturgiji je bila v starih časih »oratio super populum« ali »postcommunio« prošnja za blagoslov. Da dá mašnik blagoslov z znamenjem sv. križa, je prišlo v navado šele v 12. stoletju.⁷

Pri črni maši izpade blagoslov, pač zato, ker hoče Cerkev sad sv. maše nakloniti pred vsem dušam v vicah.

Molitev »Placeat« ni v zvezi z blagoslovom; dokler ni izšel misal Pija V., so ponekod molili »Placeat« šele po blagoslovu.

Zadnjega evangelija vzhodna liturgija nima. V zapadni Cerkvi prvi poroča Durandus,⁸ da nekateri ob koncu maše beró početek evangelija sv. Janeza. Recitali pa so zadnji evangelij ali pri oltarju ali pa med potjo nazaj grede v zakristijo,

¹ Cateches. mystag. 5, n. 22; ed. Rauschen, Florileg. VII, 72.

² Const. Apost. I. VIII, c. 15; ed. Funk I., 519; ed. Rauschen, Florileg. VII, 153.

³ Cf. Maltzew, Liturgien, 113.

⁴ Thalhofer I^o, 602.

⁵ Thalhofer II°, 231.

⁶ Const. Apost. I. VIII, c. 15; ed. Funk I., 521; Rauschen, Florileg. VII, 155.

⁷ Thalhofer II°, 233, 234.

⁸ Rationale, I. IV, c. 24, n. 5.

»quasi in gratiarum actionem«. V misalu Pija V. je bil zadnji evangelij definitivno sprejet v liturgijo.

Rubricae generales Missalis.

(Tit. VIII—XIII.)

Kako naj se vrši sv. maša, natanko določajo rubrike. Povzeti hočemo nakratko, kaj velé sedaj veljavne rubrike o premenljivih delih v navadnih mašah, ki se ujemajo z oficijem tistega dne; o votivnih in črnih mašah bomo govorili posebe.

1. Psalm »**Judica me**« v početku maše se moli vedno, razen pri maši de tempore od tihe nedelje do velikega četrтка.

2. **Introitus** odpade pri maši na veliko soboto in binkoštno soboto pri tisti maši, pred katero so se brale »prophetiae«. »Gloria Patri« se pri introitu opusti, kadar se v početku maše ne moli ps. »Judica«.

3. **Kyrie** recitira mašnik tudi veliko soboto; in sicer po incenzaciji na listovi strani, če je maša z leviti; sredi oltarja, če je maša brez levitov in torej tudi brez incenzacije.

4. **Gloria in excelsis Deo** odpade, kadar pri oficiju odpade »Te Deum«; izjemoma se moli Gloria pri maši, dasi se pri oficiju Te Deum ne moli, veliki četrtek in veliko soboto.

5. **Orationes**. Collecta, secreta in postcommunio so vzporedne molitve in zato veljajo za vse tri ista pravila. V rimskem misalu se collecta navadno imenuje kar splošno »oratio«, ker je glavna molitev v oficiju in pri maši.

I. Delé se molitve v: a) orationes praescriptae a rubricis; b) orationes imperatae a superioribus; c) orationes votivae, ki jih pri nekaterih mašah sme mašnik sam po svoji želji (ex voto) dodati.

a) Orationes **praescriptae a rubricis** so zopet trojne vrste: a) prva je oratio de die ali oratio missae propria, in to je samo ena; β) v drugo vrsto se štejejo commemorationes speciales, to so molitve, ki se de officiis occurrentibus dodajajo glavni molitvi tistega dne; γ) v tretji vrsti so commemorationes communes, ki se pri mašah ritus semiduplicis in ritus simplicis molijo kot druga ali tretja molitev take dni, v katere ni posebnih komemoracij de officiis occurrentibus.

Splošnih komemoracij (commemorationes communes) je sedem: 1. »A cunctis«; 2. oratio »de sancta Maria«, tri za razne določene različne molitve: »Deus, qui de beatae Mariae«, »Deus, qui salutis aeternae«, »Concede nos famulos«; 3. »Ecclesiae« vel »pro papa«; 4. »de Spiritu Sancto« (»Deus, qui corda fidelium«); 5. »pro vivis et defunctis«; 6. oratio »ad libitum«; 7. pro defunctis »Fidelium Deus omnium conditor et redemptor«.

Katere izmed splošnih komemoracij se molijo v posameznih dobah cerkvenega leta, določujejo rubrike v misalu.

K posameznim molitvam je pripomniti:

V molitvi »**A cunctis**« se pri črki N. imenuje **Titularis ecclesiae**, v kateri se vrši sv. maša; v javnih in napoljavnih oratorijih, če so posvečeni ali vsaj slovesno blagoslovljeni, se imenuje **Titularis oratorii**;¹ v javnih in napoljavnih oratorijih, ki niso posvečeni, niti slovesno blagoslovljeni, in pa v privatnih oratorijih se besede »atque beato N.« izpusté.

Oratio »ad libitum« ni tako umeti, kakor da je mašniku dano na voljo, da molitev moli ali pa opusti; ampak »ad libitum«, na izbero, je dano mašniku, da sam izvoli molitev, katero hoče.

Oratio pro defunctis »**Fidelium Deus omnium conditor et redemptor**« se mora moliti pri maši de festo simplici ali de feria prvi dan v mesecu in vsak ponedeljek (razen v postnem in velikonočnem času). Tudi pri privatni votivni maši in pri maši de Dominica praecedenti se v te dni mora moliti molitev za mrtve.² Dene se ta oracija vedno na predzadnje mesto.³ Ta spomin na verne duše se je ohranil še iz onih časov, ko so vsak ponedeljek in prvi dan v mesecu imeli oficij in sveto mašo za mrtve.

b) **Orationes imperatas** ukazuje papež in S. Rituum Congregatio za vso Cerkev, škofje za svoje dieceze. Molitve, ukazane od škofa, morajo pri maši moliti vsi mašniki v diecezi, tudi eksemptni redovniki⁴ in duhovniki iz tuje škofije.⁵

Dnevi, v katere se od škofa ukazane oracije (Collectae ab Ordinariis locorum imperatae) pri sv. maši ne smejo moliti, so tile: božična in binkoštna vigilija, duplicia I. et II. cl., dominicae maiores, dnevi med privilegiranimi osminami, in kardkoli ukazujejo rubrike več kot tri oracije.⁶ Vse druge dni se »orationes imperatae« morajo moliti.

Če škof ukaže kolekto »pro re gravi« z dostavkom, da se mora moliti tudi »in duplicibus I. classis«, tedaj so izvzeti edinole: Božič, Epifanija, Veliki četrtek, Velika sobota, Velikonočna nedelja, Vnebohod, Binkošti, praznik presv. Trojice in praznik presv. Rešnjega Telesa.

Če pa škof ukaže kolekto »pro re gravi« brez dostavka, da jo je treba moliti tudi v praznike I. reda, se imperata opušča

¹ C. R. 14. mart. 1903, n. 4110.

² Miss. rubr. gen. V 1. 2; C. R. 13. aug. 1701, n. 2077; 31. mart. 1909, n. 4235 ad 5.

³ Miss. rubr. gen. VII 6.

⁴ C. R. 3. apr. 1821, n. 2613 ad 1.

⁵ C. R. 5. mart. 1898, n. 3985.

⁶ Rubr. ad norm. C. »Div. affl.«, tit. XI. — Na vprašanje: An collectae ab Ordinario imperatae omittendae sunt, quando in Missis privatis, post tres Orationes eo die praescriptas, addita est Oratio sanctissimi Sacramenti publice expositi, vel pro Papa aut episcopo in respectivis anniversariis electionis sui consecrationis aut coronationis? — je odgovorila C. R.: affirmative. 21. jun. 1912, ad 5; AAS. 1912, 448.

v vse praznike I. reda, pa tudi na božično in binkoštno vigilijo in na cvetno nedeljo.¹

Kadar se moli oratio imperata v praznik I. reda, ki ima pri maši eno samo oracijo, brez kake komemoracije, se imperata združi sub unica conclusione cum oratione diei; v praznike II. reda pa ima imperata svojo konkluzijo.²

O posameznih zaukazanih molitvah je posebe pomniti:

a) **Commemoratio SS. Sacramenti** se po odlokih C. R. mora moliti pri vseh slovesnih ali petih mašah, ki se vršé pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, če je vzrok izpostavljanju ‚causa publica‘,³ in sicer katerikoli dan, tudi v praznike I. reda.

Pri tihí maši se v času, ko je Najsvetejše izpostavljeno ‚ex causa publica‘, commemoratio Sanctissimi sme moliti, pa naj je maša pri tistem oltarju, kjer je Najsvetejše izpostavljeno, ali pri katerem drugem oltarju. Izvzeti so prazniki I. in II. reda, božična in binkoštna vigilija in cvetna nedelja; te dni pri tihí maši commemoratio Sanctissimi ni dovoljena. — To pravilo velja tudi za 40 urno pobožnost in za dneve vednega češčenja.⁴ ‚Instructio Clementina‘, ki za te dni ukazuje molitev o Najsvetejšem pri tihíh mašah,⁵ ima obvezno moč samo za rimske cerkve; drugje se lahko po njej ravnajo, niso pa dolžni to storiti.⁶

Če je sv. Rešnje Telo izpostavljeno ‚ex causa privata‘, se pri peti maši pred izpostavljenim Najsvetejšim commemoratio Sanctissimi sme moliti, pri tihí maši pa ne.⁷

Vzrok izpostavljanju naj je causa publica ali causa privata, in maša naj je peta ali tiha: commemoratio Sanctissimi se mora izpustiti pri tistih mašah, ki se po svojem objektu ujemajo z molitvijo sv. Rešnjega Telesa (ratione identitatis mysterii). Take maše so: maša o presv. Rešnji Krvi, o trpljenju, o sv. križu Gospoda Jezusa Kristusa, o presv. Srcu Jezusovem.⁸

Oratio de Sanctissimo se uvrsti neposredno za molitve, ki jih ukazujejo rubrike; torej pred imperate.⁹ V praznike I. in II. reda, ki imajo eno samo oracijo, brez komemoracije, se molitev o sv. Rešnjem Telesu združi sub una conclusione cum oratione de die, in potem sledé zase s svojim sklepom orationes imperatae, če so katere.¹⁰

¹ C. R. 23. dec. 1914, AAS. 1915, 27.

² C. R. 3. iul. 1869, n. 3211 ad 8.

³ Kaj je causa publica, gl. pri slovesnih votivnih mašah.

⁴ C. R. 2. dec. 1684, n. 1743 ad 4.

⁵ Instruct. Clement. § 17.

⁶ C. R. 4. jun. 1874, n. 3332.

⁷ C. R. 20. nov. 1903, n. 4120 ad 7.

⁸ C. R. 6. sept. 1834, n. 2717; 18. jul. 1884, n. 3613 ad 1; 7. jul. 1877, n. 3426 ad 1.

⁹ C. R. 7. aug. 1875, n. 3365 ad 5, in še večkrat.

¹⁰ C. R. 22. apr. 1871, n. 3245.

β) **Oratio imperata pro Imperatore Austriae.** Za Avstrijo je C. R. 10. febr. 1860, ukazala, da se moli specialis collecta pro Imperatore »in singulis per annum Missis sive solemnibus sive parochialibus, diebus tamen, quibus per Rubricas licebit«.

Ta molitev je ob koncu misala med ‚orationes diversae‘ n. 6. Namesto rex se reče imperator; v kolekti se po besedah ‚vitiourum monstra devitare‘ dostavi ‚hostes superare‘; partikula et se pred besedo ‚vitiourum‘ izpusti.

Molitev za cesarja se torej mora moliti, če rubrike dopuščajo: v vseh petih mašah, naj se vršé z leviti ali brez levitov; v župnih mašah, ki jih župnik ali njegov namestnik mora opravljati pro populo, tudi in festis suppressis, pa naj so pete ali tihe; v konventualnih mašah, tudi če so tihe, ker se štejejo med slovesne maše.¹

Misijonske pridige.

8. Spoved.

Mi vsi smo prišli na svet obloženi z grehom; tudi otrok, ki je en dan na svetu, ni brez greha. Kralj David toži v 50. psalmu: »Glej, v hudobijah sem spočet in v grehih me je spočela moja mati.« Sv. krst nas je umil izvirnega in vseh pred krstom storjenih grehov. — Kaj pa, če človek po sv. krstu smrtno greši? Hvala Bogu, imamo še en zakrament, ki nam odpušča osebne, po sv. krstu storjene grehe, in sicer zakrament sv. pokore. Jezus Kristus sam ga je postavil na dan svojega veličastnega vstajenja. Na večer tistega dne je stopil Jezus skozi zaprte duri med svoje učence in jim rekel: »Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tako pošljem jaz vas.« — Potem je dihnil vanje in jim rekel: »Prejmite Svetega Duha; katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani« (Jan. 20, 21—23). Jezus Kristus je torej podelil apostolom oblast grehe odpuščati. Verniki so bili zavezani, pri apostolih iskati odpuščanja grehov in jim odkrivati svojo vest, da so bili apostoli v stanu razsoditi, če so verniki vredni odpuščanja ali ne. Ta oblast je prešla na škofe in mašnike, kateri ne v svojem, marveč v imenu troedinega Boga odvezujejo grehe. Spoved je tako stara kakor Cerkev. Že v 1. stoletju piše sv. apostol Janez: »Ako se spovemo svojih grehov, je Bog zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse hudobije« (I, 1, 9). In v dejanju apostolov berem: »Mnogo vernih je prišlo in so se izpovedali in naznanili svoja dela« (19, 18). — Sveti očetje po

¹ C. R. 6. febr. 1892, n. 3764 ad dub. I; 7. dec. 1888, n. 3697 ad 7.

vrsti prisojajo duhovnikom oblast, grehe odpuščati. Sv. Ambrož pravi: »Pravica grehe odpuščati je dana edino le duhovnikom. Gospod jo je dal apostolom, od njih pa je prišla na duhovnike.« — Sv. Krizostom pravi: »Oče je sodbo izročil Sinu, Sin pa jo je izročil duhovnikom.« — Spoved je torej edina redna pot do odpuščenja grehov. Spoved je pa tudi pri misijonih najvažnejša stvar. Ako ste opravili dobro spoved, bo misijon za vas neizmerne koristi; ste se slabo izpovedali, zastonj je bil naš in vaš trud. Sv. Terezija, ki je bila vneta za zveličanje duš, piše: »Ah, častiti duhovniki, pridigajte vendar pogosto o sv. spovedi; kajti radi slabo opravljenih spovedi gre velik del kristjanov v pogubljenje.« Iz teh ozirov vam hočem tudi jaz danes podati natančen nauk o spovedi.

Česa je treba za dobro spoved?

V prvi vrsti skrbne priprave. Dostikrat se zgodi, da pride grešnik k spovedi in pravi: Klel sem, drugega nič ne vem. Spovednik vpraša po drugih grehih, pijanosti, nečistosti, sovraštvu, storjeni škodi itd. in najde še celo množico smrtnih grehov, katerih spovedanec ni povedal, ker ni bil dobro pripravljen za spoved, ali pa mu je manjkalo spoznanja. Kdor se hočeš dobro in veljavno izpovedati, pripravi se za spoved s toliko skrbjo, kakor pri najvažnejših opravilih; saj tukaj se gre za tvojo dušo, za srečno ali nesrečno večnost. Predvsem pa poklekni pred Gospoda in reci: O Bog! Moj Stvarnik in moj Gospod! Spoznam, da sem tvoja stvar, ki sem ti dolžan služiti z vsem, kar sem in kar imam. Pa jaz nesrečnež sem ti odpovedal službo in rajši služil sebi in svojim strastem. Žal mi je, poboljšati se hočem in narediti spravo s teboj. Hvala ti tisočera, da si postavil zakrament sv. pokore! Ta zakrament želim sedaj prejeti, svojih grehov se spovedati; torej te prosim, razsvetli mi um, da prav spoznam svoje grehe, nagni mi voljo, da se jih resnično skesam, odkritosrčno izpovem, zanje zadostujem in se resno poboljšam!

Ko si se pripravil in ponižno prosil Sv. Duha razsvetljenja, tedaj pride na vrsto onih pet reči, ki so potrebne za veljavno spoved, namreč: Izpraševanje vesti, kes, trdni sklep, obtožba in zadoščenje.

1. Izprašaj si vest, t. j. premišljuj resno, kaj si grešil od zadnje dobro opravljene spovedi, in sicer v mislih, željah, besedah, dejanju, opuščanju dobrega. Vse to je treba razločevati. Premisli po vrsti božje in cerkvene zapovedi, poglavitne in tuje grehe, vnebovpijoče in grehe zoper Sv. Duha. Ne pozabi povedati, kako si izpolnjeval stanovske dolžnosti kot oče, mati, otrok, posel, solar, delavec itd. Po nauku sv. tridentinskega zbora ni nihče dolžan, izpovedati se malih ali odpustljivih grehov, marveč le smrtnih. Odpuščenje malih grehov lahko zadobiš

zunaj spovedi, ako opraviš kako pokoro, daješ vbogajme, se postiš, si deležen sv. blagoslova, se poškropiš z blagoslovljeno vodo itd. To naj si dobro zapomnijo tisti, ki radi vsake malenkosti hočejo ponavljati spovedi in so v vednih skrbeh, dasi po božji milosti morda nimajo nobenega smrtnega greha. — Akoravno pa nismo dolžni malih grehov izpovedati se, vendar jih radi povejmo v spovedi, ker se nam ondi najlaglje in najgotoveje odpustijo. Tudi večkrat ne ločimo, kaj je odpustljivi, kaj pa smrtni greh. Smrtne grehe pa moramo povedati vse, niti enega ne smeino zamolčati, sicer je spoved neveljavna, božjeropna. Kdo stori smrtni greh, čuli ste v misijonskih pridigah, oni namreč, ki prelomi božjo ali cerkveno zapoved v važni zadevi, in sicer vedoma in prostovoljno, n. pr. kdor ob nedeljah iz lenobe ne pride k sv. maši, brez potrebe je ob petkih meso, dela veliko škodo, nečistuje, o velikonočnem času ne prejme sv. obhajila itd. To so smrtni grehi; mali grehi so pa: kdor je malo razmišljen v molitvi, ali zanemari vsakdanjo molitev, se nekoliko jezi in je nevoljen, se zlaže za majhno reč, pije čez potrebo itd. — Ni pa greh, če ima človek izkušnjave, pa jih odganja in zatira. Skušnjava je le vabilo v greh, in to vabilo lahko sprejmete ali odklonite; v prvem slučaju je greh, v drugem pa ne samo ni nič greha, marveč zasluženje, zadobljena zmağa. Kdor se torej izpoveduje izkušnjav, misli in želja, naj vselej razodene, je li jih je imel rad ali ne.

Treba je razločiti tudi vrste grehov. Tako n. pr. ni zadosti, če kdo reče: Storil sem kaj nesramnega; marveč mora povedati vrsto nečistega greha, ali je bilo prešestvo, sodomija, mutasti greh. Dalje o k o l i š č i n e, ki greh izpremené ali obtežé, n. pr. kje je storil greh, doma ali v cerkvi; je li družabnik greha zakonski človek, sorodnik ali celo posvečena oseba? Si bil nezmeren v pijači v navadnem času ali v postu, ali celo na dan sv. obhajila? Si okradel bogatinca ali ubožca? — Sami lahko povzamete, kako važno je, da spovedanec vrste in okoliščine grehov lepo razloži, sicer spovednik ne bi mogel pravično soditi.

Nadvse važno pa je, da pové š t e v i l o smrtnih grehov, kolikor je mogoče natančno. Če se izpoveš n. pr. pijan sem bil, poveš samo en greh. Recimo pa, da si bil nezmeren desetkrat, tedaj si zamolčal devet grehov. Dolžnost ti je torej izpovedati: Bil sem desetkrat nezmeren v pijači, in sicer močno. Glede števila grehov je z ljudmi velik križ. Če jih vprašaš, kolikokrat so storili smrten greh, večinoma dobiš odgovor: »Ne vem,« ali »dostikrat, večkrat«; in če zopet vprašaš, prejmeš isti odgovor. In če vprašaš v tretje in razložiš, da je za veljavno spoved neobhodno potrebno povedati tudi število smrtnih grehov, dobiš odgovor: »Natančno ne morem povedati, lagati pa ne maram.« Laže pa le tisti, ki nalašč narobe pové, da bi premotil bližnjega. Zatorej če ne veš natančnega števila, povej približno. Sam vem, da grehov nisi štel proti; ko bi jih bil štel, davno že bi se jih bil

prestrašil in jih zapustil. — Pa če nikakor ne moreš določiti števila smrtnega greha, povej vsaj, koliko časa že imaš navado, storiti ta in ta greh in kolikokrat na priliko si ga storil eno k drugemu vsak mesec, teden ali dan.

Na ta način preiskujte svoj dušni stan in se pripravite za sv. spoved. Znal bi pa kdo izmed vas reči: Star sem, slabe glave sem, dolgo že nisem bil pri spovedi, kako morem vse natančno preiskati, vse po številu naštetih? Na to odgovarjam: Stori, kar moreš, zanesi se pa tudi, da ti pomaga spovednik, samo bodi odkritosrčen. Pri izpraševanju vesti zadostuje modra in pametna skrb, s katero se n, pr. šteje denar. Prenapeta boječnost je dušna bolezen, ki prav nič ne dopade Boгу, muči spovednika in le ovira napredek v duhovnem življenju.

2. Ko ste izprašali vest, ozrite se z enim pogledom na dolgo vrsto grehov, malih in velikih, in recite: O Bog! Strah me je moje lastne podobe. Ustvaril si me, da bi služil tebi, a stregel sem le svojim strastem. Pri sv. krstu mi je dal mašnik belo oblacilo nedolžnosti in mi naročil, da je prinesem neoskrunjeno pred sodni stol božji. O lepo krilo nedolžnosti, kako si danes oskrunjeno in raztrgano! Ali je to še podoba božja, tempelj Sv. Duha? Ah, božje obličje je ostalo, moje se je pa žalostno izpremenilo. Sv. Duh je zapustil tempelj, nekdanj tako lepo ozaljšan, danes opustošen in oskrunjen. Gorje meni, ko bi moral umreti v tem trenutku in stopiti pred sodni stol božji! In to bi se zgodilo kaj lahko; kaj potem? Ah, bil bi pogubljen in nikdar ne bi videl lepega obličja božjega, niti Marije, božje Matere; peklenski ogenj bi mi bil žalosten delež celo večnost.

Glej, kristjan, ko klečiš ves potrv v prahu pred božjim veličastvom in se plaho oziraš na podobo križanega Jezusa, ki jo imaš morda v roki, zdi se ti, da Jezus milo govori s križa: Jaz nočem smrti grešnika, ampak da se spokori in živi; tedaj se zbudi v tvojem srcu zaupanje do božjega usmiljenja, ves skesan si trkaš na prsi in kličeš s spokornim cestninarjem: »Bog bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« (Luk. 18, 13.) Glej, to je k e s a n j e, ki je dušna žalost in stud nad grehom ter druga potrebna reč za vreden prejem sv. pokore. Skrbi, da se tvoj k e s o z i r a e d i n o l e n a B o g a, ki je najpopolnejše in najljubeznivejše bitje in zasluži našo popolno ljubezen. Ko bi tudi ne bilo nebes, ne pekla, vendar ne bi hotel več grešiti, ker bi z grehom žalil njega, ki je vreden in edini vreden naše popolne ljubezni. Ako se tej žalosti pridružijo še solze, še bolje zate; vendar solze niso potrebne, ker popolni, nadnaravni kes temelji le v volji, ne več grešiti.

3. S kesanjem je v tesni zvezi trdni sklep poboljšanja, tretja potrebna reč za veljavno spoved. Ah, predraži, koliko sklepov se čuje v spovednici, pa so večinoma prazne besede. Pri naslednji spovedi se pokaže, kakšen je bil sklep. V peklju je polno dobrih sklepov, ki pa niso bili resnični, ne trdni. Kdor

kmalu po spovedi nazaj pade v priljubljeni greh, kaže, da nima resničnega sklepa. Trdni sklep ima le oni, ki ne samo obljubi poboljšanje, marveč greh v resnici zapusti že pred spovedjo, se ogiblje nevarnosti greha, zapusti ono hišo, ono osebo, on družbo, ki mu je bila dosedaj v spotiko, povrne bližnjemu storjeno škodo na blagu ali dobrem imenu, odpusti sovražnikom in takoj prične natančno izpolnjevati dolžnosti svojega stanu. Ako pride takšen grešnik k spovedi, o, to je veselje za spovednika, pa tudi veselje med angeli v nebesih. Ko bi ljudje tako pripravljeni prihajali k spovedi, bi duhovnik rad presedel cele dneve v spovednici. A žalibog, malo je takih, ki bi prišli lepo skesani in imeli resničen sklep poboljšanja. Dosti je takih, ki od greha stopijo k spovednici in katere prižene k spovedi ne ljubezen do Boga, marveč naravni stud do greha, stara navada ali druga vnanja sila. — Najboljše spovedi, kakor uči izkušnja, se opravljajo med misijoni; pa zakaj? Zato, ker se na misijonih razlagajo večne resnice, ki do cela pretresajo srca, poda se vernikom natančen pouk gledé spovedi; tudi molijo verniki za spreobrnjenje grešnikov tako goreče, da se mora nebo omehčati in usmiliti. Ko bi tedaj misijon ne prinesel druge koristi, kakor dobro opravljene spovedi, je bogato poplačan ves trud.

4. Četrta reč je s p o v e d sama. Spoved mora biti natančna in odkritosrčna; natančna, kakor je bilo že povedano pri izpraševanju vesti. Da kaj ne pozabite, držite se reda božjih in cerkvenih zapovedi. Kadar ste na vrsti, hitro odmolite spovedne molitve; ali če je mnogo ljudi, opravite jih prej, da se z molitvami ne porabi preveč časa. Povejte, kdaj je bila zadnja vaša spoved, ste li prejeli odvezo, opravili pokoro? Dobro je tudi povedati stan, n. pr. jaz sem zakonski mož, žena, mladenič, deklica. Koliko časa in besed s tem prihranite spovedniku! Povejte tudi, če ste morda zadnjič nalašč ali iz pozabljenosti zamolčali kak greh.

Spoved mora biti odkritosrčna. Spovejmo se tako, kakor se spoznamo pred Bogom; nobene pregrehe ne prikrivajmo, nobene ne olepšavajmo. Ako se nismo sramovali grešiti vprico Boga, ki vse vidi in ve, ne bojmo se spovedniku razkriti naše srčne rane. — Nekateri brezbožniki se izgovarjajo: Kaj se bom izpovedoval človeku, ki je sam grešnik, izpovedoval se bom na tistem Bogu. — Dragi verniki, ko bi angel sedel v spovednici, ne vem, kateri pijanec, kateri nečistnik, kateri preklinjevalec bi si upal poklekniti predenj in naštevati čistemu duhu svoje hudobije. Ali Bog je v svoji neskončni modrosti duhovnike, torej ljudi, postavil za spovednike, svoje namestnike, kateri, spominjaje se lastnih pogrškov, milo sodijo bližnjega in kakor usmiljeni Samarijan vlivajo hladilno olje božjega usmiljenja in krepilno vino zakramentalne moči v njegove rane. Bolje je pač, tukaj skrivaj razodeti grehe postavljenemu mašniku, nego v grehah nemirno živeti, nesrečno umreti in sodnji dan pred vesoljnim svetom

priti v sramoto. — Kdor pa pri spovedi vedoma zamolči smrten greh, ne dobi odveze od nobenega greha, marveč nese od spovednice še nov smrten greh, namreč božji rop. En greh brez drugega se nikdar ne more odpustiti; odpusté se vsi ali pa nobeden.

Predragi! Za božjo voljo vas prosim, nikar ne zamolčavajte pri spovedi smrtnih grehov; in ko bi vam kateri greh nikakor ne hotel iz ust, lepo vas prosim, recite spovedniku vsaj te besede: Gospod, še nekaj imam na srcu, pa ne morem povedati. Recite vsaj te besede, vse drugo bosta storila Bog in spovednik.

5. Peta in slednja reč je zadostovanje ali pokora. Kristus je sicer zadostil nebeškemu Očetu za vse grehe, vendar je vsak dolžan od svoje strani storiti, kar more, in svoje zadostovanje skleniti z zadostovanjem Kristusovim. Pokora pripada k celoti sv. zakramenta; kdor bi je ne hotel sprejeti ali opraviti, ne bi veljavno prejel sv. zakramenta. Radi in hitro opravite naloženo pokoro in sami še kaj pridenite, zlasti potrpežljivi bodite v trpljenju.

Prejeli ste sedaj nauk o spovedi in se prepričali, da je spoved edina redna pot do odpuščanja smrtnega greha. Le v skrajni sili, kadar se človek ne more spovedati, prejme opravičenje po izrednem potu, namreč po nadnaravnem popolnem kesu, kateri mora pa tudi sklenjen biti s hrepenenjem po zakramentu sv. pokore. Dobra, veljavna spoved je pa tudi najlepši sad svetega misijona. Pripravite se torej prav vestno na zakrament sv. pokore. Skoraj bi rekel: Zdaj ali nikoli! Zaupljivo prihajajte k spovednicam; spovedniki so vaši dušni zdravniki, ki morajo sicer preiskavati vaše rane, a to store iz najboljšega namena. Saj mora tudi zdravnik preiskati rano, tu in tam žgati in rezati; a zgodi se v prid ranjenca. — Ne pozabite pa tudi srčno zahvaliti božjega Zveličarja, da je blagovolil postaviti zakrament sv. pokore, v katerem prejmete odpuščanje grehov, rešenje večnih in časnih kazni, mir srca in najboljši pomoček zoper nove grehe. Prosite Boga odpuščanja, da ste se dosedaj tako slabo pripravljali na spovedi, prišli morda brez pravega kesanja in trdnega sklepa. V prihodnje se tako pripravite na spoved kakor na najiminitnejše opravilo, od katerega zavisi vaša večnost, srečna ali nesrečna. Upam, da ste že storili ta sklep; Bog naj ga blagoslovi in daj k zvršetku svojo milost. Marija, pribežališče grešnikov, izprosi jo nam vsem. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Vojska v luči svete vere.¹

Za cerkvene govore priredil ob svetovni vojski leta 1916. dekan Anton Skubic.

I.

Predragi verniki! z vso resnostjo, katere velikost je razumelo samo vsevedno Srce Jezusovo, je naš Zveličar govoril svojim apostolom preroške besede: »Slišali pa boste vojske in govorjenje od vojsk. Glejte, da se ne prestrašite; ker to se mora zgoditi, pa to še ni konec. Vzdignil se bo namreč narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo; in kuža in lakota in potresi bodo po mnogih krajih. Vse to pa je le začetek nadlog!« (Mat. 24, 6—8.) Obenem pa je Gospod pristavil še besede, ki kažejo vso njegovo ljubeznivo skrbnost: »Glejte, da vas kdo ne zapelje!« (Mat. 24, 4.)

Sedaj je eden izmed tistih grozotnih časov! Slišite vojske in govorjenje od vojsk, slišite grmenje topov, vidite množice ranjencev, čutite že sedaj posledice teh grozotnih borb, kakršnih svet še ni videl! Vstal je narod nad narod, kraljestvo zoper kraljestvo. Skrbi so legle nad vse ljudi in vsa ljudstva; trpka bridkost je objela celo prej vesela in često brezskrbna srca. Nedolžna deca, ki je prej igrala s kroglicami in peresi in gumbi in punicami in lesenimi konjiči, sedaj govori o topovih, zrakovih, bombah, granatah, šrapnelih. Ona deca, ki se je veselila življenja, ne da bi še zaznala, kaj je življenje, sedaj govori o prelivanju krvi in smrti. Otrok, ki se je prej veselil, kaj mu bo prinesel Miklavž, pa se sedaj boji in trese, kaj mu bo vzela vojska! Otrok, ki se je prej priporočal angelčku varihu, naj ga varuje pred strahovi, pa sedaj poln skrbi moli k Bogu, naj mu varuje očeta! Neka resnost se je polotila celo takih src, ki za resnost še niso zreli!

Svet se je preobrnil, in kaj čuda, ako so se v marsičem preobrnilo tudi naše misli! Mnogo je govorjenja od vojsk, i takega i enakega, in ni čudno, ako so zmešane tudi naše misli, da res ne vemo skoraj nič pravega o tej strašni vojski; ne, odkod pride; ne, čemu je; ne, kam gre! In vendar, kdo bi mogel danes ostati mrzel nasproti tem vprašanjem! Premnogo slišimo odgovorov, ki mešajo naše misli in srce! Kdo ne želi imeti na ta za sedanji in prihodnji čas tako važna vprašanja jasnega in resničnega odgovora? Saj tako veliki dogodki ne morejo iti mimo nas, ne da bi se nas dotaknili in nas dirnili.

Na ta vprašanja nam ne bo povoljno odgovorila ne politika, ne veda, ne znanost! Odgovoriti nam more samo Bog,

¹ Za 1.—6. nedeljo po veliki noči, oziroma za tri povelikonočne nedelje in za križev teden ali za razne vojne pobožnosti.

samo prava vera! V tej luči svete vere so nam vsa velika vprašanja, tudi svetovna vprašanja, jasna. Samo živa vera nam bo tudi sedanjí, trpljenja in bridkosti polni čas obrnila v pravo in trajno korist!

O vojski v luči svete vere vam bom nekaj izpregovoril, v oni luči, ki razjasni vsako temo. Naj nam ta luč prežene vse predsodke in vse krivo in napačno govorjenje o vojskah!

Gospod Jezus Kristus, naš Vodnik, bodi z nami!

Ko je Bog hotel razdejati Jeruzalem, se je prerok Jeremija vprašal: »Kdo je tako moder, da bi to umel? In h komu naj pride beseda iz ust Gospodovih, da jo oznanjuje, zakaj da je dežela pokončana in požgana, kakor puščava, da nihče skozi njo ne hodi?« Odgovor pa je dobil od Gospoda: »In Gospod je rekel: Ker so zapustili mojo postavo, katero sem jim bil dal, in ne poslušajo mojega glasu in se po njej ne ravnajo, ampak hodijo po hudobiji svojega srca, zato tako govori Gospod vojskinih trum, Izraelov Bog: Glej, jaz bom to ljudstvo pasel s pelinom in jim dajal žolčnate vode piti. In razkropil jih bom med narode, katerih oni in njih očetje niso poznali; in za njimi bom meč pošiljal, dokler ne bodo pokončani!« (Jer. 9, 12—16.) Tako je, verniki! Ko bi bili vsi ljudje poslušali božjo postavo in jo tudi izpolnjevali, nikdar bi ne bilo nobene vojske! Prav govori sv. Ambrozij, ki trdi: »Nobeno mesto, nobena država ni razdejana iz drugega vzroka, kakor samo zavoljo grehov državljanov!« (Serm. 85.) »Zakaj se pritožujemo nad ostrostjo kazni? Vsak sam sebe kaznuje!« pravi modri škof Salvian.

To, dragi verniki, vam hočem pokazati: **G r e h i l j u d i** in narodov silijo Gospoda, da cele dežele in cele narode obiskuje s splošnimi šibami; in ako hočemo biti oproščeni, moramo vsi brez razlike obrniti se k Bogu in zapustiti pregrehe s pravo pokoro! Nikdar ne bo boljše, ako se le nekateri vrnejo k Bogu, drugi pa delajo greh naprej, ampak vsi se moramo obrniti h Gospodu s pravo pokoro, to se pravi s tem, da se vrnemo vsi k ljubezni, ki nas jo je učil naš prevzvišeni Učenik. Ne recimo: Bog nas stiska! Ampak bodimo prepričani, da se ljudje in narodi sami stiskajo, ker ne čujejo božje postave o medsebojni ljubezni, ki jo je Gospod učil in na zemljo prinesel. O tem vam bom nekoliko govoril, da ne bo nihče drzno dejal: Zakaj nas Gospod ne usliši, ko vendar toliko molimo!

Za podlago mojega govora mi služi znameniti izrek sv. Bernardina iz Siene: »Na tri načine hoče Bog pregnati grehe: prvič po pridigarjih, drugič po vladarjih, tretjič po vojski, kuği in lakoti!« To pot Gospod dela, kakor je delal veliki tatarski kralj Tamerlan, ki so ga vsled njegove velike vojne moči nazivali »strah sveta«. Kadar je oblegal kako mesto, je dal prvi dan

postaviti pred oči oblegancev belo zastavo, vmes pa so trobile trobente v znak, da bo vsem prizanesel, ako se prostovoljno vdajo. Ako se to ni zgodilo, je drugi dan med pokanjem strel in rožljanjem mečev dal pred mestom nataktni rdečo zastavo v znak, da bo ta trdovratnost stala kri in življenje, ne sicer vseh, ampak oborožene vojake in mestne poglavarje. Ako še to ni izdalo, je dal tretji dan razobesiti črno zastavo v znamenje, da bo doletela smrt vse brez izjeme, da ne bo prizanesel ne krivim ne nedolžnim, ne starcem ne otrokom, da bo posekal vse, celo otroka v materinem naročju. Vselej se je to tudi izvršilo!

Podobno dela tudi naš Gospod Bog, neskončno dobrotni, neskončno krotki in potrpežljivi, neskončno usmiljeni. On gleda grehe, on gleda svoje upornike in prizanaša z neskončno in nepojmljivo potrpežljivostjo. Gorje, ako bi te ne bilo! Ves svet bi bil že sama gola groblja in razdejanje. Toda on razobeša svojo belo zastavo, zastavo svojega neskončnega usmiljenja. Razobeša jo med trobentanjem. Trobente njegove, njegovi klicarji, so pridigarji. Jezus Kristus je prvi zaklical s to trobento; za njim apostoli, za njimi sveta Cerkev po svojih pooblaščenih služabnikih, ki so oznanjevalci njegove svete volje, ki se mora izvršiti, kakor veli po preroku Joelu: »Trobite na trobento na Sionu, pokličite srenjo, zberite ljudstvo, posvečujte srenjo, združite stare, zberite otroke!« (Joel 2, 15—16.) Hoče reči: »Izpreobrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, ker je dobrotljiv in usmiljen, potrpežljiv in velikega usmiljenja in vzvišen nad vso hudobijo!« Ako ljudstva in narodi hočejo čuti ta glas in se povrnejo k Bogu, bodo pod njegovo belo zastavo našli mir in usmiljenje.

Ako se na to vabilo božje ne ozirajo, mora Gospod izobesiti med rožljanjem meča drugo, rdečo zastavo: Bog kliče po poglavarjih, vladarjih in oblastnikih. Tem je dal meč, da ga vihte nad hudobnimi. Oni imajo v roki postavodajo, ki mora biti vedno v soglasju z božjo postavo, z božjimi zapovedmi. Ti morajo skrbeti za to, da podložniki izvršujejo te zapovedi. Ako jih nočejo izvrševati, imajo pravico in dolžnost, da upornike kaznujejo. To jim veli njihova služba. Ako pa oblastniki zlorabijo to svojo službo in pravico in dajejo zapovedi, ki niso v soglasju z božjimi zapovedmi, potem bo Gospod od njih zahteval račun in odgovor, kako so rabili meč, ki so ga prejeli od Boga, da preganjajo in kaznujejo hudobijo, ako se ta godi v javnosti in v pohujšanje nedolžnih. Ako torej ti oblastniki ne izpolnjujejo božje zapovedi in dajejo ljudstvu postave, ki so v nasprotju z večnoveljavnimi postavami božjimi, bo Gospod prizanesel preprostemu ljudstvu in bo ob rdeči zastavi zahteval samo kri tistih, ki so z mečem oboroženi, in od oblastnikov in poglavarjev. Nikomur namreč Bog ni dal meča v roke, da bi ga zlorabil v pogubo nedolžnih ljudi, ampak jim je dal meč, da ž njim preganjajo hudobijo in branijo nedolžnost.

Ako tudi pošten meč ne more ljudi držati na poti božjih zapovedi, in jih ljudstva in narodi le prestopajo in zaničujejo ter sramote, mora Gospod razobesiti črno zastavo; to se pravi: On mora iztegniti svojo lastno maščujočo roko in pograbititi za šibo, ki bo zadela vse, ne glede ne na tega ne na onega. Ta šiba pa so lastne pregrehe ljudi in narodov. Bog ljudstva prepusti njihovim strastem, ki jih bijejo in uničujejo. Hujše šibe, kakor so strasti in iz njih izvirajoče pregrehe, je pa ne pozna Gospod. V takih strasteh se ljudje sami bijejo, kakor bi jih Gospod morda nikdar ne tepel na tem svetu. Iz teh strasti nastajajo vojske, upori, lakota, kuga in nalezljive bolezni; in te šibe se ne ozirajo na nikogar, ne prizanašajo nikomur; brez ozira in brez usmiljenja tepejo vse, krive in nekrive, pobožne in brezbožne. Zakaj tudi sicer pobožni ljudje so mnogokdaj krivi, ker so h grehom molčali in s tem dopustili, da je greh postal greh človeške družbe, po mehkužni vzgoji in prizanesljivosti, da je sploh življenje postalo moderno lahkoživje. In zato prihaja šiba nad vso človeško družbo!

To je krepak opomin za narode, naj se obrnejo h Gospodu, naj vsaj sedaj začnejo izpolnjevati njegove zapovedi in postave, naj prično enkrat krotiti svoje strasti, ki so zanje tako strašen bič, da pod njim obleži vsak brez prizanašanja. In ob takih prilikah se izpolnjujejo besede Mozesove: »Vedite, da bo vaš greh le vas zadel!« (IV. Moz. 32, 23.) Gospod po besedah sv. Bernardina Sienskega preganja greh po vojski, kugi in lakoti.

Ne čudimo se, dragi verniki, ako vidimo, kako je danes svet stiskan, trdo stiskan! Čudno je, ako kaka dežela še ne čuti te stiske! Čudno se mi zdi, da bi kakega naroda ne bil dosegel njegov lastni greh! Poglejmo ljudi obojega spola, v različnih stanovih in službah, v njihovih svetnih in duhovnih opravkih. O kako strašno množico bi zagledali, kako strašno število grehov, pa ne navadnih, ampak tako grozних grehov, da bi morali reči: Gospod, ali ne živiš več, ali nimaš nobene moči več, da vse to trpiš? O kakšne grdobne kaluže so v marsikakem človeškem srcu! Strmé bi gledali: napuh pri velikih, slabo vzgojo pri malih, lakomnost in krivice pri bogatih, neredno uživanje pri revnih in bednih, sramotna zakonolomstva med zakonci, mnogotero grdobo med neporočenimi, slabe zglede med služabniki oltarja, pijanost med možmi, javno pohujšanje in nesramnost med ženami, sovraštvo, nevoščljivost, maščevalnost med prijatelji in sovražniki, kletev, zaklinjanje, rotenje, prisege, bogokletstva, častikrajo, mlačnost in lenobo v božji službi med večino! Od greha je svet pijan, od greha je svet bolan, od greha je svet pohabljen! Greh napolnjuje bolnišnice, greh ustanavlja ječe, greh pridi nedolžnost, greh zastruplja javnost! Toda kdo bi mogel vse to izračunati in preračunati! Presveti in pravični Bog, ali je mogoče, da vse to vidiš in gledaš, pa vendar potrpiš in ne udariš z uničujočo šibo, z bridkim mečem? Čemu je ta

svet; ali samo za to, da se ti posmehuje, da te zaničuje? samo za to, da govori: »Ha, grešil sem, in kaj hudega se mi je zgodilo?«

Toda ne tako! Njegova neskončna usmiljenost se poslužuje najprej milega sredstva: Najprej kliče po svojih služabnikih, po svojih pridigarjih, po klicarjih svoje postave. Cerkveni govorniki nastopajo in preganjajo greh s pota, da bi se ne umazali vsaj poštenu. Toda koliko let mine in preide v večnost, da te trobente trobijo zastonj! Bela zastava usmiljenja božjega je razobešena zaman! Vsako nedeljo in praznik po naših župnijah pridigarji kličejo ljudi, nekatere k pokori, druge k pobožnejšemu življenju. In kaj dosežejo? Nič ali pa tako malo, da se trud ne izplača; vsaj mnogokrat ne. Oni, ki so najbolj potrebni tega klica, ne pridejo; ali iz lenobe, ali pa iz strahu, da bi jih govornik ne motil v njihovem grešnem spanju in mlačnosti. Drugi poslušajo božjo besedo, in kaj potem? Nič! pri starem ostane! Koliko jih je, ki bi to, k čemur jih je glasnik božji klical, tudi izpolnili? Zoper vse grehe so pridigarji govorili, toda kdo je opustil kletev, kdo je dal nazaj krivično imetje, kdo je opustil pijančevanje, kdo je dal slovo nesramnosti, kdo je odpravil pohujšanje, kdo je poravnal obrekovanje, kdo se je spravil s svojim sovražnikom, kdo se je vrnil k veliki zapovedi ljubezni?

Ko je naš Zveličar ozdravil deset gobavcev, je prišel samo eden, da se mu je dostojno zahvalil. In Gospod je nekako užaljen vprašal: »Ali ni bilo deset ozdravljenih, kje je pa drugih devet?« In ni ga bilo, ki bi mu bil dal dolžno čast, kakor samo ta tujec. Ni ga bilo, bi tudi mi lahko dejali, ki bi dal Bogu po pridigi dolžno čast in bi poboljšal svoje življenje; morda ni bilo niti med desetimi enega, morda se je našel med petnajstimi komaj eden. Ljubezen je oznanjeval Kristus Gospod, ljubezen so oznanjevali apostoli, ljubezen oznanjuje sveta Cerkev, ljubezen oznanjamo mi, ljubezen do Boga in do bližnjega, — in kje je ljubezen? Zakaj se rujejo posamezniki, zakaj se morijo narodi, zakaj se koljejo ljudstva? Gospod, zastonj si razobesil svojo belo zastavo, nihče se ni zmenil zanjo; le malo se ti jih je morda vdalo! Kaj začneš sedaj?

Gospod je dal meč poglavarjem in oblastnikom, da preganjajo zlobo in hudobijo. Ako ti prav rabijo svoj meč, so morda nekaj dosegli. Iz javnosti so lahko izgnali hudobijo, ako so jo resno hoteli! Imajo namreč močnejše sredstvo, kakor je imamo oznanjevalci božje besede. Ljudstva se navadno bolj bojijo kazni, ki jim sledi za petami, kakor pa kazni, ki jim utegne slediti šele v večnosti. Toda ali niso poglavarji mnogokrat s svojim mečem izgnali hudobijo le s ceste za zidove, kjer bujno raste naprej, in kjer je meč ne doseže? Kako more meč pregnati hudobijo iz človeških src? In vendar tudi te zlobnosti kličejo h Gospodu za maščevanje.

Kolikokrat pa ta meč, ki ga je Gospod dal v roke oblastnikom, ni preganjal hudobije, ki je zoper božjo postavo, ampak le prestopke, ki so zoper posvetno postavo! Gospod, tudi tvoja rdeča zastava je bila često le zastoj razobešena! Saj se po mnogih kraljestvih niti oni, ki nosijo meč, niso zmenili za Boga, ampak so ravno ta meč postavodaje obrnili naravnost zoper Boga in njegovo nevesto sveto Cerkev in zoper verski čut poštenege ljudstva! Glejte na Francosko, glejte na Italijansko, glejte na mnoge druge države! Pritegnili mi boste, da rdeča zastava često ni ganila ne narodov, ne poglavarjev, ki nosijo meč, katerega jim je za preganjanje hudobije izročil sam Bog!

Ako tudi rdeča zastava ni pomagala in ni ljudstva in narodov privedla do spoznanja in pokore, mora Gospod razobesiti črno zastavo, znak smrti! Zdi se mi, da je sedaj tisti čas. Pri preroku Ecehielu tako govori svojemu upornemu ljudstvu: »In na vseh svojih gorah bom meč zoper nje sklical, govori Gospod Bog; vsakterega meč se bo obrnil proti njegovemu bratu. In sodil ga bom s kugo in s krvjo in s silno ploho in grozno debelo točo; ogenj in žveplo bom deževal na njega in na njegovo vojskino trumo in na mnogo ljudstev, katera so ž njim!« (Eceh. 38, 21—22.)

Verniki, ali bo morda to sredstvo pomagalo? Gospod pravi pri istem preroku, da bo on zmagal! »In poveličevan in posvečevan in spoznavan bom vpričo velikih narodov; in zvedeli bodo, da sem jaz Gospod!« (Eceh. 38, 23.) Ali ga bodo enkrat ljudje spoznali in se k njemu obrnili? Tudi sedaj ne vsi! Zato mora vihrti črna zastava! Poveličevan pa bo vendar tisti, ki bo zmagal, in to bo — Gospod! Enkrat bo vendar gledal svoje sovražnike ob podnožju svojih nog! Če ne spokornih, pa ponižane! Sedaj veste, odkod je vojska!

Večno veljajo besede sv. psalma (2.): »Zakaj hrumé narodi, in si ljudstva izmišljujejo prazne reči? Kralji zemlje se vzdigujejo, in prvaki se zbirajo zoper Gospoda in zoper njegovega Maziljenca! (In pravijo:) ‚Raztrgajmo njih vezi in vrzimo s sebe njih jarem!‘ On, ki v nebesih prebiva, se jim smeje, in Gospod jih zasmehuje. Gospod mi je rekel: ‚Vladal jih boš z železno palico in kot prsteno posodo jih boš potrl‘. In zdaj umejte, kralji; dajte se poučiti, ki ste sodniki na zemlji! Služite Gospodu v strahu ter se ga veselite s trepetom! Sprejmite svarjenje, da se kje ne razsrdi Gospod, in ne zaidete v pogubljenje s pravega pota, ker se bo njegova jeza v kratkem vnela. Blagor vsem, ki vanj zaupajo!« Amen.

II.

Seba, sin Bokrijev, se je uprl zoper Davida in je hotel sam postati kralj nad Izraelom. Joab, višji poveljnik Davidovih čet, je dobil nalog, naj zasleduje Seba in ga pokonča. Zasledoval ga je torej do mesta Abele, kamor se je bil zatekel. Joabovi vojaki

so že mesto okoli in okoli oblegli ter takoj začeli rušiti obzidje, da ujamejo Seba. Tedaj pa stopi modra žena na mestno obzidje ter kliče Joabu: »Poslušajte, poslušajte! Recite Joabu: „Sem stopi, da govorim s teboj!“« In ko se je bil približal, mu je rekla: »Si ti Joab?« In on je odgovoril: »Jaz sem.« In ona mu je tako govorila: »Poslušaj govorjenje svoje dekle.« On pa je odgovoril: »Poslušam.« In ona mu je spet rekla: »Tako se je govorilo v starem pregovoru: Kateri poprašujejo, naj vprašajo v Abeli: in tako so namen dosegli. Nisem-li jaz tista, ki resnico odgovarjam v Izraelu, in ti se žuriš mesto razdevati in mater pokončavati v Izraelu? Zakaj razdevaš dediščino Gospodovo?« In Joab je odgovoril in je rekel: »Teга ne, tega ne, jaz ne končujem in ne razdevam. Temu ni tako; temveč mož iz Efrajmovega gorovja, Seba z imenom, sin Bokrijev, je svojo roko vzdignil zoper kralja Davida; samo njega nam dajte, in pojdemo od mesta!« In žena je rekla Joabu: »Glej, njegova glava ti bo čez zidovje vržena.« Šla je tedaj k vsemu ljudstvu in jim je modro govorila; in odsekali so Sebu, sinu Bokrijevemu, glavo in so jo vrgli k Joabu. In on je zatrobental, in šli so od mesta, sleherni v svoj šotor; Joab pa se je vrnil v Jeruzalem h kralju. (II. Kralj. 20.)

Toliko sveta zgodovina. Ako premišljam današnje čase in razmere, ako razmišljam današnje grozotno vojsko, se mi zdi, kakor bi se povrnili oni časi pred mestom Abelo. Od sile in stiske smo obkoljeni, in kakor ona žena bi radi stopili na visoko mesto in bi klicali: »Ali bomo čisto razdejani in uničeni? Dobrotni Bog, odvrni svojo jezo od nas in prizanesi nam! Saj smo že dovolj trpeli!« Pa se mi zopet zdi, da čujem odgovor na našo molitev: »Nočem vas razdejati! Ampak Seba je dvignil svojo roko zoper svojega Gospoda. Uporni Seba, ne eden, mnogo upornih Sebov je v deželi dvignilo svojo roko zoper svojega Gospoda; samo te mi dajte, samo te mi izročite, pa pojdem od dežele s šibo in prizanesem vašemu domu. Ako pa tega ne storite, bom prisiljen vas stiskati in razdejati vas in vaš dom in vaše otroke, vse brez razlike, in vaše molitve in klici vam ne bodo pomagali!« — Tako je, verniki! Seba je greh ljudstev in ljudi, in ako tega ne izročimo s pravo pokoro, mi in vsi narodi, ne bo konca stisk! Verniki moji! Koliko takih Sebov je med ljudmi, ki preklinjajo Gospoda, če ne z besedo, pa z dejanjem, in kličejo jezo božjo nad uboge ljudi!

Priznavam! So na svetu tudi pobožni ljudje, ki prav lepo živijo, pokoro delajo, mnogo molijo, da bi Gospod odvrnil od njih strašne vojskine šibe! Da, jaz priznavam, da je med tukajšnjimi verniki mnogo poštenih kristjanov, ki jim je vse na tem, da bi izpolnjevali božjo postavo in čisto ter spokorno živeli. Jaz si upam celo trditi, da je večina mojih vernikov pobožno Bogu vdanih. Prepričal sem se v tem žalostnem vojskinem času, da je mnogo mojih vernikov živelo in molilo pobožno, kakor ne

povsod. Znale so mi tudi besede sv. apostola Jakoba: »Veliko premore stanovitna molitev pravičnega!« Gorje morda našim krajem, ako bi tako ne bilo!

Pa zakaj Gospod potem ne odvrne od nas toliko časa strašnih šib, ker smo tako pobožno živeli in toliko molili! Verniki, ali nimamo tudi mnogo zlobnih ljudi, ki živijo kakor pogani? Teh se bojmo, ti so zlobni Sebi! Ti nam delajo škodo, da nas Gospod ne more uslišati! Modri Sirah govori: »Če eden zida, eden pa podira, kakšen dobiček imata, kakor le delo? Če eden moli, eden pa kolne, čegav glas bo Bog uslišal?« (Sir. 34. 28—29.) Pobožni zidajo, brezbožni pa podirajo, kdaj bo stavba končana? Saj vendar en sam človek v enem samem dnevu lahko več podere, kakor jih more deset sezidati! Pobožni pošiljajo svoje drhteče molitve in vzdihne k Bogu, da bi Gospod odvrnil od nas strašne šibe in stiske, hudobni pa kličejo z neba maščevanje. Zakaj sv. Gregor pravi: »Vsaka hudobija ima pri skrivnostnih sodbah božjih svoj glas.« Čegav glas naj Bog posluša?

Deset pevcev ubrano poje, deset jih pa kazi, kakšno zoprno vpitje bo to? Ali se v tem ne bo izgubil tudi najlepši glas, in bo čuti samo napačnega? Pa ni potreba deset napačnih glasov, en sam zadostuje, da je vse petje skaženo; en napačen glas se torej čuje izmed množice ubranih. — Tako pravični kristjan v sedanjih stiski potrto in spokorno govori svojemu Bogu z evangelijskim grešnikom: »Bog bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« Zraven pa prevzetnik vpije: »Jaz nisem kakor so drugi ljudje, jaz sem nekaj več, jaz premorem več; kdo mi kaj more?« Čegav glas bo poslušal Gospod? — Milosrčen, usmiljen človek s svojo dobrotnostjo nasproti ubogim kliče božjo usmiljenost nad ljudi, zraven pa lakomnik išče vsake prilike, da ubogemu lačnemu revežu iztrga iz ust suho skorjico, ki jo moči le s svojo slino, in s tem kliče in izziva božjo strogo pravičnost. Čegav glas naj posluša Gospod? — Ljubeznivi glasovi čistih src molijo za milost in božjo naklonjenost, da jih človek ginjen posluša; vmes pa hudobnež vpije po božji jezi in nemilosti. Čegav glas naj posluša Gospod? — Tukaj kleči pred svojim Bogom čisto in nedolžno dekle in povzdiguje svoje čiste roke k ljubitelju čistih duš ter prosi za svojega očeta, naj ga Gospod čuva v krvavem boju; zraven pa je druga, ki le misli, kje bo ujela kakega neznanca, da ga zaplete v zanke svoje nesramne poželjivosti, in se obeša na vsakega tujca, četudi je zavezan z vezjo svetega zakona. Čegav glas naj posluša Gospod? — Tukaj poštena žena trpi in moli, se trudi s svojimi otroki, vodi jih k sv. zakramentu, da bi jih ohranila nedolžne; sama jim je v najlepši zgled, kako se zvesto služi Bogu; noben večer ne mine, da bi svojih otročičev ne zbrala okrog podobe sv. Družine, kjer z njimi moli za blagor očeta in moža, neomadeževano zvesta svojemu Bogu in svojemu možu; tam pa je žena, ki svoje otroke pohujšuje sama in jih da pohujševati tudi drugim; pomaga jim sama sklepati

nesramne zveze, da sama lahko sklepa še nesramnejše; svoje hčerke obeša oženjenim, da se sama lahko obeša na neoženjene, dočim njen mož preliva svojo kri, da bi pred sovražnikom rešil kri njeno in svojih otrok! Čegav glas naj posluša Gospod? — Ene žene jokajo ob slovesu svojega moža in prosijo milosti zanj, druge pa jokajo in se smerijo za svojimi priležniki, ki odhajajo iz kraja! Čegav glas naj posluša Gospod? — Eni hodijo v procesiji z rožnim vencem v roki in prosijo sreče svojcem in svoji domovini, drugi se ponoči pozno vlačijo z nesramniki iz beznic! Čegav glas naj posluša Gospod? — O verniki predragi! Poslednji le prevečkrat prevpijejo prve, da Gospod ne sliši njihove molitve in ne čuje njihovih vzdihov, in šibe padajo naprej!

En sam slabo ubran inštrument, ena sama pokvarjena struna na godalu pokvari vso lepo harmonijo. En sam drzen grešnik je zmožen, da oslabi uspehe molitev poštenih kristjanov in kliče šibe nad cele pokrajine. En sam Seba je bil vzrok, da je bilo celo mesto Abela obdano od sovražnika. En sam nepokoren Jona je bil vzrok velikanskega viharja, ki bi bil skoro pokopal v morje vse potnike, dokler ni sam priznal: »Vzemite me ter me vrzite v morje, in veter bo jenjal od vas; vem namreč, da je zavoljo mene ta veliki vihar prišel na vas.« (Jon. 1. 12.) En sam David je bil, ki se je pregrešil zoper svojega Gospoda, in na tisoče jih je moralo izmed njegovega ljudstva pasti po kugi v grob.

Porečes mi: Zakaj tako? Če drugi grešijo, zakaj moram jaz trpeti? Če drugi delajo greh, zakaj moram jaz delati pokoro? Naj Bog kaznuje tiste, ki za svoje grehe to zaslužijo! — Pravični Bog, na to odgovori ti po svojem nerazumljivem sklepu, jaz tega ne razumem! Toda tako je, dragi verniki, mnogokrat morajo pravični trpeti zaradi krivičnih, ker Gospod hoče, da se greh iztrebi; in če tega ne more ne s pridigami in tudi ne po posvetni oblasti, potem mora poprijeti za zadnje sredstvo, za splošno kazen, za kugo, lakoto in vojsko, ki ne more zadevati samo posameznikov, ampak vse — krive in nekrive! Gospod pa ve, da je šiba lahko vsem v korist: krivim, da se izpreobrnejo, pravičnim, da si pomnože zasluženje!

Pravičniki, potrpite, četudi nedolžno trpite! Zakaj trpite, jaz ne vem, ve Gospod; toliko pa tudi jaz vem, da ne trpite niti trenutek, da bi neskončno pravični Bog ne pisal vašega zasluženja in da bo do vinarja vse poplačal! To vem in to vem za gotovo! — Grešniki, zakaj Gospod samo vas ne kaznuje za vaše grehe, tega jaz ne vem, ve neskončno pravični Bog; toliko pa za gotovo vem, in to prav gotovo, da Gospod ne bo pustil nobenega greha brez zaslužene kazni in da bo do vinarja tudi vam vse povrnil; povrnil tudi to, kar so morali za vas trpeti nedolžni; povrnil tudi to, da so drugi molili in pokoro delali, pa ste vi preprečili, da jih Bog ni mogel uslišati; povrnil bo vse krivice, ki so jih morali drugi mesto vas nositi; povrnil vse trpljenje, ki

je morajo sedaj drugi nositi, in bo še dodal po svoji neskončni pravičnosti! Vojsko in kazni boste trpeli vi, ki ste jo naredili s svojimi grehi in hudobijami; meč, ki že toliko časa rožlja po svetu in se pomaka v nedolžno kri, to so vaši grehi, toda »vedite, da bo vaš greh le vas zadel!« Za vas, krivični grešniki in nepoboljšljivi, je ta vojska začetek vašega pekla. Za vas, nedolžni pravičniki, pa je ta vojska samo — vice!

Ne misli, grešnica, da si že vse storila, ako si pokleknila potem, ko te je zapustil tovariš tvojega greha, pred obhajilno mizo in si nagnila pred Bogom svojo glavo! Ti nisi zapustila greha, ampak greh je moral šele zapustiti tebe! Kadar nimaš nikočar drugega, tedaj lahko rečeš, naj te ima Jezus! Toda glej, da ta pokora ne bo podobna pokori hudičevi, ki je šel v puščavo. Bajka je, da je hudič zbolel in je mislil, da bo poginil; pa je sklenil, da pojde v puščavo in se tam poboljša. Ko je zopet okrevail in zlezal na svoje nože, pa jih je uganjal, kakor poprej, in je postal stari hudič!

»Gadja zalega,« tako je govoril naš Gospod pismarjem in farizejem, ki so lezli za njim, »gadja zalega, kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? Storite tedaj vreden sad pokore, zakaj sekira je že nastavljena drevesom na korenino!« (Mat. 3. 7—10.) Ne delaj torej pokore samo takrat, kadar nimaš prilike za greh! Ne reci: »Na ples ne pojdem!« Zraven pa si misliš: »Dokler nobenega ni!« Ne reci: »Nič več ne bom uganjala grdobijel!« Zraven pa si misliš: »Dokler ne dobim prilike!« Ne reci: »S tujim vojaštvom se ne bom pajdašila!« Ne reci tega takrat, ko ni nobenega tukaj, ampak reci tudi tedaj, ko ti jih mrgoli pred očmi! Ne zagotavlaj zvestobe svojemu možu samo takrat, ko nobenega drugega ne vidiš! Ne ogiblji se moških samo takrat, ko te nihče ne pogleda! Na kratko rečem z Zveličarjevimi besedami: »Storite vreden sad pokore!« Drugače vam veljajo besede istega Zveličarja: »Gadja zalega, kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo?«

Judje so ob vojskinih časih delali vse drugačno pokoro. Oblekli so se v raševino, potresli glave s pepelom, postili se do večera. Tako potrti so šli v Jeruzalem v tempelj in so klicali: »Grešili smo kakor naši očetje, krivico smo delali, hudobijo smo doprinašali. Ti, ki si milostljiv, usmili se nas!« (Judit. 7. 18—19.) Tako se bere v knjigi Juditini, tako v knjigi Paralipomenon na mnogih mestih, tako v prvi in drugi knjigi Makabejcev. Vsi, do zadnjega vsi, moramo delati pokoro, in nihče nima pravice na glavo drugih klicati jeze božje! »Če eden zida, eden pa podira, kakšen dobiček imata, kakor le delo? Če eden moli, eden pa kolne, čegav glas bo Bog uslišal?«

Grešniki, ki tudi v tem vojskinem času niste jenjali grešiti, ampak ste jezo božjo klicali na svojo in na našo glavo, spame-tujte se že enkrat in recite, kakor je dejal David, ki se je pre-grešil, in mu je Gospod poslal za kazen kugo nad njegovo ljud-

stvo, in jih je pomrlo v kratkem času 70.000 mož. In ko je David videl, kako angel mori ljudstvo, je klical Gospodu: »Jaz sem, ki sem grešil, jaz sem hudo storil; oni pa, ki so ovce, kaj so storili? Prosim, naj se obrne tvoja roka zoper mene in zoper hišo mojega očeta!« (II. Kralj. 24. 15—17.) Tako, ljudje, ki delate greh, pridite pred svojega Boga in prosite, naj udari vas, ki ste zaslužili, nedolžnim pa naj prizanesel! Jaz sem David, tako recite, ki sem grešil, ti pa so ovce, kaj so storili? Mene udari! Jaz sem Jona, ki sem se uprl tvojim poveljem in zapovedim, ti pa so pokorne ovce, kaj so storili? Mene kaznuj! Jaz sem Seba, zaradi katerega je stiskana vsa dežela, ti pa so ovce, kaj so storili? Mene udari! Tako je dejal Joab Abelanom: »Samo Seba nam dajte, in pojdemo od mesta!«

Ako pa grešniki ne mislijo delati greha samo na svoj račun, ampak kličejo božje kazni tudi na naše glave, naj vedo, da bomo mi trpljenje sicer z božjo pomočjo prenesli; naj vedo, da mi umevamo dragocenost križa; naj vedo, da nam Gospod trpljenje piše v knjigo življenja, naj pa tudi vedo, da bo njih greh nazadnje le nje same zadel! Vedite, da še vedno veljajo resne Zveličarjeve besede: »Gadja zalega, kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo!«

Mi pa se bomo ravnali po besedah preroka Joela: »Med lopo in oltarjem naj plakajo duhovniki, služabniki Gospodovi, in naj rečejo: Prizanesi, Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu, in ne dajaj svoje lastnine v zasmehovanje, da bi jim narodi gospodarili. Zakaj bi med ljudstvi govorili: Kje je njih Bog? In vnel se bo Gospod za svojo deželo in bo zanesel svojemu ljudstvu.« (Joel 2. 17. sl.) In Gospod bo odgovoril: »Ne boj se, zemlja, raduj in veseli se, ker Gospod bo velikanske reči storil... Tedaj boste hvalili ime Gospoda, svojega Boga, kateri bo čudovito storil z vami, in moje ljudstvo ne bo osramočeno vekomaj!« (Joel 2. 21, 26.) Amen.

III.

Dragi verniki! Sveti evangelist Matej nam pripoveduje o Jezusu tudi tole: »Ko je pa Jezus videl, da je veliko farizejev in saducejev k njegovemu krstu prihajalo, jim je rekel: Gadja zalega, kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? Storite vreden sad pokore! Zakaj sekira je že nastavljena drevesom na korenino!« (Mat. 3, 7—10.) Zakaj je Gospod, sicer tako mil in ljubezniv do grešnikov, ob tej priliki tako ostro govoril? Ker so bili farizeji in saduceji sami hinavci, ki jim ni bilo za Jezusov krst pokore, ampak so le iskali prilike, da bi videli, kako bo Jezus storil kak čudež, da bi se mu posmehovali ali pa dejali, da z najvišjim izmed hudičev dela take čudne stvari, kakor so večkrat govorili, ko so videli njegove čudeže.

Kristjani, hočete tudi vi čudež od Gospoda? Hočete, da bi tudi sedaj čudežno odvrnil od nas težke poskušnje, ki nas

tako bridko stiskajo in tarejo? Hočete in želite, da bi čudežno odvrnil in ustavil vojsko in prelivanje krvi? Poznam vas in vem, da niste tako drzni, ako ste pazljivo poslušali moje zadnje besede, moj zadnji govor. »Sekira je že nastavljena na korenine drevesom,« je dejal naš Učenik hinavskim poslušalcem. Storite vreden sad pokore in storili ste čudež, da vam ni treba drugega!

Čujte zanimivo basen. Nekoč so prišla drevesa skupaj in so se posvetovala, kako bi preprečila veliko škodo, ki jim jo delajo ljudje s tem, da jih sekajo, žagajo, koljejo in sežigajo. Prvo je dalo ta moder svet, da treba skupno iti proti sovražniku in ga ubiti. Ne, reče drugo, ljudje so mnogo močnejši, kakor smo me, in s silo ne opravimo ničesar; samo le še bolj bi jih razdražila; boljše je, ako se jim prostovoljno podamo s pogojem, da jim me dajemo vsako leto davek, oni naj nam pa zanaprej ne prizadevajo več take škode. A, to ni nič vse skupaj, pravi cedra, ali veste, s čim nam ljudje delajo tako škodo? S sekiro! Iz česa pa je sekira? Iz kosa železa ali jekla in iz toporišča. Kdo pa jim daje les za toporišče? Ali jim ga ne dajemo me drevesa sama? Mi norci! Zedinimo se in ne dajmo jim za prihodnost nikakega lesa več za toporišča, in ljudje nam ne morejo več škodovati.

Verniki, ali razumete basen? »Sekira je že nastavljena na korenino drevesom,« govori naš Gospod. Sekira je božja jeza. Kaj naj storimo, da se je ubranimo? Se-li hočemo s silo upreti? Kaj to hasne? Mi prosimo, naj Gospod sam odtegne sekiro. To je že prav! Toda kaj nam pomaga vse to, ako le nekateri za to prosimo, kakor sem vam pokazal v zadnjem govoru? Treba torej, da tej sekiri toporišče snamemo. Iz česa pa je to toporišče? Kdo daje tvarino zanj? »Manubrium ligneum quis illi tribuit?« pravi Anezij. »Non alii, quam nos ipsi, kdo mu daje toporišče? Nihče drugi, kot mi sami!« Naši gřehi so les, iz katerega je narejeno to toporišče. Torej storite vreden sad pokore, in sekira nima več toporišča, in Gospod nas ne more več tepsti.

Prosim, verniki, kje pa je pokora? Nekaj časa ob začetku vojske smo še živeli nekoliko spokorno, nekoliko več smo molili, to ali ono smo si odrekli. In sedaj? ali se nam ne zdi, kakor bi se bili že tudi božje šibe privadili? Ali nam ne očita po vsej pravici sv. Avguštin: »Ako Gospod stegne roko, obetamo, da bomo storili; ako pobesi meč, obljube ne izpolnimo!« Ali nekateri ne čakajo komaj, da bi bilo vojske konec, samo zato, da bi mogli zopet noretí in častiti mesto svojega dobrotnega Boga norčavega pusta? Ali se mnogi ne zdržujejo gřehov in hudobij samo zato, ker se bojijo, kaj bodo rekli ljudje, ki so nekoliko bolj pametni, čednostni in krščanski? In taki ljudje naj kličejo k Bogu: »Tu, qui pius es, miserere nostri! Ti, ki si milostljiv, usmili se nas!« (Jud. 7, 19.) In to kričanje in vpitje naj Bog milostno posluša in usliši? Čemu vendar? Ali

morda samo zato, da bodo mogli tovrstni ljudje toliko prej zopet služiti svojim strastem neovirano in neženirano? Bog je isti, ki je bil ob času Izraelcev, in ta Bog je zahteval za odvrnjenje nadlog in šib vedno pokoro! Storite vreden sad pokore!

Dragi moji, ali ni marsikaterega kristjana pokora podobna pokori tistega hudobca, ki je šel v puščavo, ko je okreval, pa je ostal stari hudobec? Kolikokrat se je ta pojav ponavljal pri Judih! Dokler je šiba plavala nad njimi, so klicali k Bogu, ko jo je Gospod spravil, pa so se vrnili k svojemu staremu malikovalstvu. Ne bom vam delal krivice in s srčnim veseljem bom priznal, da je mnogo mojih župljanov živelo za časa sedanje vojskine šibe spokorno in ginljivo, da mi je hudo pri srcu, ker jih Gospod ni mogel uslišati. Zakaj tako, sem vam že povedal. Zato namreč, ker nekateri kličejo na zemljo božje usmiljenje, drugi pa jezo božjo. Koliko pa jih je bilo, ki so molili le toliko časa, dokler so se bali, da pridere sovražnik k nam in nam uniči to, kar smo si pridobili s težkim delom svojih rok. Ker pa sovražnika ni, so se jenjali bati in delajo po svoji stari maniri grehe naprej, če ne še ostudnejših, kakor prej kdaj! Prav kakor toži sv. Avguštin: »Ako tepeš, vpijemo, da prizanesi; ako prizanesesh, zopet izzivamo, da tepi!« Kako naj nas Gospod potem posluša? Ali samo zato, da moremo prosteje in brezskrbneje grešiti? Storite vreden sad pokore!

Ljudje božji, ali mislite, da nas hoče Bog z vojsko res uničiti in pogubiti? To bi lahko storil tudi drugače. Gospod je prepustil ljudi njihovim grehom, da jih tepejo, samo iz tega namena, naj bi ljudje spoznali svoj greh, naj bi se jim pristudil, in bi ga zapustili. Z vojsko hoče Bog ljudi in narode pripeljati do spoznanja, kesanja in poboljšanja. Ljudstva in narodi naj spoznajo, kam jih vodi njih strast in greh! Veliki sv. Avguštin pravi: »Ne polaga na vas svoje roke kot sovražnik na sovražnika, ampak kot oče na sina; ne da bi vas pogubil, ampak da bi vas poboljšal!« (De temp. c. 6.) Saj Gospod sam govori pri preroku Jeremiju: »Če naglo izrečem besedo zoper ljudstvo in zoper kraljestvo, da ga hočem iztrebiti in razdejati in pokončati; to ljudstvo pa se kesa svoje hudobije, zavoljo katere sem mu zažugal, se bom tudi jaz kesal hudega, kar sem mu mislil storiti!« (Jer. 18, 7—8.) Storimo vreden sad pokore in snemimo sekiri toporišče!

Kolikokrat molimo v litanijah vseh svetnikov: »Pripelji nas k pravi pokori, prosimo te, sliši nas!« Sedaj nas pa Gospod kliče in vodi k pravi pokori in k pravemu spoznanju, zakaj ga ne slišimo in mu ne sledimo? Ali nas mora poslušati samo Bog, nam pa njega ni potreba poslušati? Ne misli, draga duša, da si že vse storila, ako morda nekoliko več moliš, kakor si molila prej! Kdor moli, pa svojega življenja ne poboljša, Boğa samo skuša.

Poglejmo, koliko pokore, prave pokore smo pa že storili v tem vojskinem času! Koliko se jih sedaj več odkrije, kadar zvon vabi k molitvi, kakor se jih je odkrilo prej? Kateri prej, tisti sedaj, in nič več! — Koliko je novih spokornikov pri spovednicah? Kateri so bili prej, tisti sedaj nekoliko večkrat, in nihče več! — Koliko je sedaj manj nesramnosti, kakor je bilo pred vojsko? Kolikor je manj prilike, in nič manj! Samo to je razložek, da tista dekleta, ki so prej take stvari govorile, pa jih sedaj pišejo celo na bojišče. Še ena razlika je; da se je namreč nesramežljivim deklinam pridružilo še nekaj nesramnih ženâ, ki so pozabile tudi na svojo zakonsko obljubo! Če se je nesramnost za nekaj časa skrila med zidove, pa je zopet prilezla na beli dan, ne manjša, ampak le še drznejša! — Koliko se jih več postî, kakor se jih je pred vojsko? Samo tisti, ki vsled državne postave ne dobe ob gotovih dnevih mesa, in nič več! — Koliko jih je manj udanih nezmerni pijači? Nič manj, samo da so na mesto nekaterih moških, ki so v vojni, stopile ženske! — Ne zamerite, da vam tako odkrito povem, ker vem, da je žalibog res! Jaz sam bi bil bolj vesel, ko bi mi ne bilo treba tega povedati, kakor vi, ko bi vam ne bilo treba poslušati!

O, koliko vzroka imamo, da prav iz srca začnemo klicati: »O Bog, ki te greh razžali in pokora potolaži, ozri se milostno na molitev svojega ljudstva, ki te ponižno prosi; in odvrni šibe svoje jeze, ki jih za svoje grehe zaslužimo!«

Sv. Avguštin pravi: »Naj razume človek, da je Bog zdravnik in bridkosti so zdravilo!« Tako zdravilo so tudi sedanje bridkosti. Glejte, verniki, sedaj primanjkuje kruha in živeža! Spomnimo se na čase, ko je kruh ležal po vseh kotih, ko so ljudje popivali cele dneve in noči, in iz tega uživanja je izviralo toliko grehov, da je bila uničena marsikaka družina. Gospod nas hoče pripeljati k pokori in zmernosti! — Prišla je draginja, kakršne ne pomnite. Komaj si morejo nekateri napraviti pošteno obleko. Koliko so nekateri ljudje grešili z ničemurno in naravnost pohujšljivo obleko, ki je služila le napuhu in zapeljevanju! Gospod nas hoče pripeljati k spoznanju, da se lahko živi tudi preprosteje! — Koliko so se nekateri bali posta in so imeli vse mogoče izgovore s slabim želodcem, ki ne prenaša postnih jedil. Sedaj vidijo, da post nikogar ne konča in se ob gotovih dnevih prav lahko živi brez mesene klobase, ki se jim je prej ravno ob petkih zdela najboljša. Gospod nas hoče pripeljati do spoznanja in pokorščine nasproti cerkvenim zapovedim! — Koliko lahkomiselnosti je bilo glede na šesto božjo zapoved! O tem nočem govoriti jaz; naj mesto mene rajši govori prerok Jeremija: »Po cestah si posedala in si jih čakala, kakor razbojnik v puščavi, in si omadeževala deželo s svojim prešuštovanjem in s svojimi hudobijami. Zavoljo tega so bile zadržane deževne kaplje, in ponižnega dežja ni bilo; tvoje čelo je bilo kakor vlačugarske ženske; nisi se hotela več sramovati.

Tedaj vsaj odslej me kliči: Moj oče, vodnik mojega devištva si ti!« (Jer. 3, 2—4.) — V mnogih družinah je pomanjkovalo medsebojne ljubezni, ljubezni med možem in ženo, med starši in otroki. Sedaj so družine ločene in razdejane. To dela mnogo žalosti. Gospod hoče s tem družine pripeljati do ljubezni in pokore! — Koliko je bilo med nekaterimi sovraštva in nemira. Sedaj vemo, kaj je mir! Gospod nas hoče samo poboljšati! — Mi vemo, da smo premarljivo tesali toporišča za sekire, ki se sedaj nastavljajo na korenine!

Ne bom govoril o drugih grehih; rečem samo: Gospod nas hoče poboljšati in pripeljati k pravi pokori. Zato ne smemo misliti, da storimo že vse, ako samo molimo, naj Bog od nas vzame te šibe. To še nikakor ni dovolj! Take ljudi sv. Avgustin kara: »Flagella sua dolent; quare flagelluntur, non dolent! Objokujejo šibe; vzroka, vsled katerega so tepeni, pa ne objokujejo!« Verniki, snemimo toporišče, in sekira bo jenjala sekati! Storimo vreden sad pokore!

Ne vsaka molitev, ampak samo spokorna molitev, molitev združena s spokornim življenjem, bo imela uspeh. Saj tako pravi sam Gospod v sv. pismu: »Če zaprem nebo, in dež ne gre, in ukažem in zapovem kobilici, da obžre deželo, in pošljem kugo med svoje ljudstvo, na katero je poklicano moje ime, ter me prosi in išče mojega obličja in dela pokoro za svoja hudobna pota: bom tudi jaz uslišal iz nebes in bom milostljiv njihovim grehom ter bom ozdravil njih deželo: tudi bodo moje oči odprte, in moja vseša bodo nastavljena molitvi tega, ki moli!« (II. Paral. 7, 13—15.)

Ne reci, dragi vernik: Molil sem, pa me Gospod ni poslušal, ker je trd! Reci po pravici: Molil sem, za pokoro pa sem bil pretrd, zato me Gospod ni mogel poslušati! Tako govori sam Gospod nad judovskim ljudstvom pri preroku Jeremiju: »Potrtost na potrtost! se kliče, ker je vsa dežela razdejana; doklej bom še za ubežnim gledal in slišal trobentin glas?« Gospod kara ljudstvo, ki samo vpije: »Potrtost, potrtost!« Zato mu pa tudi pove, zakaj ga ne more uslišati, rekoč: »Zato, ker me moje trapasto ljudstvo ne spozna; neumni in nespametni otroci so; prebrisani so, da hudo počenjajo, dobrega storiti pa ne znajo!« (Jer. 4, 20—22.)

Gospod ni dolžan poslušati vsakega našega klica, ki prihaja le iz stiske in sile; ampak mi smo dolžni poslušati njegov glas in izpolnjevati njegovo zapoved, da ne pride stiska in sila. Ako pa so grehi ljudstev in narodov priklicali stisko in silo, jo bomo pa odvrnili samo s pravo pokoro za te grehe. Drugače pa tudi o nas veljajo besede Gospodove: »To ljudstvo me časti samo, z ustnicami in z jezikom, njegovo srce pa je daleč od menel!« Torej, »ker je sekira že nastavljena, storite vreden sad pokore!«

Ne iščimo pri Gospodu samo čudežev, s katerimi bi mogel naenkrat ustaviti vojskino šibo! Tako so delali farizeji, da bi se mu potem posmehovali in ga obrekovali. Zato jim je odkrito zaklical: »Gadja zalega, kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo!« Torej ne čudežev, ampak iščimo vreden sad pokore!

Bojim se, da tistih, ki najbolj potrebujejo pokore, morda ni pri mojem govoru in med mojimi poslušalci, in bodo živeli, kakor so živeli doslej. Vem, dragi verniki, da vi, ki ste me poslušali, bolj potrebujete tolažilnih besedi, kakor pa svarilnih. Vem, da ste vi vsaj povečini živeli v teh bridkih dnevih spokorno in spodbudno, in sem prepričan, hvala Bogu dobrotnemu, da vi niste klicali jeze božje nadse! Toliko bolj pa mi je žal za tiste, ki so v tem grozotnem času le še več lesa znašali, da bi si pekel močneje zakurili. Ako bi mi hoteli biti neusmiljeni, bi dejali: Gospod, le še ti priloži nekaj drv, da bo bolj gorelo in peklo! Pa ne bomo tega storili, ampak s prerokom Izaijem bomo stopili pred prestol Najvišjega in bomo polni usmiljenja klicali: »Ozri se z neba in poglej s svojega svetega in s svojega veličastnega prebivališča! Saj si ti naš oče; ti, Gospod, si naš oče, naš odrešenik je tvoje ime od nekdej! Zakaj si nam pustil zaiti, Gospod, s tvojih potov, si zakrknil nam srce, da bi se te ne balí? Obrni se k nam zavoljo svojih hlapcev, zavoljo rodov svojega deleža!« (Iz. 63, 15 sl.) »Glej, jezil si se, mi pa smo grešili, bomo li rešeni? Skril si svoj obraz pred nami in si nas zdrobil s silo naših grehov. In sedaj, Gospod, ti si naš oče, mi pa ilovica; ti si naš stvarnik, mi vsi pa smo delo tvojih rok! Ne jezi se, Gospod, preveč in nikar se dalje ne spominjaj naše hudobije; glej, glej, tvoje ljudstvo smo mi vsi! Boš mar pri tem se držal, Gospod, boš li molčal in nas močno tepel?« (Iz. 64.) — Tako, dragi verniki, molimo, in Gospod nas bo morda poslušal, pa bo odvzel nam šibe zaradi nedolžnih, in bo njegova šiba morda privedla tudi tiste na pot prave pokore, ki so se ji doslej le posmehovali! Amen.

IV.

Dragi verniki! Rekel sem zadnjič, da je molitev brez spokornega življenja prazno govorjenje, na katero se Gospod ne more ozirati. Kaj bodo ustnice govorile, ako je srce daleč od Gospoda! Takim ljudem, ki ne marajo za pokoro, je dejal Bog: »Klicali me boste, pa boste v svojih grehah umrli!« Ako grešnik moli, naj moli najprej za svoje izpreobrnjenje in za duha prave pokore, potem naj dvigne svoje roke k Bogu in ga prosi milosti v stiskah. Ne mislite pa, da sem hotel s tem reči, naj verno ljudstvo ne prosi Gospoda Boga za skorajšnje odvrnjenje teh strašnih vojskinih šib. Nasprotno rečem: Verniki, le mnogo molite, da Gospod čimpreje vzame od nas to strašno poizkušnjo. Že zaraditega, ker vojska le redkokdaj prinese kaj dobrega za

čas, skoro nikdar pa ne za dušo! A dvignite se proti Bogu v goreči molitvi ve, nedolžne roke in čista srca! Ve, ki vam pravi Gospod po psalmistu: »Kdo pojde na goro Gospodovo? Kdor je nedolžnih rok in čistega srca!« Molite ve, nedolžna srca, ki niste nikdar grešila, pa morate delati pokoro zato, ker so grešili drugi! Molite ve, čiste duše, ki ne trpite za kazni, ampak v večje zasluženje! Molite ve, jagnjeta, ki niste nikdar kovala bridkih mečev, ki sedaj končujejo grešni svet! Dalje molite ve, spokorne duše, ki ste sicer grešile, ki ste bile sicer kdaj v tovarni za vojskino orožje, pa ste stopile iz te službe, za svoj greh ste delale pokoro, sedanji čas spoznate kot zasluženno kazni, ki ste v krvi Kristusovi oprale svojo omadeževano obleko, ki bi lahko s sv. Avguštinom klicale: »Gospod, tukaj tepi, tukaj žgi, samo v večnosti prizanesi!« Molite, spokorna srca, naj se Gospod, neskončno pravični in usmiljeni, omeči zaradi nedolžnih, ki morajo trpeti zaradi krivih!

Taka molitvena vojska bo premagala samega Boga. Zakaj sv. Bernard trdi, da je molitev pravičnega še močnejša in močnejša, kakor nepremagljivi Bog sam! Njega, ki vse zmagaja, pa zmagaja molitev. Ker tako veliko premore molitev pravičnega, naj tudi o tem nekoliko izpregovorim, da ostanemo v svoji goreči molitvi stanovitni! Le trdno se zanašajmo na besede Jezusovega ljubljenca sv. Janeza: »Preljubi, ako nam naše srce nič ne očita, imamo zaupanje k Bogu; in karkoli prosimo, bomo od njega prejeli, ker njegove zapovedi izpolnjujemo in delamo to, kar njemu dopade!« (I. Jan. 3, 21—22.)

Kaj vam bom dokazoval, kako moč ima molitev pravičnega kristjana? Poglejmo le sveto zgodovino, ki nam jo popisuje sveto pismo. Ta knjiga je pisana v naše poučenje. Druga knjiga Mozesova nam popisuje, kako se je vnela jeza božja zoper izraelsko ljudstvo, in seveda po pravici. To ljudstvo je tolikokrat videlo čudežna dela, ki jih je Gospod vršil v njegovo rešenje! Izpeljal ga je iz egiptovske sužnosti, vodil ga skozi Rdeče morje, ne da bi si bilo omočilo samo eno nogo; podnevi je šel pred njim oblak, ponoči ognjen steber; ko mu je zmanjkalo pijače, mu je dal iz trde skale; ko mu je pošla hrana, mu jo je podelil iz nebes. Kljub temu pa gre to meseno ljudstvo, si naredi zlato tele in ga moli kot svojega boga, rekoč: »To so tvoji bogovi, o Izrael, ki so te izpeljali iz Egipta!« (Ex. 32, 4.) »In zjutraj so vstali in darovali žgavne daritve; in ljudstvo se je usedlo jest in pit, in so vstali igrati« (Tam. 6.)

Gospod je bil sklenil, da to ljudstvo pokonča; že je potegnul svoj meč zoper njega in že je mislil udariti. Le udari, bi dejali! Toda ne; Gospod ne more udariti! Zakaj ne? Mozes mu brani; ta mu potegom meč in bič iz roke. Gospod se mora skoro boriti z Mozesom in ga prositi: »Pusti me, da se vname moja jeza zoper nje, in da jih pokončam!« (Tam. 10.) Pusti me,

da storim po svojem sklepu, da izpolnim svojo voljo, da kaznujem to trdovratno ljudstvo! Ako mi to pustiš, »bom storil tebe v veliko ljudstvo!« (Tam.)

Verniki, ali se nam ne zdi, kakor bi videli jeznega človeka, ki hoče izliti svojo jezo nad svojim nasprotnikom, pa ga drugi drži za roko, da ne more izvršiti svoje namere? »Pusti me, da udarim!« Kakšen izid bo imel ta prepir? Gotovo bo Mozes premağan! Ne, nikakor ne! Zmagal je! Sveto pismo pravi: »In Gospod se je dal potolažiti in ni poslal hudega, katero je govoril zoper svoje ljudstvo« (Tam. 14).

Podobno je judovsko ljudstvo odstopilo od svojega Boga ob času preroka Jeremija; in Gospod je dejal: »Završel vas bom izpred svojega obličja, kakor sem završel vaše brate!« Toda preden je mogel izvršiti to svojo grožnjo, je moral Jeremija prav lepo prositi, naj ga nikar s svojo molitvijo ne ovira: »Ti torej nikar ne moli za to ljudstvo in zanj ne opravljaj zahvalne pesmi, ne molitve, in nikar se mi ne zoperstavlja, ker te ne bom uslišal!« (Jer. 7, 16.)

Bogu neskončnemu, ki ima cel svet na svoji dlani, se upata ustavljati Mozes in Jeremija, dva uboga človeka? Tema dvema se Gospod ne more ubraniti? Nista bila Mozes in Jeremija, ki sta pograbila Gospoda za roko in ukrotila njegovo maščevanje, — njihova srčna molitev je bila ona vrv, ki sta ž njo zvezala božje roke in jim izvila bič! »Mozes pa je prosil Gospoda, svojega Boga, rekoč: Zakaj se je vnela, o Gospod, tvoja jeza zoper tvoje ljudstvo, ki si ga izpeljal iz egiptovske dežele z veliko krepostjo in z močno roko?« Kaj bodo dejali Egipčani, ko to slišijo? »O, da bi vsaj ne rekli: Zvijajčno jih je izpeljal, da bi jih pomoril na gorah in jih pokončal iznad zemlje. Uleže naj se tvoja jeza, in daj se potolažiti nad hudobijo svojega ljudstva!... In Gospod se je dal potolažiti in ni poslal hudega, katero je govoril zoper svoje ljudstvo« (Ex. 32). — Gospod pa je vedel, da bi ga tudi Jeremija lahko tako premaгал, zato ga je vnaprej prosil: »Ti torej nikar ne moli za to ljudstvo in nikar se mi ne zoperstavlja, ker te ne bom uslišal.«

O molitev, odkod imaš tako moč, da se ti niti Gospod ne more ustavljati? Od istega mogočnega Boga, dragi verniki! On je samega sebe in svojo zvestobo podpisal pod večnoveljavno obljubo: »Prosrite in boste prejeli, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo!«

Ne samo Mozes in Jeremija, ampak nešteto pravičnih je okušalo sad, sladek sad svoje srčne molitve. Kar je velikega in čudovitega na svetu, skoro vse se je zgodilo po molitvi pravičnih! Elija ni umrl, na gorečem vozu se je peljal v nebesa. Sv. Peter Hrizolog pravi: »Po molitvi Elija ne pozna smrti, gre v nebesa, živi z Bogom in angeli!« — Kaj je čuvalo tri mladeniče v plamenih babilonskih, da so prežgali samo vezi, s katerimi so bili uklenjeni, njih pa se niso dotaknili? Njihova goreča

molitev, kakor pravi sveto pismo: »Tokrat so ti trije v peči kakor z enimi ustmi Boga hvalili in slavili in častili, rekoč: Češčen bodi, Gospod naših očetov, in češчено bodi tvoje častljivo ime!« (Dan. 3, 52.) — Da je šibka ženska kakor Judita odsekala Holofernu glavo in razpršila veliko vojsko Asircev, ji je pomogla molitev. »Podala se je Judita v svojo molivnico ter je oblekla ostro oblačilo in je svojo glavo potresla s pepelom in je padla pred Gospoda ter je vpila h Gospodu« (Jud. 9, 1). »In stopila je Judita k postelji ter je molila s solzami in gibala z ustnicami na tihem rekoč: Potrđi me, Gospod, Bog Izraelov, in glej to uro v delo mojih rok, da vzdigneš, kakor si obljubil, svoje mesto Jeruzalem, in dopolnim to, kar sem si v veri umislila, da se more po tebi zgoditi!« (Jud. 13.) In zgodilo se je, za kar je molila! Še več! Da je ona, izbrana lepotica, prišla neomadeževana iz sovražne vojske, se lahko imenuje večji čudež, kakor pa da je razpršila veliko vojsko! O tem čudežu pravi sv. Avguštín: »Čistost žene je ohranila molitev, a množica ni mogla obvarovati sovražnika!« Kratko: Zdi se, da se more molitvi pravičnega vsemogočni Bog ravno tako malo ustavljati, kot se more stvar ustavljati vsemogočnemu Stvarniku!

Ako je imela molitev že v starem zakonu tako moč, kakšno moč bo šele imela v novem zakonu, ko jo je naš Zveličar sam posvetil s svojim zgledom, ukrepil s svojim zasluženjem, jo združil s svojo lastno molitvijo! Ni čudno, ako je dejal: »Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo dal!« Kako naj se Bog ustavlja molitvi, združeni z molitvijo svojega Sina, nad katerim ima vse svoje dopadenje? Zato tako zatrdno pravi sv. Avguštín: »Molitev pravičnega je ključ do nebes; molitev se dviga gori, božje usmiljenje pa stopa dol!«

Kaj bi pač videli, verniki, ako bi mogli pogledati v neskončne sklepe božje! Kako čudovite uspehe naših molitev bi videli tudi današnje dni! Zaupne molitve pravičnih in nedolžnih duš so morda odvrnile od celih pokrajin gorje, ki bi jih bilo zadelo, in odvrnile meč, ki je bil že nabrušen in potegnjen iz nožnice! — Brezverni ljudje morda zasmehujejo deklico, ki se skromno oblači, sramežljivo živi, se ogiblje slabe družčine, doma pa skrita v svojem koticu pobožno in zaupno moli! Svet morda prezira preprosto deklo, ki dela in se trudi cele dneve, ponoči pa si pritrga pri spanju, da pobožno opravi še svojo molitev! Toda morda so ravno te duše več koristile s svojo molitvijo svoji domovini, kakor marsikdo z mečem in puško; večje dobrotnice so, kakor mnogo drugih, ki so imeli le lepe navdušene besede za domovino! Ravno te so morda odvrnile sovražnika od naše domače zemlje! Saj pravim, videti bi morali v skrivnostne sklepe božje! Kolikokrat ravno take pobožne molitve zadržujejo roko božjo, ki so jo izzivali grešniki s svojimi grehi! Saj bi bil Gospod celo Sodomi in Gomori prizanesel zaradi

pravičnih, ako bi jih bilo vsaj deset v mestih! In tudi to le na prošnjo Abrahamovo.

Ako ima že molitev vsakega posameznika, če se more šteti med pravične, tako moč, kaj naj potem porečem o skupni molitvi, ki jo ljudje posebno ob velikih stiskah pošiljajo proti nebu! »Ako jih moli mnogo,« lahko rečem z angelskim učnikom sv. Tomažem Akvincem, »ni mogoče, da bi ne dosegli, za kar prosijo!« Zakaj prejasna je ona obljuba Zveličarjeva pri sv. Mateju: »Povem vam, da, ako se dva izmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za katerokoli reč prosita, zgodila od mojega Očeta, ki je v nebesih. Zakaj kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tem sem jaz sredi med njimi!« (Mat. 18, 19—20.)

Kako blagodejen mora biti za božje oko šele prizor, kjer je zbranih večina vernikov kakega kraja! Molitev vsakega posameznika je, kakor kanonski strel, ki preganja sovražnika. Ako jih pa mnogo skupno in zaupno moli, delajo juriš na nebesa in jih hočejo premagati siloma! To je hotel reči Tertulian, ko je dejal: »Protih nebu se zbiramo kot oborožena vojska, da Boga silimo, naj usliši naše prošnje!«

Ako pa hočemo, dragi verniki, da bo imela naša molitev tako moč, pa mora biti res molitev, ponižna, zaupna, spokorna molitev! Kaj more pomagati molitev, ako klečimo pred Najsvetejšim, nosimo podobo Marije in svetnikov v procesiji okoli in kličemo, da od neba odmeva, ako pa je naše življenje onečedeno od grehov? Kaj more pomagati, ako poleg podobe Marije, Matere božje, ki jo nosimo v rokah, pa nosimo v srcu podobo Venere, paganske boginje nečistosti! Kaj more pomagati, ako zraven podob svetnikov in angelov nosimo podobo hudiča v svoji vesti in svojem srcu! Taka molitev more Boga le k temu nagniti, da nas le še hujše lahko tepe, kakor trdi tudi sv. Avguštin: »Crescit quotidie poena, quia quotidie crescit et culpa; vsak dan raste kazen, ker vsak dan raste tudi krivda!«

Mnogokrat pa morda pri naših molitvah tudi nam veljajo Zveličarjeve besede: »Ne veste, za kaj prositel!« Mi molimo, in ko nismo takoj uslišani, da bi bilo konec strašne vojske, pa pravimo: kaj bomo molili, ker nas Bog noče poslušati! Ne tako, dragi verniki! Le molimo, sklepe pa prepustimo Bogu, ki zna boljše vladati, kakor mi! Kako zna svet vladati, nam kažejo ravno sedanji grozotni časi!

Naj vam povem bajko, ki ima dobro zrno v sebi. Neki pagan je hotel prodati svoje posestvo, pa se nihče zanje ni oglasil. Tedaj gre k maliku Jupitru in ga prosi, naj nagne srca ljudi, da bodo rajši kupili njegovo posest. Jupiter mu obljubi ter pravi: »Povej, da bo vsak, ki bo kupil tvoje posestvo, imel vedno tako vreme, kakršno si bo sam želel: lepo, kadar bo hotel lepo, dež, kadar bo hotel dež.« Bajka pravi, da se je nekdo tega polakomnil in je kupil posestvo, ter da se mu je res vreme ravnalo tako, kakor je želel. Uravnaval je vreme in uravnaval, pa je kljub

temu na koncu leta videl, da ni ničesar pridelal. Drugo leto je jel vravnovati vreme čisto nasprotno, kakor prejšnje. Pa zopet ni bilo nič. Ponižal se je pred Jupitra in mu potožil, da mu ta reč ne gre izpod rok, naj rajši on sam še zanaprej vzame vreme v svoje roke. Jupiter mu je pa dejal: »Zdaj si šele pametno napravil!« Ta mož pa nam je zapustil izrek: Pusti bogove, naj vladajo!

Tako je dejal pagan, jaz pa rečem po krščansko: Pusti neskončno modrega Boga, naj on vlada! Moli, prosí, vladati pa pusti njemu, čigar modrost in previdnost je nepojmljiva! Moli za svojega moža, moli za svojega sina, ki je v vojski, vladati pa pusti njemu! Moli za skorajšen konec vojske in prelivanja krvi, vladati pa pusti njemu, ki je Gospod vojskinih trum! Na eno pa ne pozabi: Da nobena molitev, ki prihaja iz čistega in spokornega duha, ne bo brez uspeha! Ne jenjaj, zakaj stanovitna molitev pravičnega oblake predere! Tudi v sedanji vojski je molitev več storila, kakor orožje. In več jih je pri življenju ohranila molitev, kakor pa spretnost. Več jih je lakote obvarovala, kakor pa najspretnejša aprovizacija. Le zanesi se na besede Sv. Duha: »Na vseh svojih potih misli na njega, in on bo tvoje stopinje vodil. Ne bodi sam pri sebi moder; Boga se boj in hudega se varuj, in tvoje žitnice bodo z obilnostjo napolnjene. Tepenja Gospodovega, moj sin, ne otriesuj od sebe, in naj ti ne upade srce, kadar te on strahuje; zakaj kogar Gospod ljubi, ga tepe in ima nad njim dopadenje, kakor oče nad sinom!« (Preg. 3.) Amen.

V.

Velik vojskovodja sedanje svetovne vojske je dejal ob fronti, kakor so poročali listi: »Jaz poznam na fronti, kdaj ljudje doma marljivo molijo; pa tudi poznam, kdaj molitev pojenjuje!« Jaz ne preiskujem, je li te besede res govoril vojskovodja, ali so mu samo podtaknjene, saj kot veren kristjan ne potrebujem, da bi me šele vojak učil, kakšno moč ima molitev; mene tega uči sveto pismo, uči me sveta Cerkev, uči me Bog sam! V zadnjem cerkvenem govoru sem vam ravno to kazal: kakšno moč ima molitev pravičnega kristjana, torej tudi moč ob vojski. Ako bi gori omenjeni vojskovodja ne bil izrekel onih besedi, pa si upam jaz odkritosrčno trditi: Verniki, v vojski se mora poznati, ali ljudje molijo, ali pa morda molitev opuščajo in zanemarjajo! Saj mi to zatrjuje samo sveto pismo: »Veliko premore stanovitna molitev pravičnega!« Prvo je, da postanemo po pravi pokori pravični, potem pa molimo stanovitno!

Za kaj pa naj predvsem molimo? me morda vprašaš. Dovolj glasno nam to oznanjujejo morilna orožja in krik vojakov; zdi se, kakor da bi se izpolnjevala beseda preroka Izaija: »Na gorah je glas množice kakor obilnih ljudstev, hru-meči glas kraljev zbranih narodov. Gospod vojskinih trum je

povelje dal vojskinim trumam, ki pridejo iz daljnih dežel, z zadnjega kraja pod nebesom: Gospod (pride) s posodo svoje srditosti, da bi pokončal vso deželo! (13, 4—5.) Za kaj naj molimo? Dovolj glasno in jasno nam pridiguje v potokih prelita kri krščanska; dovolj glasno nam pridiguje nema trupla na vojnih pokopališčih, po gorah in gozdovih; dovolj ginljivo nam pridigujejo solze in vzdih kmetov in meščanov, ki s strahom pričakujejo prihodnjega dneva; dovolj srčno nam pridigujejo tisoči naših sodomovincev brez doma; dovolj glasno nam govori beseda: vojska! Molimo in prosimo za to, kar je Jeruzalemu in njegovim otrokom v mir!

O kolikokrat je v tej vojski klical k taki molitvi klicar miru sv. oče Benedikt XV.! Narodi ga niso čuli, in kri teče dalje, teče v brezkončno morje, in iz te krvi se razliva žalost po vsej domovini, in iz te žalosti tekó solze po kočah in palačah! Zato so pisali sv. oče dne 4. marca 1916 svojemu generalnemu vikariju Pompili v Rimu: »Vrgli smo se takorekoč med vojskujoče se narode kakor oče med svoje boreče se sinove in jih rotili v imenu tistega Boga, ki je neskončna pravica in ljubezen, naj opuste namen medsebojnega uničenja!« (»Slovenec« 1916, št. 53.)

Po tem klicu je vsakega vernega kristjana prva dolžnost v tej že skoro leta trajajoči vojski, da srčno moli za skorajšen mir med ljudmi in narodi. Torej prosimo Boga, naj odvrne od nas stiske, ki nam prete od vseh strani, naj potolaži vojne grozote in nam kmalu prinese zaželjeni mir, da bi nam toliko časa trajajoča vojska ne prinesla prevelike škode za naše versko in duševno življenje. »Potrdi in ohrani nas vse v svoji sveti službi, povzdigni naše misli k nebeškim željam! Daj krščanskim kraljem in oblastnikom mir in pravo soglasje, daj vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinost!« Te prošnje tolikrat pošiljamo k Bogu v litanijah vseh svetnikov! Naj nam prihajajo iz srca s podvojeno pobožnostjo prav ob tem žalostnem času, ko vse hrepeni po tem miru in edinosti. Porabimo ta vojni misijon z vso gorečnostjo in upajmo, da ne bomo molili zastonj! Da treba moliti za veliko dobroto miru, nas opominja psalmist: »Prosite za to, kar je Jeruzalemu v mir, in obilnost bodi njim, ki tebe ljubijo. Mir bodi v tvoji trdnjavi in obilnost v tvojih stolpih. Zavoljo svojih bratov in svojih bližnjih ti voščim mir; zavoljo hiše Gospoda, našega Boga, ti voščim dobro!« (Ps. 121, 6—9.)

Dragi verniki, dovolj imamo vzroka, da prosimo živega Boga, naj nas ohrani v tej strašni vojski in po nji v svoji sveti službi, v lepem krščanskem življenju. Med časnimi kaznimi najhujša je namreč vojska. Trda kazen so kuga in kužne bolezni; trda kazen je beda in lakota. Toda pripelji vojsko v deželo in pripeljal si vse te kazni, ki so po splošni izkušnji samo posledica prve. Na eno pa moramo pomisliti in si zapomniti! Vse one hude stvari so sicer res bridke, a vendar prinesejo vsaj nekaj dobrega. One namreč popoljšajo človeka in ga utrdijo v dobrem. Te brid-

kosti pripeljejo človeka k Bogu. O vojski pa velja že stari rek: *Nulla salus bello*, vojska ne prinese nič dobrega, nič koristnega, nič zveličavnega!

Da, verno ljudstvo ima prav poseben vzrok, da moli za odvrnjenje vojskine šibe! Ali ima od nje pričakovati kaj posebnega za svoje versko življenje? Ali ne vidimo, kako so svobodomisleci hrepeneli po vojski? Gotovo ne zato, ker bi prinesla korist veri, ampak zato, ker sami pričakujejo koristi svojim protiverskim naklepom! Italijansko vojsko so prav svobodomisleci zanetili, ko so s svojim prigovarjanjem v ljudstvu, ki itak ni posebno verno, razpihali strasti, da je zahtevalo vojsko! Sv. očeta zaničujejo; ko prosi za mir, se mu posmehujejo; razdivjani brezverci so nevarni celo njegovi osebni svobodi in življenju. Škofe in duhovnike obrekujejo, da bi s tem zadali Cerkvi in vernemu ljudstvu udarec, po izreku: »Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce!« O koliko naklepov zoper Boga, sveto Cerkev in njene poglavarje in zoper verno ljudstvo se kuje ob tem času za prihodnost! Kri se bo posušila, meči bodo zdrknili v nožnice, topovi se bodo ohladili, puške onemele! Mesto krvi pa bo teklo črnilo, sekala bodo rane peresa, razvnele se strasti, oglasili se jeziki. In ta vojska bo morda sekala več ran dušam, kakor jih sedanja telesom; morda bo pomorila več duš, kakor je sedanja teles; morda bo napravila več škode za večnost, kot sedanja za čas! Naš Gospod sam je videl že naprej to nevarnost, zato je apostolom poln svete skrivnosti dejal, ko jim je pravil o vojskah in o govorjenju od vojsk: »Glejte, da vas kdo ne zapelje!« (Mat. 24, 4.)

Ne rečem; mnogo ljudi se je v teh časih stiske obrnilo k Bogu! A obrnili so se le tisti, ki mu že preje niso bili čisto tuj! Vojska pa ni oživila verskega duha pri tistih, katerih vera je bila mrtva; smrtonosna vojska ni prinesla dušnega življenja. Kdor že pred vojsko ni imel vsaj nekoliko dušnega življenja, vsaj tleče iskrice, ga v vojski ni dobil. V vojski nihče ni postal čistejši, ako že prej čistosti ni čislal. Mimo mnogih je šel vojni misijon, ne da bi se ozrli nanj in čuli njegov glas! Zastonj jim je donel na uho klic: »Danes, ko čujete njegov glas, nikar ne zakrknite svojega srca!«

Žalibog, da se je premnogo ljudi v tem času celo odvrnilo od Gospoda Boga! Koliko pohujšljivega govorjenja morajo slišati naši ljudje na bojišču, oni, ki so bili doma tako pošteni! Koliko nedolžnosti je že padlo, koliko mladeničev in deklet se je že izgubilo, koliko zakonov se je raztrgalo! *Nulla salus bello*, vojska ne prinese nič zveličavnega! Nenravnost se po njej prej razširi, kakor pa omeji; krivice, tatvine, ropi, oderuštvo, kletve in bogokletstva, zakonolomstva, nečiste grdobije, obupi, poboji in druge pregrehe se prej pomnože, kakor pa zmanjšajo. Žalibog, da moramo to izkušati že v sedanjih dnevih, vsaj po mnogih krajih. Torej vojska ni samo časna kazen za človeško telo, za

imetje, ampak je često prav občutna kazen za človeško dušo, ki jo neredko peha v pogubo!

Sv. David, kako pametno si volil, ko ti je Bog prepustil, da izvoliš izmed treh kazni eno: namreč kužo, lakoto ali vojsko! Modri kralj se ni dolgo pomišljal. Če že mora biti, je dejal sam pri sebi, da je moje ljudstvo kaznovano, potem je zame boljše, da padem v roke živega Boga, in me pograbi kuža, kakor pa da bi padel v roke svojih sovražnikov, in bi me strla vojska! Zato pa tudi sveta Cerkev, ko prosi za odvrnjenje različnih šib v litanijah, stavi vojsko na zadnje mesto kot višek vseh šib: »Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!«

Ker ima vojska tudi za versko in čednostno življenje navadno tako slabe posledice, zaradi tega že lahko umevamo, da Bog vojske ni naredil. Saj je njegova prva zapoved in podlaga vsega verskega življenja — ljubezen. Ker pa so nekateri narodi zavrgli njega in njegovo zapoved o ljubezni, zato jih je prepustil samim sebi, in narodi so si napravili vojsko, v kateri izkrvavljajo in poginjajo! Isto je trdil že sv. apostol Pavel: »Oni so izpremenili resnico božjo v laž in so častili in služili rajši stvarem, kakor stvarniku, zato jih je Bog prepustil nesramnim strastem!« (Rimlj. 1, 25.) Že iz tega lahko narodi spoznajo, kam pridejo, ako ne čujejo Gospodove zapovedi. Ker niso hoteli ljubezni, pa jih je Gospod prepustil njihovim lastnim strastem, ki jih uničujejo. In to je najhujša kazen, najbridkejši meč božji! Samo v tem smislu moremo umevati psalmistove besede, da »je Gospod svoj meč zasukal, svoj lok že napel ter ga pripravil; smrtne strele je nanj položil, svoje puščice je ognjene naredil!« (Ps. 7, 13—14). Naj razumejo narodi besede učenca ljubezni sv. Janeza: »Kdor ne ljubi, ostane v smrti!« Bo li vojska prinesla ljubezen na svet med narode? Dvomim! Dal Bog, da bi jo!

Molimo, dragi verniki, naj bi nam vojska poleg strašnih križev ne prinesla še usodepolnih posledic za naše duševno življenje! Ako kdaj poprej, naj nam posebno sedaj iz srca prihaja prošnja: »Potrdi nas vse v svoji sveti službi, povzdigni naše misli k nebeškim željam!« Prosimo, verniki, da bi nikdar ne postali taki, kakor so bili oni ljudje, nad katerimi toži Gospod pri preroku Amozu: »Jaz sem dal pomanjkanje kruha po vseh vaših krajih; vendar se niste vrnili k meni, pravi Gospod. Jaz sem vam tudi dež pridržal, ko je bilo še tri mesece do žetve; vendar se niste vrnili k meni, pravi Gospod. Udaril sem vas s smodečim vetrom in z rjo veliko vaših vrtov in vaših vinogradov; vaše olivke in smokve je gosjenica ožrla; vendar se niste vrnili k meni, pravi Gospod. Poslal sem vam smrt po načinu egiptovskem, usmrtil sem z mečem vaše mladeniče, dal odpeljati vaše konje, in dal sem gnilobi iz vaših šotorišč dvigati se v vaše nosnice; vendar se niste vrnili k meni, pravi Gospod. Prevrigel sem vas, kakor sem bil prevrgel Sodomo in Gomoro, in bili ste kakor

ogorek, potegnjen iz ognja, pa se vendar niste vrnili k meni, pravi Gospod!« (Amoz. 4.)

Verniki, ali ni to v življenju pogubljenje? Ogenj, ki čisti, je dobrota; ogenj, ki le žge, pa nikdar ne požge, to je pa pekell! In palica, ki ne poboljša, le še bolj zakrckne! In sila ne uči samo moliti, ampak tudi kleti in krasti! Vojska lahko poboljša, pa tudi pahne v pregrehe. Molimo, da nas ne zadene ta najhujša izmed šib!

Ker pa vojska prinaša tudi naši duši tako slabe posledice, zato je v današnjih dnevih najnujnejša potreba, da molimo za skorajšen mir. Kaj je mir, vemo šele sedaj, ko ni miru. Prosimo, naj Gospod dá nemirnemu svetu zopet dragoceni mir. »Daj krščanskim kraljem in oblastnikom mir in pravo soglasje! Daj vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinsto!« Čimpreje se bodo ljudstva in narodi pomirili, tem manj bo trpelo naše versko in dušno življenje. To življenje se more samo v miru lepo razvijati. Zato ta mir tako lepo pozdravlja sv. Gregor Nacianški: »Ljubeznivi mir, od vseh hvaljen kot dobrota, ki te pa le maloštevilni ohranijo, kako te jaz želim pred vsemi zemljani: poljubljam te, objemam te, ako si blizu; z mnogimi solzami te kličem nazaj, ako se oddaljš!« (Orat. 3.)

Toda že star rimski pregovor pravi: »Si vis pacem, para bellum, če hočeš mir, se pripravi na vojsko!« Vojsko moramo napovedati strastem in grehu, pa vsi, prav vsi, in bo kmalu zavladal na svetu ljubi mir. Saj govori Gospod pri Izaiju: »Naj zapusti hudobnež svojo pot in krivičnik svoje misli in naj se vrne h Gospodu, in usmilil se ga bom« (Iz. 55, 7). To je najizdatnejše sredstvo, da si naklonimo milost svojega Boga. Storimo to z zaupanjem, da se bo Gospod milostno ozrl na to našo spokornost in bo nagnil srca ljudi in narodov, da čimpreje spravijo v nožnico krvavi meč. Psalmist namreč govori: »Ako se ne izpreobrnate, bo on svoj meč zasukal; svoj lok je že napol ter ga pripravil. Smrtne strele je nanj položil, svoje puščice je ognjene naredil« (Ps. 7, 13—14).

Ker pa smo po mnogih poizkušnjah pripravljani izpreobrniti se in storiti pokoro, zaupajmo, da bo Gospod čul naš glas in nagnil ljudstva in kneze k miru. Naj bi že enkrat med narodi zavladala velika zapoved o ljubezni, o ljubezni do Boga in do bližnjega! In meč se bo ohladil, in zagospodoval bo zopet mir, ki ga je prinesel na zemljo naš Zveličar, knez miru, ob čigar rojstvu so že angeli peli: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!«

Za to bomo molili, da se narodi spravijo in podajo k miru, da začnejo knezi misliti misli miru. Tako nas namreč opominja sv. apostol Pavel: »Prosimo vas tedaj predvsem, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljevanja za vse ljudi, za kralje in oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsej pobožnosti in čistosti« (I. Tim. 2, 1—2). Za to moramo

prositi, kakor veli sv. Ambrozij, da se Gospod usmili bridkosti svojih izvoljenih, da se usmili nevarnosti svojega ljudstva, da se usmili reve sirot, da se usmili klicev vdov, tožbâ in vzdihov vseh ljudi; za to prosite, kar je Jeruzalemu in njegovim otrokom v mir!

»O mucro Domini,« tako bomo molili z božjim služabnikom Jeremijem, »o mucro Domini, usquequo non quiesces, ingredere in vaginam, refrigerare et sile, o svetli meč Gospodov, doklej še ne boš miroval, pojdi v nožnico, ohladi se in molči!« (Jer. 47, 6.) Ako od nas ne zahtevaš drugega, Gospod, kakor da se poboljšamo, delamo pokoro in izpolnjujemo tvojo voljo, glej nas, pred teboj klečimo, pred teboj ležimo na kolenih in te molimo kot svojega Boga! Samo ohladi se meč in molči! Da pacem, Domine, in diebus nostris, Gospod, daj nam mir po teh strašnih dnevih, ti, ki si rekel: »Mir vam dam, svoj mir vam zapustim; ne kakor ga svet daje, ga jaz dam!« Dajte nam ta mir, da se v miru ločijo naše duše s tega sveta, in v miru duše naših dragih, da bomo na veke peli z Davidom, ki je prestal toliko bojev: »Gospodovo usmiljenje bom prepeval na veke!« Za to prosite v teh bridkostnih dnevih, v to napeljujte svoje nedolžne otroke, v ta namen bomo tudi mi duhovniki združili svoje prošnje ter klicali: »Prizanesi, Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu!« Amen.

VI.

Verniki, o vojski v luči svete vere sem vam govoril. Nisem se dotikal posameznih vojnih dogodkov, nisem govoril kot zvit diplomat ali kot prekanjen politik. Nisem se učil v svetnih šolah, kjer se mnogokrat uči umetnost, kako prekaniti drugega in zaobračati postavo semintja; ampak učil sem se samo v šoli svetega pisma, ki je pisano v naše poučenje in izpodbudo. V tej šoli smo čuli, čemu je vojska; da bi namreč narodi spoznali, kam jih vodijo njihove strasti, kako jih tepe njih greh; naj se jim pristudi, naj se odvrnejo od nje s pravo pokoro, naj se povrnejo k veliki zapovedi o ljubezni; a ne samo nekateri, ampak vsi, prav vsi! V tej šoli smo se učili, kako močno vojno orožje je stanovitna molitev pravičnega; torej prosimo za to, kar je Jeruzalemu in njegovim otrokom v mir!

A zdi se mi, da z vsemi temi odgovori vam še ni vse jasno. Zdi se mi, kakor bi me vaši pogledi vpraševali: Zakaj pa tako? Vemo, da sta strast in greh napravila vojsko! Pa mi vendar nismo tako grozni grešniki, da bi zaslužili tako trdo kazen! — Nekaterim ne more v glavo, zakaj tudi v tej splošni šibi zadeva trpljenje in bridkost samo nekatere posebno trdo, dočim drugi, ki so očitno večji grešniki, marsikje še lažno živijo in se celo smejejo onim, ki se vijejo pod udarci. — Grešnikom, ki so priklicali to gorje nad svet, sem že dovolj govoril, bržkone brez uspeha. Zdi se mi, da mi bo še ta ali oni očital: Pridigar, preostro si govoril, ni tako hudo in ne bo tako zlo! Tudi na ta

očitek jim ne odgovarjam več, sem dovolj povedal; saj ni bila moja beseda, ampak beseda svetega pisma! Pustim jih torej v miru! Vam, verniki, ki ste dobre volje, pa naj velja moja današnja beseda v tolažbo in pouk!

Preljubi verniki! Mnoge izmed vas srečavam na bridkem križevem potu in vas sočutno gledam, kako vlečete težki križ, ki so vam ga morda drugi naložili, vsaj težji konec. Kanite ravno zgruditi se pod njim, hočete izgubiti pogum, morda križevo breme celo zakleti! Ne! ljubi moj, počakaj; dvigniti te hočem, balzama ti vlti v rane, da ga nosiš naprej do cilja, ta sveti križ — življenja luč, ta sveti križ — nebeški ključ! Saj spoznavaš svoj greh in skesano govoriš z Davidom: »Si iniquitates observaveris, Domine, Domine, quis sustinebit! Gospod, ako boš na grehe gledal, Gospod, kdo bo obstal!« (Ps. 129, 3.) Gospod, ne glej na naše grehe, glej na naš križ! O Bog, glej na mojo pomoč, Gospod, hiti mi pomagat!

Najprej rečem, kar trdi sv. Avguštin: »Križ je križ, pa je tudi milost!« Tudi sedanja vojska je velik križ; toda ako gledamo na roko, ki ga pošilja, moramo pa priznati, da je ta vojska tudi velika milost. Noben križ te ne zadene brez božje volje: ako ti ga že Bog ne pošilja naravnost, pa vendar nobenega ni, ki bi te zadel brez pripuščenja onega, brez čigar volje niti vrabec ne pade s strehe, niti las s tvoje glave. Tudi ta vojska nas je zadela s pripuščenjem božjim. Križ je naložen z dobrim namenom, da nas pripelje k Bogu, kakor jih je ravno križ pripeljal že toliko! Bog pa nalaga ali pripušča križ le tistemu, kogar še ljubi.

Prosim te torej, ne reci: Zakaj moram ravno jaz tako težek križ nositi, zakaj pa drugi ne, ki so živeli morda mnogo slabše od mene! Pa se jim ničesar ne zgodi! Prosim te, ne reci tega, ne zavidaj srečnih grešnikov! Največja nesreča je namreč v tem, ako grešnik živi srečno in se v svojem grehu še srečnega čuti! To je gotov znak pogube, ako grešnik lahko govori: »Ha, grešil sem, in kaj hudega se mi je zgodilo?« Gorje otroku, za katerega starši nimajo niti šibe! Gorje človeku, katerega Bog na tem svetu niti kaznovati noče! Gorje njim, o katerih trpeči Job takole govori: »Zakaj žive tedaj hudobni, so povzdignjeni in si opomačajo z bogastvom? Njih zarod ostane pri njih, truma sorodnikov in vnukov pred njih obličjem. Njih hiše so varne in pokojne, in božje šibe ni nad njimi. Njih mali hodijo vun kakor črede, in njih otroci pri igrah skačejo; imajo boben in citre in se vesele ob glasu piščal. Svoje dni v dobrem prežive, — in v hipu gredo v grob!« (Job. 21, 7 sl.)

Prav ima mnogopreizkušeni Job! Najhujša kazen je ta, ako se Gospodu ne zdi vredno grešnika za greh na tem svetu kaznovati. Gorje ljudem, ki tudi današnjega splošnega trpljenja in križa niso občutili in so bili torej odšteti od števila onih, ki jih Bog še ljubi! O takih Gospod govori pri preroku Jeremiju:

»Mogočni so in bogati, debeli in tolsti, in moje ukaze prehudobno prelamljajo. Vdovine pravde ne razsodijo, sirotine oči ne poravnajo in pravice ubogim ne prisodijo. Ali ne bom takih reči obiskal? reče Gospod, in ali se ne bo nad takim ljudstvom moj duh maščeval?« (Jer. 5, 28—29.) Enkrat gotovo! Zatorej ako že roke, ki nas tepe, ne poljubimo, o verniki, vsaj ne pahnimo je od sebe! Saj roka ta je roka ljubezni!

Učeni bogoslovci se že dolgo prerekajo o tem, ali bo več pogubljenih ali več zveličanih. Za nas je to vprašanje brez pomena, samo da pošteno krščansko živimo. A eno je gotovo: Večina ljudi bi šla v pogubo, ako bi se jim celo življenje dobro godilo! Zato pa govori sveto pismo: »Tepenja Gospodovega, moj sin, ne otesuj od sebe, in naj ti ne upade srce, kadar te on strahuje; zakaj kogar Bog ljubi, ga tebe in ima dopadenje nad njim, kakor oče nad sinom!« (Preg. 3, 11.) Sedanja vojska je tudi milost. Blagor njim, ki so jo kot milost tudi porabili in te milosti niso pahnili od sebe! Škoda bi bilo vojnega misijona, ako bi šel mimo nas brez sadu!

Drugič pa rečem, da vsako zemsko trpljenje traja le nekaj časa, pa mine in se pozabi. Kolikrat so že vojske sekale globoke rane, pa jih je čas zacelil, ker je Gospod tako hotel. Leta skrbi, leta težav, leta križev, ki so tako jasno odsevali v solzah, tako obilih solzah, in se milili v molitvah, tako vročih molitvah, tudi ta leta bodo minula. In vračali se bodo domov ljubljenci, vračali se bodo sinovi in bratje, vračali možje in očetje, vračali sorodniki in prijatelji, vračali po težkih bojih, vračali z zavestjo, da so izpolnili svojo dolžnost, oh, često tako težko dolžnost! Vračali se bodo s spominom, kolikrat so zrlí smrti v oči, in s hvaležnostjo, da je šla mimo njih, ne da bi se jih bila ogrešila! O, s kakim veseljem bodo zazrlí svoj domači kraj, s kako radostjo bodo pozdravljali svoje starše, svojo ženo, svoje drobne otročiče, svoj dom, svojo hišo, svojo cerkev! Vmes pa bodo peli zvonovi, kakor pojo veliko nedeljo po končanem velikem petku! Verniki, tudi ti dnevi bodo prišli in oznanjali bodo, da je trpljenja dovolj! Blagor vsem, ki jim je bilo v zveličanje! Blagor vsem, ki so čuli Gospodov glas in so se povrnili na njegovo ljubeče srce! Blagor vsem, katerim je za velikim petkom zasijal vesel vstajenja dan! — Kaj pa hočem reči o hišah, kjer bodo vračajoči se bojevniki našli morda razdejanje, ki bo hujše od razdejanja vojskinega? A o tem danes rajši molčim! Kjer je doma vladala živa vera in srčna spokornost, tam bo hiša pometena; kjer ne, tam bo morda zlobnih duhov več, kakor jih je kdaj bilo!

Ne smem pa prezreti tudi drugega prizora. Na božji njivi bo stal križ ali morda drugo znamenje z znakom svetega križa. Spomin največjih preteklih križev! Na njem so zapisana sama imena, njih samih, ki so nosili ta imena, pa ni in jih ne bo! Ob križu, ob znamenju pa kleči vdova, morda mlada vdova;

kleče sirote, morda drobne sirote. Ustnice šepetejo molitev, solze pa padajo na domačo zemljo, njemu sedaj tujo zemljo, ker v drugi zemlji mu je odločen zadnjega počitka kraj! Ob znamenju morda kleči mati, morda sestra, morda nevesta. Vam, predragi ob znamenju klečeči, vam trpljenja še ni dovolj! Zlata čaša trpljenja še ni polna in ni izpita! — Ali za vas vera nima nobene tolažbe? Več kot za vse! Ob križu, ob kupi trpljenja vam sedi angel, kažoč vam s prstom kvišku in govoreč: »Sursum corda, kvišku srca! Le križ nam sveti govori, da zopet vid' mo se nad zvezdami!« Veliko si imela, mati, vdova, sirota, — veliko si dala, kdo ti bo povrnil? Mati, tebi Sin božji! Vdova, tebi zaščitnik vdov! Sirota, tebi Oče vseh! Nevesta, tebi ženin čistih duš! Imate ob vojski to vero? Gotovo! Le utrdite jo! — Kdo pa vam povrne te izgube, ki nimate vere? Nihče, nikdar nihče! Ali sedaj veste, kaj je v vojski vera, in kaj je vojska v luči svete vere?

Govoril sem z očetom, ki je dokaj v visokem stanu, pa precej v nizki veri. Dati ima v vojsko osemnajstletnega sina. Dejal mi je: »Ako mi tega ubijejo, zame življenje nima več nobene vrednosti!« Razumem ljubezen in jo cenim! Toda ubogi ljudje, ki ob teh, strahotnih žrtev in trpljenja polnih časih nimate žive vere! Saj je za vas ravno to pomankanje žive vere najtežji in največji križ, ki morate pod njim pasti, pa nikogar ne bo, ki bi vas mogel dvigniti! O kako sveta vera olajša in oslajša te nepopisne bridkosti ljudem, ki sicer globoko potrpi, pa naslonjeni na palico svete vere razmišljajo oni dogodek ob najmskih vratih, ko je naš Gospod govoril jokajoči vdovi: »Žena, ne jokaj!« Iz te svete dogodbe pa črpajo tolažbo, ki jim govori, da je tudi v križu in trpljenju še vredno živeti! Saj vernemu človeku je življenje žrtvovanje, in iz krvi staršev morajo živeti otroci! Kri je pač pila zemlja ob začetku človeškega rodu, kaj čuda, ako je je žejna še sedaj!

»Vaše žene bodo vdove in vaši otroci sirote!« (Ex. 22, 24.) Kar je zapretil Gospod Judom, to se izpolnjuje tudi današnje dni v naši domovini. Pa mi zopet prihajajo v spomin besede preroka Jeremija: »To reče Gospod: Na višinah se je zaslišal glas plakanja, žalovanja in joka Rahelinega, ki objokuje svoje otroke in se ne dá potolažiti zavoljo njih, ker jih ni več.« (Jer. 31, 15. Cf. Mat. 2, 18.) Dvigajo se morda tudi špartanski trdi glasovi, ki pravijo, »da se ne spodobi za padlimi jokati, zakaj častno je za domovino pasti! Ponosen naj bo, kdor je prinesel žrtev na oltarju domovine! Dulce est pro patria mori, sladko je umreti za domovino!« — Res čast onim, ki so položili svoje življenje na žrtvenik domovine v izpolnjevanju svoje dolžnosti! Ponosni bi bili lahko oni; a o sladkosti bo mogel ob vojski govoriti le tisti, ki ni občutil nobene bridkosti! Padli pa so oni, na katere so bila vaša srca navezana s tisočnimi vezmi! Komu se je treba sramovati solz, ki potekajo iz ljubezni! Jaz sem kristjan, in

Kristus, ki je izvršil največje dejanje svetovne zgodovine, se ni sramoval jokati. Ko je stal na grobu Lazarjevem in je videl bôl sestrá, ni tajil svojih solz, in Judje so dejali: »Glejte, kako ga je ljubil!« (Jan. 11, 36.)

S temi, ki so morali prenesti tak udarec in piti tako bridko kupo, s temi vdovami in sirotami in zapuščenimi starši bo imel vsak pošten kristjan najsrčnejše sočutje. In tudi tega zahteva od nas naš Gospod in naša vera, ki nam veli »jokati z jokajočimi! To naše, iz žive vere prihajajoče sočutje, o kako blago bo delo ranjenim srcem! V luči svete vere bodo tudi naše zapuščene vdove in sirote v svojih solzah junaki, ki jih bomo morali čislati in spoštovati! Blagor vam, ki imate to živo vero! In blagor svetu, ako se je v tej vojski naučil vsaj nekaj sočutne ljubezni! Ubogi oni, ki morajo nositi take udarce, pa morda brez blagodejne vere!

Globoka in živa krščanska vera bo omilila tudi najhujše trdobe sedanje vojske. Mnogi ljudje pa so na svetlu, ki kritizirajo božje ukrepe in naredbe, in ker jim te niso vselej všeč, ali ker jih vselej ne razumejo, začno maloverniki dvomiti nad božjo modrostjo, dobrotnostjo in pravičnostjo; pridejo trenutki, ko v razburjenosti celo tajijo te božje popolnosti. So namreč svetovni dogodki, ki jih navadni zemljani ne razumemo. Glejmo na sedanjo svetovno vojsko. Narodi se borijo med seboj, sreča valovi semintja. Verniki molimo za svojo zmagó, za varstvo svojih domačih. Zbirate se v cerkvi h goreči molitvi, družine dan za dnevom klečite s sklenjenimi rokami pred svojim domačim oltarčkom. Bleda skrb se vam bere raz obraz; celo v sanjah prosite Boga za sina, brata, očeta, sorodnika. Mnogo ste že molili, sedaj pričakujete uspeha in sadu svoje molitve. Pa pride sel in prinese pismo, ki ga je pisal prijatelj vašega ljubljenca, in otrpne vam roka, skoro zgrudite se, ko berete: »Padell!«

Tudi vaš maloveren sosed ali znanec ima svoje v vojski. Nič ne moli, prav nič! Pa dobiva vedno vesela pisma, dobrovoljna poročila, njegovemu se ne zgodi nič žalega. Vi, ki niste prej tako grozotno grešili, molite, delate pokoro; oni, ki je komaj nosil grešno breme, nič ne moli, nič ne dela pokore, smeje se in uživa ta svet in h grešnemu bremenu le še priklada! Vi dajete vbočajme, dajete trdo prislužene novce v dobre namene, za ranjence, za pohabljenca, za Rdeči križ, za vdove in sirote, oni pa v vojski bogati na račun teh revežev in jih odira! Ravna se po besedi: Tisoč mora se jokati jih, da eden se smeji! Pa onemu gre dobro, vi pa ste tako tepeni! Pa se v bridkosti vprašate: Zakaj tako? Zakaj ne drugače? Kje je božja dobrotnost, kje božja pravičnost?

Verniki, mi tega za sedaj še ne razumemo! Prišel pa bo dan, ko bo Gospod prižgal luč, ki bo osvetlila vse uganke, pregnala vso temo, razvozljala vse dvome, končala vse tožbe. In to se mora zgoditi, da enkrat zvemo, zakaj tako in ne drugače

in ne narobe! Priti mora dan, ob katerem morajo vsi priznati, da »on sodi zemlje krog po pravici in narode po pravičnosti« (Ps. 9, 9). In vsak, ki je sedaj presojal božje načrte in ukrepe, bo moral vzklikniti z Davidom: »Ti si pravičen, o Gospod, in prave so tvoje sodbe!« (Ps. 118, 137.) Če prej ne, bo sodnji dan dan velikega božjega opravičila!

Prišel bo dan, ko bo Kristus slavil svojo najsijajnejšo in najslavnejšo zmago, zmago milosti in ljubezni, zmago mogočnosti in pravice. Zmaganci njegove milosti in ljubezni bodo pravični, ki bodo čuli njegovo vabilo: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta!« Zmagati so se dali njegovi milosti in ljubezni, zato so deležni njegovega zmagoslavja. Dobršen kos pokore so storili ob tej krvavi vojski! — Zmaganci bodo zlobni, ki bodo slišali obsodbo: »Poberite se, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom!« To so osramočeni zmaganci njegove pravice. Na svetu so mnogokdaj mislili, da so Kristusa vrgli ob tla, ob čast pripravili njegove služabnike, da se lahko smejejo trpečim; a ta zmaga je bila le navidezna, v resnici morajo trpeti najsrამotnejši poraz. Na svetu so tolikrat vpili: »Nočemo, da bi ta vladal nad nami!« (Luk. 19, 14.) A sedaj morajo priznati, da »se v imenu Jezusovem pripogibljejo kolena vseh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo« (Fil. 2, 10). Milost je šla mimo njih, ne da bi se zanjo zmenili, sedaj pa jih srečuje pravica, ki vsakega tako grozno obgovori!

Verni kristjani, naše življenje je le prehodna doba, in še te ne razumemo. Sestoji iz samih nejasnosti, iz samih uganek. Grešnik dviga glavo, pravičnik jo mnogokrat potrj poveša. Zlobnik govori: »Grešil sem, in kaj hudega se mi je zgodilo?« Poštenjak pa moli Boga in dela pokoro. Pa pravičnik mora jokati, grešnik pa se smeje. Vprašujemo se: »Zakaj tako?« — Počakajmo nekaj časa, pride »dies aeternitatis« (2. Petr. 3, 18), dan večnosti; pride »Lux magna«, velika luč, pa bo posvetila nazaj v naše življenje in naše trpljenje, da je bomo videli in razumeli, in bo razsvetlila vse božje ukrepe in načrte, vso božjo ljubezen in pravico, prinesla bo vse božje plačilo in kazen, prinesla jo bo za vse, prav za vse in za večno! V tej luči bomo videli tudi pomen današnjega borenja in trpljenja. Ta luč bo posvetila tudi v koticke, kamor vam jaz nisem mogel posvetiti! Ta luč nam razjasni vsa velika vprašanja, za katera je današnji svet še slep in nam pri vsej svoji prosvetljenosti ne vé odgovora! Zgodilo se bo prav gotovo, kar zatrjuje prerok Izaija: »In katere je Gospod rešil, se bodo vrnili; in bodo prišli na Sion s hvalo, in večno veselje bo nad njih glavo: veselje in radost bodo dosegli, in zbežala bo bridkost in zdihovanje« (Iz. 35, 10).

O verniki, ne izgubimo upanja v božjo neskončno pravičnost! Tudi ta poizkušnja bo minula, in naši zanamci bodo brali hladnokrvno o tej vojski; razumeli jo bodo seveda drugače,

kakor jo razumemo mi, ki jo trpimo. Otrok se bo o nji učil v šoli, in dijak jo bo dobil kot temo za šolsko nalogo in bo moral opisavati vzroke te svetovne borbe; pisati bo morda moral o drugih vzrokih, kakor sem vam jih navajal jaz v luči svete vere. Mi pa bomo v večnosti videli, čemu je bila ta grozna vojska, zakaj smo ob nji toliko trpeli, ter bomo uživali njen blagoslov ali pa njeno prokletstvo, vsak po svoje, vsi pa po neizrekljivi božji pravičnosti! Amen.

Peta nedelja po veliki noči.

Homilija.¹

Zopet so prišli dnevi javnih molitev. Prihodnje tri dni nas bo sv. Cerkev zaporedoma vodila v procesijah, da bomo prosili nebeškega Očeta duhovnih in telesnih dobrot. Čez zeleno polje bomo šli in prosili, da nas roka božje Vsemogočnosti varuje različnih nezgod. V to in ono cerkev se bomo zbrali kakor popotniki, ki nimajo na zemlji stalnega bivališča, ampak iščejo prihodnjega.

Pa zakaj, predragi v Gospodu, nas sv. Cerkev ravno v teh dneh tako zelo navaja k molitvi? Ne bo se vam zdelo čudno, če se spomnite evangelija zadnjih nedelj in posebej evangelija današnje nedelje. Ti evangeliji nam namreč govorijo o zadnjem delovanju Gospodovem na zemlji. Kristus se poslavlja od svojih učencev. Učenci so žalostni. Kristus jim hoče dati tolažbe. In glejte! Kot najboljši vir tolažbe in milosti jim na eni strani priporoči molitev; na drugi strani jim kaže na Tolažnika Sv. Duha, ki jih edini more učiti prave molitve. Saj vemo, da ne moremo brez njegove pomoči niti imena Jezus izreči tako, da bi bilo zaslužno pred Bogom. Zato nam sv. Cerkev ravno sedaj pred Binkoštni tako goreče priporoča molitev. In ravno s tem namenom, da bi bila naša molitev res goreča in zaslužna, hočemo premisliti današnji sv. evangelij. Iz njega bomo spoznali, kako tolažilna je molitev za človeka. Kajti Kristus sam nas zagotavlja, da bodo naše molitve uslišane. Bog Sveti Duh nas v molitvi razsvetljuje in Kristus sam podpira našo molitev s svojo priprošnjo pri nebeškem Očetu.

Evangelist prične in pravi: »Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: „Resnično, resnično povem vam: ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ Kdaj pa je bil tisti čas,

¹ Primerjaj: Ries, Sonntagsevangelien.

ko je Jezus govoril te besede svojim učencem? Bilo je nekaj ur, preden je pričel potiti krvavi pot na Oljiski gori.

Apostoli, ki so pri njem, čutijo, da se jim bliža ura ločitve. Skrb in malodušnost jim stiska srce. »Kaj bomo pač počeli, ko ne bo njeга več med nami? Kje hočemo najti tolažbe in svēta? Kdo nam bo pomagal, kadar pride tudi nad nas oni trpljenja polni čas, ki nam ga je obljubil? Do sedaj smo se prepustili popolnoma njegovemu vodstvu in varne smo se čutili v njegovem varstvu, kakor se čuti varnega otrok v materinem naročju. Ali sedaj? kaj sedaj?«

Tako mislijo apostoli. Kristus pa vidi njih skrbi. Njemu samemu se smilijo. Zato se obrne do njih in jim pravi: »Resnično, resnično vam povem, ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal,« kakor bi hotel reči: »Res, ne bo me več med vami; toda nikar se ne bojte! Četudi vas zapustim, vas vendar nikdar ne pozabim. Le naj pride nad vas katerakoli nadloga hoče, le prosite Očeta, in tako gotovo, kakor gotovo je moja beseda božja beseda, vas zagotovim, da vas bo uslišal moj Oče v nebesih.«

Kaj ne, predragi v Gospodu, kakor tolažilni balzam so morale biti te besede za žalostna srca apostolov. Zakaj sedaj vedo, da bodo dosegli vse, karkoli bodo prosili, pa naj bodo zaprosene dobrote duhovne ali zemeljske, vidne ali nevidne, male ali velike, časne ali večne. Kajti Kristus, ki je večna resnica, jim je to nezmotljivo zatrdil. O tem ne smejo imeti najmanjšega dvoma.

Vendar pa Kristus, ko daje svojim apostolom to veliko obljubo, nekaj pristavlja, česar ne smemo prezreti. »Ako boste Očeta prosili v mojem imenu, vam bo dal,« tako pravi Kristus. Le tedaj bo torej molitev prav gotovo uslišana, če bodo apostoli prosili v Jezusovem imenu. Pa kdaj pa bodo prosili učenci v Gospodovem imenu?

Brez dvoma smemo reči, da bodo učenci prosili v imenu Jezusovem takrat, kadar bodo prosili kaj takega, kar jim Jezus tudi sam želi dati, kadar bodo prosili kaj takega, kar bi jim bil Jezus tudi sam pripravljen dati, če bi se vedno mudil med njimi, in kadar bodo prosili za kaj takega, kar jim je Jezus sam zaslužil s svojo smrtjo na križu. Prav gotovo bodo torej uslišani, če bodo prosili, da se posvečuje ime Gospodovo, da pride med narode kraljestvo božje, če bodo prosili za zveličanje svoje in zveličanje drugih. Zakaj za te stvari je moral Jezus umreti in teh stvari je pripravljen vsakemu dati. Prav tako bodo gotovo uslišani, če bodo prosili za časne zadeve, kakor za zdravje in druge svetne potrebe, seveda pa samo tedaj, če Kristus vé, da bi to zanje bilo dobro.

In še nekaj moramo takoj pristaviti. Gotovo bodo apostoli molili v imenu Gospodovem tudi takrat, če se bodo pri molitvi pred vsem sklicevali na zasluženje Kristusovo. Ne moremo sicer

reči, da bi apostoli ne bili sveti. Ne, ravno nasprotno! Saj so bili polni ljubezni do Boga, saj so si stekli neminljivih zaslug za sv. Cerkev, saj so bili pripravljene dati in storiti vse za zveličanje duš in so po večini tudi dali svoje življenje za Gospoda. Toda kadar molijo, ali naj mar govorijo takole: »Glej, božji Zveličar, koliko smo zate trpeli! Kolikokrat smo pomanjkanje trpeli! Koliko noči smo prebdeli! Koliko duš smo pridobili!«

O ne! Kristus jih danes uči drugače. Kajti on sam pravi: »V mojem imenu molite,« kakor bi hotel reči: kadar molite, recite takole: »Nismo sicer vredni, Oče nebeški, da bi nas uslišal! Saj smo pred teboj le revna grešna stvar, ki imamo vse, kar imamo, edino od tebe. Toda glej na zasluženje svojega ljubljene Sina! On je dal svoje življenje tudi zame. S svojo smrtjo je zaslužil tudi zame neskončnih milosti. Zato me usliši ne z ozirom na moje, ampak njegove zasluge.«

Tako zelo naj se torej ponižajo apostoli po nauku Gospodovem vselej, kadarkoli molijo. Toda, predragi v Gospodu, kdo pa bi se hotel tako zelo ponižati pred Bogom, če ne bi bil obenem zvest učenec Gospodov, če ne bi bil z njim zvezan v srčni ljubezni? Da, le tisti, ki nima smrtnega greha ali ga vsaj želi prost biti, le tisti, ki je v milosti božji ali jo vsaj želi dobiti, se more tako ponižati in tako moliti kot Kristus želi.

Taka molitev pa je bila za apostole nekaj čisto novega. Pač so doživeli že marsikaj čudovitega, odkar so bili pri Kristusu. V njegovem imenu so izganjali hudiče, v njegovem imenu so delali čudeže; toda moliti »v Kristusovem imenu« še niso znali. Zato jim Jezus naravnost pravi: »Doslej niste nič prosili v mojem imenu. Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje polno.«

Toda preljubi v Gospodu! Ali mar apostoli še res niso nikoli molili? Ali niso doslej še ničesar prosili? Da, prosili so že. Toda kadarkoli so doslej prišli v zadrego, so se obrnili naravnost na Kristusa. »Gospod, otmi nas, poginjamo!« so klicali tamkaj na morju. »Gospod, uči nas moliti, kakor je Janez učil svoje učence,« so govorili na Oljski gori. »Gospod, pomnoži nam vero,« so klicali v izkušnjah. »Odslej pa,« pravi Kristus, »bodi drugače. Mesto name se obračajte v mojem imenu naravnost na nebeškega Očeta. In povem vam, da ta molitev, ki jo opravljate v mojem imenu, ne bo nikdar brez uspeha. Kakor bi jaz vam dal, če bi ostal med vami vselej, karkoli bi spoznal, da je za vas dobro, tako gotovo vam bo dal tudi moj nebeški Oče. In spoznali boste, da niste molili zastonj, in tedaj bo vaše srce polno veselja.«

Taka bodi torej molitev apostolov. Toda ne le njim, ampak tudi nam veljajo ti nauki. Zakaj po apostolih govori tudi nam: »Resnično, resnično vam povem, ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal,« in po sv. Cerkvi nam ukazuje, da se tudi mi v vseh svojih molitvah sklicujemo na njegovo za-

služenje. Kaj ne, tudi sveta Cerkev je sveta in apostolska, tudi ona je brezmadežna nevesta Jezusova; toda kadarkoli prosi dobrot svojim otrokom, nikdar se ne sklicuje na svoje zasluge, ampak v vseh svojih molitvah se ozira na zasluženje Kristusovo, ko končava svoje molitve: Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, ki s teboj živi in kraljuje od vekov na veke.

O predragi v Gospodu! Posnemajmo tudi mi ta lepi zgled naše matere svete Cerkve. Molimo tudi mi v zavesti, da nismo vredni, da bi bili uslišani pred Bogom, a obenem molimo s trdnim prepričanjem, da bomo prav gotovo uslišani. Kajti kadarkoli prosimo za kaj takega, kar Kristus ve, da je dobro za nas, vselej nas podpira njegovo zasluženje pri Bogu. In če je Kristus z nami, ali nam bo njegov Oče nasproten? O gotovo smo vselej, kadar molimo v imenu Jezusovem, uslišani, četudi ne vidimo vselej uspehov svoje molitve.

Tako smo spoznali, da smemo biti zatrdno prepričani, da bomo uslišani. Kajti Kristus sam nas tega zagotavlja. Še večje pa postane naše zaupanje, če premislimo naslednje vrste svetega evangelija. **B o g S v e t i D u h** nas bo podpiral, tako pravi sv. evangelij, da bodo naše molitve Bogu všeč.

»To sem vam v prilikah govoril,« pravi Kristus apostolom. »Pride pa ura, ko vam ne bom več govoril v prilikah, ampak vam bom očitno oznanjeval o Očetu. Tisti dan boste prosili v mojem imenu: pa vam ne pravim, da bom jaz Očeta prosil za vas.«

Kaj je pač Kristus hotel reči s temi besedami? Poslušajmo!

Dokler se je Kristus mudil v vidni podobi na zemlji, ga njegovi učenci niso mogli razumeti marsikaj, kar jim je govoril. Toda pride drugače. Nad nje pride Sv. Duh. Sv. Duh jih bo učil vsega in jih opomnil vsega, karkoli jim je on rekel. Sv. Duh jih bo razsvetlil z notranjo lučjo in tedaj bodo mnogi bolj spoznali nauke Gospodove kot pa takrat, ko jih je Kristus sam učil, in tedaj bo tudi prišla ura, ko bodo znali moliti v njegovem imenu. In ko bodo razsvetljeni po Sv. Duhu znali moliti v njegovem imenu, bo njih molitev tako uspešna pred Bogom, da bi bili uslišani, četudi bi Kristus ne prosil zanje pri svojem Očetu.

Po prihodu Sv. Duha bodo torej znali učenci moliti v Jezusovem imenu; zato bo njih molitev všeč Bogu. Pa še drug vzrok nam Kristus pove, zakaj bo njih molitev po prihodu Sv. Duha Bogu tako všeč.

Pravi namreč: »Oče sam vas ljubi, ker ste vi mene ljubili in ste verovali, da sem jaz izšel iz Boga.«

Glejte, predragi v Gospodu! Sv. Duh bo prišel nad apostole in tedaj se bo vžgala prisrčna ljubezen v njih srcih do Kristusa. In ne samo ljubezen; Sv. Duh jih bo razsvetlil, da bodo trdno in stanovitno verovali, da je Kristus v resnici edino-rojeni Sin božji, in ker bodo v ljubezni in živi veri z njim zdru-

ženi, zato bodo tudi sami ljubljenci božji in zato bodo gotovo tudi njih molitve uslišane pri Bogu.

Toda predragi v Gospodu! Ali ne moremo postati tudi mi otroci božji? Ali ne moremo biti tudi mi deležni ljubezni Kristusove? O da! Dokler živimo brez smrtnega greha in smo v milosti božji, toliko časa smo tudi otroci božji in dediči nebes. Dokler uravnavamo svoje življenje po zapovedih Kristusovih, dokler se ga oklepamo v živi veri in dejanski ljubezni, toliko časa tudi Kristus nas ljubi. In ravno ta ljubezen je nova korelina, iz katere poganja veselo upanje, da bodo naše molitve prav gotovo uslišane. Ali je mar mogoče, da bi Oče nebeški, ki nas ljubi z neskončno ljubeznijo, zavrzel naše molitve? Ali ni bogat za vse, ki ga kličejo? Ali ni vsemogočen, da lahko pomaga? Ali ni poln ljubezni do svojih stvari? Ali more pozabiti mati svojega otroka v trpljenju in nadlogah? In če bi se tudi to zgodilo, jaz te ne pozabim, govori on sam.

Kajti večja kakor je ljubezen materina do otrok, je božja ljubezen do ljudi. Seveda se razteza ta ljubezen predvsem na otroke božje. Zato glejmo, da ostanemo v milosti božji, glejmo, da nas ne loči od ljubezni Kristusove ne meč, ne lakota, ne preganjanje, ne sedanje, ne prihodnje stvari. Zakaj le tedaj, če je taka živa ljubezen v nas, smemo imeti zaupanje: karkoli boste prosili, boste prejeli.

In še en vzrok je, zakaj se smemo zanašati, da bodo naše molitve uslišane pri Bogu. Kadarkoli namreč prosimo za kaj takega, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje, vselej nas podpira s svojo priprošnjo pri svojem nebeškem Očetu naš božji Zveličar sam. Kajti sam nas tudi tega zagotavlja proti koncu današnjega evangelija, ko pravi: »Izšel sem od Očeta in prišel na svet; spet zapuščam svet in grem k Očetu.«

Kaj je pač pomen teh besedi, ki jih Kristus govori svojim apostolom?

»Res! prav imate, ko mi verujete, da sem prišel iz nebes, da sem Sin božji,« tako hoče reči Kristus svojim učencem. »In prišel sem na zemljo zato, da naredim tudi ljudi v otroke božje. In to svoje delo sem sedaj dokončal. Zato vas zapuščam in ne bom se mudil več vidno med vami. Ali, četudi vas zapustim, vendar ne bom za vselej ločen od vas. Saj grem k Očetu. Le molite v mojem imenu in jaz bom podpiral vaše prošnje pri svojem Očetu. In če jaz prosim za vas, ali je mogoče, da ne bi bili uslišani?«

Kaj ne, tolažilne so morale biti tudi te besede za apostole! Pa tolažilne so tudi za nas. Kajti Kristus ne prosi samo za apostole, on prosi pri Bogu za nas vse. Kakor je molil na zemlji za nas in za svoje učence, tako živi tudi sedaj pri svojem Očetu, da prosi za nas. In če on prosi za nas, kaj nam more odreči Oče nebeški, kar je za nas v resnici dobro?

O predragi v Gospodu! Kako lepi in tolažilni so nauki naše svete vere! Zopet smo spoznali, da kadarkoli molimo v imenu Jezusovem, nikdar niso naše molitve zastonj, če smo le v milosti božji. Zato ostanimo stanovitni v molitvi, zato iščimo pomoči v vseh svojih potrebah predvsem v molitvi! Nikar ne mislimo, da so naše molitve zastonj, če včasih nismo precej uslišani! Kajti Kristus nas zagotavlja, da karkoli bomo prosili v njegovem imenu, bomo uslišani! Bog Oče nas ljubi in najbolje ve, česa potrebujemo, in Kristus je naš največji priprošnjik v nebesih. Res! Zdi se nam včasih, da so naše molitve zastonj; toda na sodnji dan bomo videli, da je bilo prav, da nas Bog ni uslišal in hvaležni bomo priznali kakor apostoli: Sedaj vemo, da veš vse, sedaj vemo, da si ti Kristus Gospod. Hvaljen in češčen bodi Bog, ki ni odtegnil molitve od mene in po molitvi svojega usmiljenja. Amen.

Ivan Filipič.

Križev teden.

O molitvi.

Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Dozdaj niste nič prosili v mojem imenu. Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno.
Jan. 16, 23, 24.

Lepe, zveličalne in modrostipolne so vse resnice naše sv. vere; so pa vendar nekatere, na katere se mora pridigar pri oznanjevanju božje besede bolj pogosto ozirati. To so namreč resnice tolike važnosti in tolikega vpliva na časni in večni blagor krščanskega ljudstva, da se ne morejo nikdar preveč pogosto ponavljati, nikdar pregloboko vernikom vtisniti v spomin in srce. Eno takih resnic je sv. Lukež (18, 1) zapisal z besedami: »da je treba vselej moliti in ne jenjati«.

O tej resnici je pač živo prepričana naša skrbna mati sv. katališka Cerkev, ki vselej najboljšo želi in svetuje svojim otrokom. Večkrat med letom, posebno pa te dneve opominja vernike k molitvi. Tri dni jih zaporedoma zbira, v slovesnih procesijah vodi po ulicah in cestah, pod milim nebom ter z njimi opravlja očitne molitve za neštevilne potrebe človeštva, za blagoslov na polju, za rodovitnost zemlje, ki podeljuje vsakdanji kruh, za odvrnjenje časnih nadlog in nesreč, za potrebe sv. Cerkve, za dušne blagor živih in mrtvih.

Da bi nam pa sv. Cerkev vzbudila veliko veselje do molitve, nam zaporedoma te dneve bere sv. evangelije, v katerih nas Jezus sam tako ljubeznivo in prisrčno vabi k molitvi, obetaje nam, da bomo uslišani in da bomo prejeli, česar

zaupljivo prosimo. Včeraj ste že slišali njegove ljubeznive besede in danes nam v evangelijski priliki še bolj na srce poklada, naj se le zaupljivo obračamo k nebeškemu Očetu, ki se bo še radodarnjšega izkazal, kakor kak pozemeljski oče svojim otrokom. »Kdo izmed vas — vpraša Jezus — očeta kruha prosi, pa mu bo kamen dal? Ali ribe, mu bo li namesto ribe kačo dal? Ali če ga jajca prosi, mu bo li škorpionja podal? Ako tedaj vi, ki ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom; koliko bolj bo vaš Oče z nebes dal dobrega duha njim, ki ga prosijo« (Luk. 11, 13). Če torej — hoče reči — že srce navadnega očeta, katero je Bog ustvaril, otroku nobene pravične prošnje ne more odreči in mu ne daje slabih darov, koliko manj bo srce nebeškega Očeta, ki je neskončno bolj usmiljeno, skupno molitev svojih otrok (za mnoge dušne in telesne potrebe) prezrlo in ne izpolnilo opravičenih želj!

Gotovo ravnam torej tudi jaz v duhu sv. Cerkve, ako vas, njene otroke, pri prošnji procesiji spodbujam k molitvi, da bi se ne samo te dneve, ampak sploh v svojih potrebah zatekali k nebeškemu Očetu, ter vam tudi zagotovim, da vaša molitev ne bo zastoj, ako jo boste dobro opravljali. Kako pa se to more zgoditi, vam hočem danes razložiti. V ta namen vam bom iz svetopisemskih besed: Ako boste Očeta... (ut supra Jan. 16, 23. 24), ki sem jih v začetku izgovoril, pokazal:

- a) Koga moramo prositi,
- b) za kaj moramo prositi,
- c) kako moramo prositi,

da se nam srčne želje izpolnijo. Nadaljujem v imenu Jezusa in Marije.

Pri zadnji večerji naznani Jezus svojim ljubljanim učencem, da jih bode kmalu zapustil. Ko to slišijo, so bila njih srca pobita in žalostna. »Kaj, so si mislili, — kaj, ti bodeš nas zapustil — ti naš Gospod in dobrotnik, ti naše upanje, — ti naš mojster in učenik — ti naše vse? Zapuščene sirote bomo brez očeta, plašne ovčice brez pastirja!« Jezus Kristus jih tolaži in govori sladke besede: »Ne bom vas zapustil brez pomoči, obračajte se v svojih potrebah k nebeškemu Očetu, on bode za vas skrbel, le pristrčno ga prosite! Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Dozdaj niste nič prosili v mojem imenu. Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno.« Glejte, te besede Jezusove obsegajo vse, kar sem vam obljubil pokazati. Te besede nas učijo:

I. Koga moramo prositi. »Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal« (Jan. 16, 23).

Ubožen mladenič je klečal pri novem grobu in je bridko jokal. Pod tisto gomilo namreč je počival njegov dobri, njegov ljubi oče. Pred malo dnevi so ga zažgnili v črno zemljo. Že pred

več leti je bil izgubil svojo dobro mamico; bil je torej popolnoma sirota. Debele solze ga polivajo in milo zdihuje: »Oh, kako grenko, kako grozno grenko je, nobenega očeta ne imeti več.« Zdaj povzdigne svoje objokane oči in zagleda sv. križ, ki se vzdiguje na grobu. Na križu je naslikan angel božji. S prstom kaže proti nebesom, druga roka pa drži listič, na katerem so bile zapisane te-le besede: »Oče naš, kateri si v nebesih!« Te besede kakor nebeški žarek posijejo v dušo uboge sirote ter jo potolažijo. Hitro si obriše solze, roke sklene in moli: »Oh, nate, dobri Bog v nebesih, bi bil kmalu pozabil; ti si vendar ostal moj oče; tebe še nisem izgubil. Mesto rajnkega očeta hočeš zdaj ti moj oče biti. Nebeški Oče, ne zapusti mene, uboge sirote; bodi in ostani od zdaj ti moj oče!« Kako je kaj dopadla ta molitev Gospodu Bogu? — Oče nebeški te sirote ni zapustil, mladenič res ni bil sicer nikoli bogat — pa zadovoljen je bil vselej in srečen.

Kako pa kaj vam dopada ta molitev? — Tako moramo tudi mi prositi; Jezus sam nam danes tako zapoveduje: »Ako boste . . . O č e t a . . . prosili . . ., vam bo dal.« O, koliko veselje, kolika sreča, da smemo prositi Boga, ki je naš oče! Veseli in srečni so otroci, ki imajo bogatega, dobrega in modrega očeta. Ali vendar bi mnogokrat oče svojemu ljubčku rad pomagal, pa ne more ali ne zna. — Naš Oče v nebesih je pa tako b o g a t, da njegovi zakladi nikoli nimajo konca; je tako d o b e r, da poprej mati svojega dojenčka pozabi, kakor pa on človeka; je tako m o d e r, da zna pomagati, kadar že nobena živa duša ne premore. »Kliči me ob dnevu težav in nadlog, hočem te rešiti — in hvalil me boš« (Ps. 49, 15).

Kličite torej, prijatelji moji, mnogokrat v svojem življenju: »Oče naš, kateri si v nebesih — usmili se nas!« kličite pristrčno in videli boste, da je on res naš Oče, in sicer najbogatejši, najboljši in najmodrejši! — Toda uboge reve smo na zemlji in imamo toliko pri srcu, z a k a j b i p a morali tedaj prositi? Vprašajmo zopet Jezusa Kristusa in tudi to nam pove v današnjem evangeliju: »Prosite — pravi On — in boste prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno!« In ravno te Jezusove besede nas učijo:

II. Z a k a j m o r a m o p r o s i t i. Človek ima, kaj ne, neumrjočo dušo in trohljivo telo, katero se v prah izpremeni. Kaj je torej več vredno, duša ali telo? Že sama pamet nas uči, da je duša neskončno večje cene kakor truplo, da je torej treba z a d u š o n a j b o l j i n n a j p r e j s k r b e t i i n p o t e m š e l e z a t r u p l o. Ravno to nam Kristus naroča, ko pravi: »Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo« (Mat. 6, 33). In v očenašu, katerega nas je Gospod sam učil, je šest prošenj za dušne in le ena sama za telesne potrebe. Ravno to pomenijo tudi besede današnjega evangelija: »Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje dopol-

njen o!« Te besede hočejo reči: Prosite za take reči, ki vas v resnici srečne in vesele morejo storiti. Katere pa so take reči?

Predragi moji! Poglejmo bogatina, ki ima vsega v izobilju, ki se z vsem lepoticjem oblači, ki obiskuje šumeče veselice in plese in godbe in gledišča, ki ima vse, kar srce poželi. Pa grešnik je, morda velik grešnik. Mislite mari, ljubi moji, da je njegovo veselje dopolnjeno? Ali je morebiti to veselo in srečno, ako nosi v svoji notranjosti živega črva, kragulja, »ki kljuje srce — od zore do mraka — od mraka do dne —«, ako nosi v svojem srcu kakor peklenški ogenj, ki vedno žge, pa nikoli ne sežge, ako vidi zmerom pred seboj Jezusove besede: »Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?« (Mat. 16, 26.)

Poglejmo pa nasproti ubogo siroto, ki se komaj preživlja, pa ima dobro vest. Vsa vesela in zadovoljna sedi pri svoji borni mizi in zauživa tiste trohice, katere ji deli dobri Bog in usmiljeni ljudje.

Kaj mislite, kateri je srečnejši, bogatin pri svojih polnih skrinjah, ali ubožec pri svojem pičlem kruhu? O gotovo ubogi pravični svoje mirne vesti ne proda za vse blago; on si misli: Za kaj mi bodo ti zakladi, ki jih rja sne, molji oglodajo in tatje izkopljejo; v nebesih so večni moji zakladi!

Zatorej, ljubi moji, prosimo najprej za dušne potrebe. Česar pa za dušo najbolj potrebujemo, je, da nam Bog pomaga grehov se znebiti in varovati; ker greh je največje hudo, on je razžaljenje neskončno svetega Boga.

Škoda bi bilo in žalostno, če bi Bog poslal slabo in hudo vreme, da bi pokončalo polja, travnike in vinograde, ki nas z najboljšim upanjem navdajajo. Prosite in zdihujte: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!«

Huda bi bila, če bi kužne bolezni med nami razsajale in nam naše ljube pobirale; zatorej prosite in zdihujte: »Kuge, lakote in vojske — reši nas, o Gospod!« Žalostno bi bilo in grenkih solz vredno, če bi med sosedi nastala kaka jeza ali sovraštvo, ali če bi kak strupen jezik očrnil dobro ime; zato prosite in zdihujte: »Jeze, sovraštva in hude volje reši nas, o Gospod! — Da vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinstvo daš, prosimo te, usliši nas!«

Ali kaj je to vse — in kaj so še vse druge nesreče in škode celega sveta proti enemu samemu smrtnemu grehu? Zavoljo tega prosite in zdihujte najpoprej in najprisrčneje: »Odpusti nam naše dolge — vsega greha, — izkušnjav hudičevih reši nas, o Gospod!« Prosite in zdihujte, da vas obvaruje vseh izkušnjav, da vam podeli pomoči, izkušnjave srečno premagovati, vse dolžnosti svojega stanu izpolniti, vse nadloge in težave stanovitno in potrpežljivo nositi in obilno dobrih del storiti.

Za to, za dušne potrebe prosite najpoprej in posebno, in potem za časne, kolikor dušne podpirajo, in Oče nebeški vas

bode uslišal in vaše veselje bo dopolnjeno! — Kako da je treba prositi, nas Jezus nadalje uči v današnjem evangeliju, ko pravi: »Do sedaj niste nič prosili v mojem imenu« — in ravno te besede nam kažejo:

III. K a k o m o r a m o p r o s i t i. Dva človeka prideta pred svojega kralja — oba imata ravno isto prošnjo. Težko pričakujeta kralja, da bi prišel in ju poslušal. Sedaj pride kralj in eden onih mož prav ponižno in lepo pove svojo prošnjo. Pa kralj ga resno vpraša: »Ali nimaš nikoogar mojih ljudi, da bi te priporočil in zate govoril; jaz te celo nič ne poznam.« Ves pobit odgovori mož, da nima nikoogar. Kralj nato reče: »Tedaj ti prošnje ne morem uslišati.« — Zdaj pa pove drugi mož svojo prošnjo in pristavi: »Vem, da nisem vreden, da mi mogočni kralj uslišiš mojo prošnjo. Pa tvoj l a s t n i s i n m e j e s a m s e m k a j p o s l a l t e r z a g o t o v i l, d a m i b o š d o d e l i l, z a k a r t e b o m p r o s i l v n j e g o v e m i m e n u. V i m e n u t v o j e g a p r e l j u b e g a s i n a t e t o r e j p r o s i m, d a m e m i l o s t l j i v o u s l i š i š. N e z a v o l j o m e n e, a m p a k z a v o l j o s v o j e g a s i n a m i d o p o l n i t o, k a r ž e l i m.« — In čujte, predragi! Ko se kralju ime njegovega sina omeni, se nasmehlja in vse izpolni, česar ga je mož prosil.

Kdo je ta kralj in kdo sta ta dva človeka? Kralj je Bog sam in človeka smo mi ljudje. Mi nismo zaslužili velike milosti, da se smemo bližati prestolu večnega Boga, mi ubogi grešniki nismo vredni, da on izpolnjuje naše prošnje. A Jezus Kristus, njegov edinorojeni, ljubeznivi Sin, nam je zaslužil to milost, da se smemo Bogu bližati in da nam on prošnje uslišuje: »Jezus Kristus sedi na desnici svojega Očeta in je sedaj tudi tam naš posredovalec« (Rim. 8, 34).

Zato sv. Cerkev vse svoje molitve sklepa z besedami: »To nam dodeli, Oče nebeški, po svojem ljubem Sinu Jezusu Kristusu.« — Prosimo torej vselej, posebno prihodnje dni, Boga v i m e n u J e z u s o v e m. Mi grešniki nismo vredni in ne zaslužimo, da bi nas uslišal; pa Jezus Kristus nam je to pridobil, on je posredovalec med Bogom in ljudmi, po njegovem neskončnem zasluženju odhajajo naše prošnje pred nebeški prestol. Prosimo v Jezusovem imenu tako, kakor nam je on pokazal. Glejte ga tam na Oljiski gori! Tam kleči Sin božji na svojih kolenih, prosi Očeta nebeškega, da bi ga uslišal, pa vendar pristavi: »Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!« — in to svojo prošnjo ponavlja trikrat.

Prosimo tudi mi p o n i ž n o: »Molitev človeka, ki se ponižuje, prodira oblake« (Sir. 35. 21). Prosimo lepo v d a n i v v o l j o b o ž j o. — Oče, najboljši in najmodrejši, bolje izprevidi, česar potrebujemo za pravo srečo: kar Bog stori, vse prav naredi. — Prosimo s t a n o v i t n o, ne dajmo se ostrašiti, ako-ravno se dolgo nobena pomoč ne pokaže: trikrat je Jezus ponovil svojo prošnjo, in poslušajte, kaj Jezus pravi v evangeliju: »Ako bi ravno prijatelj ne vstal in dal prijatelju zato, ker je nje-

gov prijatelj, bo vendar zavoljo njegove nadležnosti vstal in mu dal, kolikor potrebuje. In jaz vam povem: Prosite in se vam bo dalo, iščite in bote našli, trkajte in se vam bo odprlo.« (Luk. 14, 8.) Prosite torej ponižno, vdani v voljo božjo in stanovitno, vse in vselej v imenu Jezusovem.

Zatorej, ljubi moji! molimo, z ljubeznijo in stanovitnostjo molimo! Molimo radi, molimo veliko, ker potrebe so tudi velike za dušo in telo — kakor pri posameznem, tako pri celih narodih. Zakaj v časih živimo, ki so resnobni in bodo še bolj resnobni postali; koliko je popačenosti, da se človeku srce pretresa — in ni je videti pomoči razen v goreči molitvi k Bogu. Ako bi bilo svoje dni pet pravičnih v Sodomi, mesto bi ne bilo pokončano; in zares, kako bi se zdaj godilo s svetom, ako bi bogoljubne duše, ako bi katoliška Cerkev svojih molitev in daritev ne pošiljala nasproti maščevalni pravici Sodnika, ki kraljuje tam gori nad zvezdami! Zatorej glejmo, da se število teh molilcev ne zmanjša, temuč da se pomnoži in veliko postane v naši sredi, da ker je greha obilo, bode obilo tudi sprave, in ker je krščanska ljubezen med množico ugasnila, da toliko bolj vzplameni v srcih izvoljenih k slavi božji in svete Cerkve.

Tako bodemo radi svoje srce povzdigovali k nebeskemu Očetu ter nam bode pred očmi vselej naš višji, večni blagor. In ako bomo vselej in za vse prosili v imenu svojega Zveličarja — potem bodimo prepričani, da bodo naše prošnje obrodile obilen sad za nas in za krščanske narode. Saj nam Jezus sam zagotovi: »Ako boste kaj Očeta prosili v mojem imenu, vam bo dal.« Amen.

Ant. žlogar.

Praznik vnebohoda Gospodovega.

Jezus je še vedno pri nas.

In Gospod Jezus, ko jim je to rekel, je bil v nebo vzet in sedi na desnici božji. Mark. 16, 19.

»Izšel sem iz Očeta in prišel na svet; spet zapuščam svet in grem k Očetu« (Jan. 16, 28). Tako smo slišali govoriti Jezusa v svetem evangeliju preteklo nedeljo. Današnji dan se je izpolnila napoved Zveličarjeva po zadnji večerji. Napočil je sklepni dan pozemeljskega življenja in delovanja telesno, vidno pričujočega Sina božjega na zemlji. Njegovo odrešilno delo je bilo končano. Apostoli so bili pripravljani za svoj prihodnji poklic, da ponesó križem sveta Jezusov evangelij. Samo moči Svetega Duha, Tolažnika in Učenika, so še potrebovali. Evan-

geljske nauke so mogli potrditi z Jezusovim vstajenjem, ker so ga potem večkrat videli, jedli in se pogovarjali z njim, on pa jim »je govoril o božjem kraljestvu«.

Iz današnjega berila in evangelija izvemo, da se je Jezus štirideseti dan po svojem vstajenju na Oljiski gori vpričo svojih učencev (in svoje presvete Matere) vzdignil v nebo. Vrnil se je Sin božji k nebeškemu Očetu, da bi tudi kot človek prejel plačilo za svojo ljubezen, svoje požrtvovalno življenje in odrešilno smrt na križu.

Kakor so bili apostoli žalostni pred njegovim trpljenjem, tako so danes pač solznih oči gledali za njim proti nebu. Saj so sedaj dovolj jasno spoznali, kaj jim je bil Jezus. Toda njegovo božje Srce jih je obakrat znalo potolažiti. Po zadnji večerji jim je Jezus rekel: »Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel. Vaša žalost se bo izpremenila v veselje, in vašega veselja vam ne bo nihče vzel« (Jan. 16, 7, 20, 22). »Grem vam mesto pripraviti« (Jan. 14, 2). Precej po svojem vnebohodu jim je poslal dva angela, ki sta jim pričala, da je Jezus že prišel v zasluženo veličastvo ter sta jih zagotovila, da bo »ta Jezus spet tako prišel, kakor so ga videli iti v nebo,« namreč k sodbi. Pred vnebohodom pa jim je sam dal tako tolažilno obljubo: »Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mat. 28, 20).

Vse te tolažilne besede Zveličarjeve so tudi za naše srce kaj razveselivne. Dobro je tudi za nas, da je »šel v nebesa,« kakor molimo v apostolski veri, ker šel je tudi nam mesto pripraviti, in poslal nam je Svetega Duha. Vendar pa nas »ni zapustil sirot« (Jan. 14, 18), ampak je ostal še pri nas in ostane vedno pri nas. Pa kje in kako?

Jezus je in ostane pri nas v katoliški Cerkvi, in sicer: 1. po moči in delovanju svojega nauka, 2. po moči in delovanju svetih zakramentov, 3. osebno v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

To vam sedaj pojasnim v veselo tolažbo.

Najprej rečem: Sveta katoliška Cerkev je v duhovnem pomenu dalje živeči in vedno živi Kristus.

Sv. Cerkev je v svojem bistvu pred vsem vidna družba, katere udje z istimi sredstvi in pod istim vrhovnim poglavarjem skušajo doseči isti cilj. Ustanovnik in nevidni poglavar sv. Cerkve je Jezus Kristus. Sv. Cerkev je njegovo duhovno telo, kakor uči apostol, mi pa smo po istega nauku telo Kristusovo in drug drugega udje. (Ef. 1, Kol. 1, I. Kor. 6, 12.) Kakor je pri človeškem telesu v prvi vrsti in najodličnejši ud glava, tako je tudi pri duhovnem telesu Kristusovem. On, ki je glava, je tisti, od katerega prihaja v duhovno telo svete Cerkve življenje, luč, moč, delovanje. Sv. Cerkev je njegovo telo, katero poživlja Zveličar nadnaravno, kakor poživlja duša

telo naravno. In katero je tisto nadnaravno življenje? To je življenje posvečujoče milosti božje, je življenje čednosti.

Življenje pa ima sv. Cerkev od Kristusa le zato, da deluje, in sicer za tisti nadnaravni cilj, ki ga ji je postavil on, večna Modrost: za božjo čast in za zveličanje duš. Izrazil je to v svoji molitvi, ki jo je zapustil sveti Cerkvi: »Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo!« Učil je tako moliti on, ki je rekel sam o sebi: »Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega« (Luk. 19, 10).

Da ta cilj, svoj najvišji namen, doseže Jezus Kristus po svoji Cerkvi, podelil ji je potrebne moči in oblasti.

1. Prva teh moči in oblasti je oznanjevanje božje besede. To je najpotrebnejše, ker brez vere ne more nihče Boga nadnaravno spoznati ter Bogu ljub biti. Pred svojim vnebohodom je rekel apostolom: »Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal« (Mat. 28, 19, 20). Oznanjevanje božje besede se udeležuje sv. Cerkev preroškega učeniskega dela Gospodovega, kateri edini je zgolj resnica in kateri edini je mogel postaviti »Cerkev živega Boga« kot »steber in trdnost resnice« (I. Tim. 3, 15). Po njegovi nalogi ona govori, kakor je zapisal sv. Pavel: »Namesto Kristusa smo poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal« (II. Kor. 5, 20). »Bog,« pravi apostol, »je razsvetlil naša srca, da razsvetljujemo druge« (II. Kor. 4, 6).

V katoliški Cerkvi se besede in nauki Jezusovi ohranjajo in prenašajo od roda do roda. Skoraj poteče 1900 let, odkar je Zveličar zapustil svet ter se vrnil k svojemu nebeškemu Očetu. Njegov nauk pa se vedno še oznanjuje in vedno dalje razširja tudi v najbolj divje in nevarne kraje. Njegovo ime je znano v koči in palači, njegova slava se oznanja po svetovnih mestih in zakotnih vaseh. Kar je božji Učenik nekdanj učil in pridigoval v judovski deželi pred razmeroma majhno množico, to so nesli po njegovem ukazu prvi apostoli in njihovi učenci v vesoljni svet tako, da je sv. Pavel mogel o zmagovitosti krščanstva iz grškega mesta Korinta pisati Rimljanom, da se o njih »veri oznanjuje po vsem svetu« (Rim. 1, 8). Po naslednikih apostolov so milijoni in milijoni verovali besedam »večnega življenja« ter svoje življenje uravnali po njih.

Jezus, vsevedni Bog, je rekel: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle« (Mark. 13, 31). Ali se mar ta njegova prerokba ne izpolnjuje vedno? Mogočna kraljestva so razpadla, močno utrjena mesta so se porušila; kar so učeni in modri možje sestavili in postavili kot nepobitno, tega se je mnogo, mnogo razdrlo, sesedlo, pozabilo za vselej, kar pa je ostalo, nima prave življenjske moči, ker je ločeno od Kristusove

Cerkve in njegovega božjega Srca. Od naukov Jezusa Kristusa Nazareškega pa se ni izgubila niti ena beseda, ker njegove svete evangelije čuva sveta Cerkev ter jih čiste in nepopačene ohranjuje kot nezmotljiva učenica.

Jezus je rekel: »Jaz sem pot in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače, kakor po meni« (Jan. 14, 6). To uči sv. Cerkev. Ravno zavoljo tega pa je tudi vedna borba med njo in lažnivimi krivoverstvi. Ker sv. Cerkev uči resnico, ker oznanjuje Kristusa križanega, ker prepričuje svet greha, zato ji nasprotuje svet in satan, zato zametavajo hudobneži njene nauke in svarila, zato jo preganjajo, kakor je Gospod napovedal že poprej. Nevesta Kristusova pa mu je zvesta, zato se lahko zanaša na njegovo pomoč. Saj veljajo njej njegove besede, izrečene apostolom: »Zaupajte, jaz sem svet premagal« (Jan. 16, 33).

Sv. Cerkev na zemlji se imenuje v o j s k u j o č a. Njeno »orožje ni meseno, temuč močno po Božu, razvaliti trdnjave,« kakor piše apostol (II. Kor. 10, 4). Ona ima »meč Duha, kar je božja beseda,« po nauku sv. Pavla (Ef. 6, 17).

Sv. Cerkev ima od Jezusa Kristusa tudi moč in oblast v l a d a t i, dajati zapovedi in prepovedi, ki so z verskimi nauki v najožji zvezi, ter vzdrževati red in pospeševati mir v njegovem imenu.

2. Nadaljnja moč in oblast, katero je Jezus podelil in zapustil svoji Cerkvi, da more izvrševati svojo nadnaravno nalogo, je delitev svetih zakramentov.

Poglavitni namen Jezusovega prihoda na zemljo je bil, ljudi odrešiti in zveličati. Svoje odrešilno delo je Jezus dokončal v tistem trenutku, ko je iz tisočernih ran krvaveč zadnjikrat zdihnil na lesu sv. križa. Njegova predragocena kri je bila odkupnina našim dušam, njegova rešnja kri je nam in vsem ljudem zaslužila vse milosti, ki jih potrebujemo, da se moremo posvetiti in vekomaj zveličati. Tisti dotoki, po katerih nam pritekajo vse milosti od sv. križa, so sv. zakramenti. Po njih se ljudem posreduje, podeljuje, ohranjuje in izpopolnjuje nadnaravno življenje ter vse zemeljsko življenje obrača na oni svet.

V teh duhovnih sredstvih živi Jezus Kristus v gotovem pomenu še dandanes med nami. Zakaj, če tudi katoliški mašnik podeli kak zakrament, n. pr. s v. k r s t, vendar ima zakrament svojo moč le od Jezusa, ki ga je bil postavil. Mašnik po njegovem ukazu izreče med oblikanjem v imenu sv. Cerkve nad krščencem besede: »Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.« Kdo, vprašam, pa dá vodi in tem besedam nadnaravno moč, da se duši v tistem trenutku zbrise izvirni greh ter se po posvečujoči milosti prerodi in posveti? Kdo, vprašam, stori iz grešne stvari otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva? Kdo drugi, kakor Jezus Kristus, ki je zapustil svoji Cerkvi ta zakrament ravno pred svojim vnebohodom.

Ko se nam v zakramentu sv. pokore odpuste naši lastni grehi po mašnikovi odvezi, odkod ima mašnik, ki je tudi grešen človek, to oblast in moč, ki je večja kakor angelov in celo Matere božje? Odkod drugod, kakor od Jezusa Kristusa, ki je na velikonočno nedeljo zvečer postavil ta zakrament.

Omenim še en zakrament. Duhovna zveza, ki je med Kristusom in Cerkvijo, se zrcali po nauku apostolovem v katoliški Cerkvi v svetem zakonu, in sicer po edinosti, svetosti, ljubezni, podložnosti in nerazvezljivosti. (Ef. 5.)

Tako torej živi in deluje Jezus Kristus tudi še dandanašnje med nami po moči svojih zakramentov, kakor je nekdam delil dobrote on, dobri, milostipolni pastir naših duš. Zato mu bodimo iz vsega srca hvaležni in prejemajmo sv. zakramente po navodu svete Cerkve!

3. Med sv. zakramenti pa je eden, v katerem Jezus Kristus ne deluje samo v duhovnem pomenu, ampak je v njem osebno pričujoč tako zares in resnično, kakor je živel nekdam na zemlji in prebiva sedaj v nebesih. To je najsvetejši zakrament oltarja, zakrament sv. Rešnjega Telesa. Ni pa pričujoč samo med najsvetejšo daritvijo pri povzdigovanju in pri mašnikovem ali vernikov obhajilu, ampak vedno, trajno, dokler se ne izpremene podobe, pod katerimi je pričujoč; in sicer je pričujoč kot daritev od povzdigovanja do končanega zauživanja in kot najsvetejši zakrament v sv. hostiji. Zapustil je tako Jezus samega sebe svoji Cerkvi zadnji večer pred svojim trpljenjem kot oporoko svoje vsemogočnosti in ljubezni. Tukaj v zakramentu sv. Rešnjega Telesa je Jezus Kristus pričujoč kot Bog in človek, z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom. Njegovo božje Srce, ki je ljudi tolikanj ljubilo od rojstva do zadnjega zdihljeja na križu, bije tudi sedaj polno največje ljubezni, čuti z nami veselje in žalost ter moli za nas neprenehoma. Iz tabernakeljna nas blagoslavlja ter nam kliče danes, kakor pred skoraj 1900 leti: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil« (Mat. 11, 28). Pridite, molite me, prejemajte me v sv. obhajilu, ker sicer »ne boste imeli življenja v sebi« (Jan. 6, 54).

Gospod Jezus v sv. Rešnjem Telesu ni le resnično in osebno pričujoč, ampak nadaljuje tudi svoje življenje in vedno ponavlja skrivnosti svojega učlovečenja, rojstva, delovanja, trpljenja, smrti in poveličanja.

Skrivnosti svojega učlovečenja, rojstva, darovanja v tempeljnu, svoje mladosti in skritega domačega življenja ponavlja Jezus s tem, da vsak dan pri najsvetejši daritvi vnovič pride na oltar, pokoren samo posvetivni besedi katoliškega mašnika. Skrit je tu pod podobami kruha in vina, ubožen in radodaren tako, da se nam prepusti popolnoma.

Svoje javno življenje obnavlja Jezus v sv. Rešnjem Telesu, ko se pusti pomnožiti po vseh katoliških deželah, nositi

po cestah in poljih v procesijah ter prenašati okrog bolnikov. Prilike Gospodove o veliki večerji, o kraljevi ženitnini, o gostiji ob vrnitvi izgubljenega sina se najlepše izpolnjujejo in razlagajo v najsvetejšem Zakramentu. Koliko duhovno mutastih, slepih, gluhih, kruljevih, po hudih strasteh obsedenih ozdravi po moči sv. Rešnjega Telesa!

Ali naj vam še pojasnujem, kako so skrivnosti trpljenja in smrti Gospodove shranjene v daritvi nove zaveze? Saj se v sv. maši najpopolneje obnavlja daritev Jezusova pri zadnji večerji in na sv. križu. Z njegovo daritvijo pri zadnji večerji se tako lepo strinja, z daritvijo na križu bistveno združuje, ker ni samo spomin, ampak se na nekrvav način obnavlja krvava daritev Jezusova na križu ter se nam po sveti maši podeljujejo milosti odrešilne daritve Zveličarjeve. »To delajte v moj spomin« (Luk. 22, 19), je ukazal apostolom. Sv. Cerkev izraža to v prelepi molitvi: »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil!«

Pa tudi poveličanje Jezusovo se tu obnavlja. Njegova navzočnost v najsvetejšem zakramentu ali stan evharističnega telesa Jezusovega je, kakor piše pobožni in učeni jezuit Meschler (Betr. II.), skrajna meja poveličanja in veličastva, katerega je telo zmožno, največja in najsijajnejša zmaga milosti in slave nad tvarino. In to slavo (glorijo) podeljuje Gospod našemu telesu pri sv. obhajilu. Kdo ne vidi tudi v tem, kako ljubeznivo občuje Jezus z nami ljudmi v presv. zakramentu lepe podobe, kako je Jezus občeval z apostoli po svojem vstajenju? In kakor se je prijazno pridružil onima učencema proti Emavsu, tako je tudi prijazen in skrben spremljevalec nam potnikom proti nebeški domovini. Iz tihega tabernakelja nas opazuje, tolaži ter kaže pot proti nebesom.

Tako Gospod ponavlja vse skrivnosti svojega življenja v presveti evharistiji, samo v nebohoda ne, ker on ne gre od nas. Njegova pričujočnost v tabernakeljnu nas odškoduje za njegovo telesno odsotnost v nebesih pa tudi za to, da živimo v poznejših časih ter nismo vrstniki Jezusovih učencev. Tu imamo Nazaret, Betlehem, Tabor, Jeruzalem, Kalvarijo in božji grob, kakor nas uči sveta vera. Brez vere pa tudi ob Kristusovem času živeti v njegovi bližini ni nič pomagalo.

Kristjani! Četudi je naša zemlja solzna dolina, četudi je skrb, križ in trpljenje tukaj naš delež, četudi ima naše ubogo srce tukaj prestati toliko bridkosti, vendar je neizrečeno tolažljivo za nas, da si moremo reči: Jezus Kristus, naš Bog, naš Zveličar, živi vedno med nami, živi še sedaj v sveti katoliški Cerkvi, živi in deluje po svojem svetem nauku, po sv. zakramentih in živi osebno v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, po daritvi

s v. m a š e. V teh vrelcih božje milosti in nebeskega življenja hočemo iskati pomoči in moči, da bi tudi mi enkrat, kakor apostoli in božja Mati, gledali in uživali Jezusa Kristusa, v nebesih kraljujočega, v neizmernem veličastvu od vekomaj do vekomaj. Amen.

Val. Bernik.

Priložnostni govori.

Nagovor pri poroki.¹

(Konec.)

Sv. apostol Pavel pa pravi dalje: »Žene, bodite podložne svojim možem, kakor je Cerkev Kristusu podložna.«

Draga nevesta! Danes si vzeta izpod strehe svoje lepe rojstne hiše, v kateri si uživala rajskolepe in brezskrbne dneve svoje mladosti. Vzela si slovo od domače hiše, od dragih sestic in bratov, vzela si slovo od onega preljubega kraja, v katerem te je tolikokrat v molitvi blagoslavljala materina roka in ki te, kakor upamo, iz nebeskih višav tudi danes blagoslavlja za težavni pot tvojeга poklica. Ostavila si svoj očetovski dom in stopila pred oltar, da bi podala svojo roko možu v znak svoje pokorščine do njega; kajti tista vez, ki te je vezala na mater, te bo vezala sedaj na tvojega moža. O bodi mu pokorna in poslušna žena v vseh dobrih, spodobnih in zakonskih rečeh, da ne boš morda vzrok prepira in sovraštva. Kakor pa je Bog ustvaril Evo iz strani Adamove in kakor je imela sveta Cerkev svoj izvor iz desne rane Kristusove, tako boš tudi ti, ne kot služkinja, ampak kot enakopravna družica postavljena na stran svojega moža. Toda vsekdar mu bodi pokorna in poslušna družica, kakor je Cerkev Jezusu Kristusu!

Tretja dolžnost zakonskega življenja je zvestoba. In kaj naj rečem o vajini zvestobi?

Trdna naj bo in brez konca, kakor zlati prstan. Nič je ne sme omajati in če bi jo hoteli razdrobiti tudi najljutejši viharji različnih izkušnjav. Brez konca naj bo; nikdar ne sme prenehati! Bodita torej združena v vedni zakonski zvestobi, da bo podobna oni, o kateri pravi sv. apostol Pavel, spominjajoč se ognjevitih besed neveste v Visoki pesmi: »Kaj nas more ločiti od ljubezni do Kristusa? Mar bridkost ali žalost? glad ali revščina? nevarnost, meč in preganjanje? O ne! jaz gotovo vem, da me ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne nobena moč neba, ne sedanost in ne prihodnost, ne nobena sila, ne višave in ne globine, nobena stvar ne bo mogla ločiti od ljubezni do Boga, ki je v Jezusu Kristusu, Gospodu našem.«

¹ Gl. Duh. Past. 1916, str. 256.

To, draga nevesta in ženin, je zrcalo za vajino zvestobo. In ako bosta na tem temelju gradila svojo družinsko srečo, tedaj jo bosta zares sezidala na trdo in nepremagljivo skalo.

V tej svoji ljubezni in zvestobi pa se tudi medseboj podpirajta v dušnih in telesnih potrebah. Edinost, zastopnost, potrpežljivost in prava vzajemnost naj vlada med vama. Učita se svoje napake in nepopolnosti vzajemno in potrpežljivo prenašati, da bo vajino življenje življenje sloge in miru. »Drug drugega bremena nosita in tako bosta izpolnila postavbo Kristusovo,« pravi sveto pismo.

Največja dolžnost pa čaka vaju šele pri v z g o j i o t r o k .

Skrbeti bosta morala za njih trupla in duše. Kakor pa je duša veliko imenitnejša od trupla, tako polagajta tudi vidva večjo skrb in važnost na odgojo duše kot na izrejo telesa, kajti samo duše otrok bo Vsepravični terjal enkrat iz vajinih rok. »Kje so duše tistih, katere sem izročil v vajino varstvo?« bo tudi vama zaklical Sodnik na sodnji dan. Tu, draga nevesta in ženin, je ves vajin poklic, tu vsa vajina odgovornost! Zato izredita svoje otroke v božjem strahu, v pravem krščanskem duhu, da jih učita izgovarjati razen imen ata in mama tudi presladki imeni Jezus in Marija, da jih učita napraviti sveti križ in druge lepe molitvice, da jih vodita v cerkev in pripeljeta na Srce našega ljubega Zveličarja v svetih zakramentih. Česar besede ne zmorejo, to naj končno zmore vajin lep in spodbudljivi zgled. In tu vaju posebno prosim: Bodita vsekdar in povsod v lep zgled svojim otrokom, da ne bo tudi vama veljal oni grozeči klic Kristusov: »Gorje tistim, kateri pohušujejo katerega teh malih!«

Imata še sicer druge dolžnosti, toda opozoriti sem vaju hotel samo na glavne dolžnosti. In to naj zadostuje!

Preden pa sprejmeta božji blagoslov na pot vajinega poklica, dovolita mi v vajinem imenu še t r i p o g l e d e :

Pogled nazaj! Skoro se vama stoži, ko vidita za seboj lepe urice, katere sta preživela v krogu svojih staršev v presrečni dobi svoje mladosti. Medtem pa vama gre pogled tudi v bodočnost in vidita vso resnost in odgovornost težkega zakonskega življenja. — Toda pogumen in brez strahu je vajin korak, kajti še en pogled je vama odprt: Pogled navzgor! Odtod bo vama tolažba v bridkostih, odtod studenec zakonskih milosti; odtod vir zakonske ljubezni, zvestobe in medsebojne pomoči, odtod tudi Učenik, ki bo vaju učil vzgajati vajine otroke.

In ako bo mogoče trnje na vajinem potu in težek križ na vajinih ramah, tedaj bodi vajin pogled navzgor h Kristusu križanemu in njegov jarem bo vama sladek in njegovo breme lahko.

In tako bosta srečna, časno in večno, ter bosta dosegla svoj vzvišeni namen. Le tako bosta blagoslovljena in srečna in vajine sreče vama nihče ne bo mogel več odvzeti. Amen.

Pogled na slovstvo.

Kraljica vojnih trum. Šmarnice. Spisal dr. Josip Jerše, c. kr. profesor v Ljubljani. Str. 283. Ljubljana, 1916. Založila Katoliška bukvarna. Natisnila Katoliška tiskarna. Cena vezani knjigi 3 K.

Priljubljena šmarnična pobožnost je velike važnosti v dušnopastirskem oziru. V šmarničnem mesecu se lepo razcvita češčenje Marijino, množicam vernikov je ta mesec najboljši pripomoček, da si utrdijo sklepe bogoljubnega življenja, mnoge pa zopet uprav v tem času privede milost božja na Marijino priprošnje na pravo pot proti nebeški domovini. Vsem pa bodo nove dr. Jos. Jeršetove Šmarnice »Kraljica vojnih trum« izboren kažipot.

Prvi del »Šmarnic«, v katerem opisuje pisatelj, kako se je vojskoval božji Sin za odrešenje sveta in kako je to vojsko dovršil v krvavi bitki na Golgati, mora narediti velik vtis na one, ki so zašli s pota resnice. Ljubezen Jezusova, ki jo je pokazal s svojim učlovečenjem, s svojim delovanjem, s svojo krvavo smrtjo na svetem križu — kar nam tako lepo opisuje pisatelj — mora ganiti vsako srce. Drugi del »Šmarnic« pa je navodilo za našo duhovno vojsko. Vsem, tudi bogoljubnim dušam, bodo dobrodošli pristrčni nauki pisateljevi o načinu duhovnega boja in o pripomočkih (molitvi, sv. maši, sv. obhajilu itd.) v tem boju.

Kakor pa nam pisatelj v prvem delu »Šmarnic« izborna slika Marijo kot našo soodrešiteljico, tako nam v drugem delu kaže, kako nas v našem duhovnem boju podpira Marija, naša dobra mati, »in nas pokriva s plaščem svoje materine skrbi in ljubezni« (str. 6). Lepo dokaže pisatelj, da je Marija v obojnem boju — v vojski za odrešenje sveta in v našem duhovnem boju — zmagovalka. Letošnje »Šmarnice« bodo zato gotovo v obilni meri vzbudile in gojile zaupanje v Marijino pomoč in pravo ljubezen do nebeške Kraljice.

Dobro izbrano vsebino nam je podal pisatelj v času primerni, zanimivi obliki. »Šmarnice« nosijo »nekako vojno opravo«. Zgledi, podobe, primere in drugo nakitje je vzeto iz vojnega ozadja. Pri izbiranju tozadevnega gradiva je imel pisatelj prav srečno roko.

Prav primerno je pisatelj priredil za 1. dan majnika dvojno berilo: za čas vojske in za čas miru. Prepričani smo namreč, da se bodo Šmarnice »Kraljica vojnih trum« splošno priljubile in tudi še večkrat brale.

Al. Stroj.